

**T.C
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI**

**DÜZCE İLİNDE LİSE BİRİNCİ SINIFLARDA;
ŞİDDET ALGISI, ŞİDDETE MARUZİYET VE
ŞİDDET UYGULAMA SIKLIĞI**

**TIPTA UZMANLIK TEZİ
Dr. SABRİ SEFA ERDEM**

DÜZCE-2017

**T.C
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI**

**DÜZCE İLİNDE LİSE BİRİNCİ SINIFLARDA;
ŞİDDET ALGISI, ŞİDDETE MARUZİYET VE
ŞİDDET UYGULAMA SIKLIĞI**

**TIPTA UZMANLIK TEZİ
Dr. SABRİ SEFA ERDEM**

**TEZ DANIŞMANI:
Prof. Dr. ATILLA SENİH MAYDA**

DÜZCE-2017

ÖNSÖZ

Şiddet günden güne artan sıklıkta karşılaştığımız ve şahit olduğumuz önemli bir halk sağlığı sorunudur. Yarınlarımızın yetişkinleri olacak okul çağı çocukları arasında da oldukça yaygın olması toplum sağlığı açısından acil çözüm getirilmesi gereken bir durumdur. Düzce ilinde okullarda şiddetle ilgili yapılmış kapsamlı bir araştırma bulunmamaktadır. Bu araştırmada Düzce ilindeki liselerde şiddet sıklığı belirlendi, öğrenci görüşlerine dayalı olarak bazı değişkenlerin şiddetle ilişkisi incelendi ve okuyuculara aktarılmaya çalışıldı.

Tez çalışmam boyunca bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım tez danışmanım değerli hocam Halk Sağlığı AD. Başkanı Sn. Prof. Dr. Atilla Senih Mayda'ya ve değerli emekli hocam Sn. Doç. Dr. Nuray Yeşildal'a;

Çalışmam sırasındaki yardımlarından dolayı Düzce Valiliğine, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğüne ve çalışmanın yapıldığı okullardaki yönetici, öğretmen ve öğrencilere;

Uzmanlık eğitimim sırasında birlikte çalışma olanağı bulduğum değerli asistan arkadaşlarıma;

Hayatım boyunca desteğini ve sevgisini hiçbir zaman esirgemeyen aileme;

Tanıdığım günden beri her konuda bana destek olup sevgiyle yaklaşan eşim Hatice Erdem'e ve yakın zamanda aramıza katılarak bize dünyanın en güzel mutluluğunu yaşatan canım kızım Fatma Zehra Erdem'e teşekkürlerimi sunarım.

Dr. Sabri Sefa ERDEM
Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı AD.

ÖZET

Amaç:

Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ilçe liselerinde eğitim gören lise birinci sınıf öğrencilerinin, şiddet algısı, şiddete maruziyet ve şiddet uygulama sıklığının belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem:

Araştırma kesitsel tiptedir. Araştırmanın evrenini Düzce İli Merkez ilçesinde eğitim gören 4055 lise birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü 1238 olarak hesaplandı. Örnekleme giren okullar; anadolu lisesi (AL), mesleki teknik anadolu lisesi (MTAL) ve özel anadolu/temel lise (ÖL) olarak tabakalandırıldı. Küme örnekleme yöntemi ile belirlenen 9 lisedeki 1226 öğrenciden anket uygulanarak veriler toplandı. Araştırmadaki veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 22 paket programı ile değerlendirildi. Pearson Kikare testi kullanıldı ve $p < 0.05$ değeri anlamlı olarak kabul edildi.

Bulgular:

Araştırmaya katılan 1226 öğrencinin %59.9'u (n=734) erkek, %40.1'i (n=492) kızdır, %41.9'u (n=514) AL'de, %51.6'sı (n=633) MTAL'de ve %6.4'ü (n=79) ÖL'de eğitim görmektedir. Öğrenciler en çok "hayvanlara zarar verme"yi şiddet olarak algulamakta, son 1 ayda en az bir kez şiddete maruz kalma sıklığı %22.9, şiddet uygulama sıklığı ise %16.9 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin şiddet gördükleri ve uyguladıkları kişilerin başında %17.5 ve %22.3 ile arkadaşları gelmiş, sonucunda ise çoğu "hiçbir şey yapmadığını/olmadığını" belirtmiştir (%47.6,%25.8). Son bir ayda şiddet nedeniyle okul devamsızlığı yapanların oranı %9.9, okula zarar verici alet getirenlerin oranı ise % 6.0 bulunmuştur. Şiddetten korunmada daha etkili yöntem olarak "durumu okul idaresine" ve "aileye bildirme" yi belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler:

Araştırmada Düzce'de liselerde şiddete maruziyet ve uygulama sıklığı Türkiye ortalamasına benzer bulundu. Cinsiyet ve okul türü şiddet içeren davranışların sergilenmesinde önemli faktörlerdir. Okullarda şiddet farkındalığı oluşturmak için öğrencilere eğitimler verilmeli. Eğitim ve öğretimin daha sağlıklı olması için, öğrencilere güvenli okul ortamları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Düzce, Okul, Lise, Şiddet, Sıklık

Frequency of Violence Perception, Exposure and Application at First Classes of High Schools in Duzce Province

ABSTRACT

Aim:

This research aimed to determine violence perception, the frequencies of violence exposure and violence practice of high school first year students who are educated in Duzce Provincial National Education Directorate.

Materials and methods:

The research's type was cross-sectional. The universe of the research's was composed of 4055 first class high school students in the central district of Düzce. The sample size is calculated as 1238 and stratified as anatolian high school, vocational technical anatolian high school and private anatolia/basic high school. Datas were collected with questionnaire from 1226 students determined by cluster sampling method. The datas were evaluated using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 22 package program. Pearson Kikare test was used and a p value of <0.05 was considered significant.

Results:

59.9% (n=734) were male, 40.1% (n=492) were female; 41.9% (n=514) were in anatolian high school, 51.6% (n =633) were in vocational technical anatolian high school and 6.4% (n=79) were trained in private anatolia/basic high school of 1226 participating students. The students mostly perceived "harming animals" as violence, the frequency of violence exposure and application at least once in the last month was found as 22.9% and 16.9%. At the beginning of the students who were violence exposed and practiced of them came with their friends (17.5% and 22.3%), and most of them stated that they did not do anything (47.6%, 25.8%). In the last month, 9.9% of those who did not attend school due to violence and 6.0% of those who had brought damaging instruments. As a more effective method of protecting against violence, they have stated "to the school administration" and "to inform the family".

Conclusion and Recommendations:

In this study, the frequency of violence victimization and violence practicing in high schools in Duzce was found to be similar to the average of Turkey. Gender and school types are important factors in the display of violent behavior. Students should be trained to create violence awareness in schools. In order for education and training to be healthier, safe school environments must be provided to students.

Key Words: Duzce, School, High School, Violence, Frequency

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vi
TABLO VE ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1. Giriş	1
1.2. Amaç	3
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Şiddet	5
2.1.1. Şiddet tanımı	5
2.1.2. Şiddet türleri	6
2.1.3. Şiddetin yakın işaretleri	8
2.1.4. Şiddet nedenleri	9
2.1.4.1. Bireysel etkenler	10
2.1.4.2. İlişkilerle ilgili etkenler	11
2.1.4.3. Toplumsal etkenler	11
2.1.4.4. Sosyal etkenler	12
2.1.5. Çocuğa yönelik şiddetle ilgili Dünya’da ve Türkiye’deki düzenlemeler	12
2.1.5.1. Dünya’daki düzenlemeler	12
2.1.5.2. Türkiye’deki düzenlemeler	13
2.2. Okulda Şiddet	13
2.2.1. Tanımı	13
2.2.2. Nedenleri	14
2.2.2.1. Bireysel nedenler	14
2.2.2.2. Aileye ilişkin nedenler	15
2.2.2.3. Toplumsal nedenler	15
2.2.2.4. Okula ilişkin nedenler	16
2.2.3. Sonuçları	16
2.2.3.1. Şiddete maruz kalan çocuklarda görülebilecek belirtiler	16
2.3. Zorbalık	18
2.3.1. Tanımı	18
2.3.2. Akran zorbalığı	18
2.3.3. Zorbanın özellikleri	18
2.3.4. Zorbalık kurbanının özellikleri	20
2.4. Okul Güvenliğı	20
2.4.1. Güvenli okulların temel özellikleri	21
2.4.2. Güvenli okul standartları	22
2.4.3. Okul güvenliğinin boyutları	23
2.5. Okullarda Şiddetin Önlenmesi	23

önlemler	2.5.1. Okuldaki şiddeti azaltmaya yönelik alınması gereken	25
	2.5.2. Etkili önleme programlarının özellikleri	26
	2.5.3. Şiddeti önlemek ve azaltmak için öğrencilere şu	27
konularda eğitim verilmelidir		
	2.5.4. Ülkemizde okullardaki şiddeti önlemek için yapılan	28
faaliyetler		
3. GEREÇ ve YÖNTEM		30
3.1. Araştırmanın Yeri ve Zamanı		30
3.1.1. Araştırmanın yeri		30
3.1.2. Araştırmanın zamanı		30
3.2. Araştırmanın Tipi		30
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi		31
3.3.1. Araştırmanın evreni		31
3.3.2. Araştırmanın örnekleme ve seçim yöntemi		32
3.4. Tanımlar		33
3.5. Araştırmanın Değişkenleri ve Hipotezi		34
3.5.1. Bağımlı değişkenler		34
3.5.2. Bağımsız değişkenler		34
3.5.3. Araştırmanın hipotezleri		35
3.6. Veri Toplama Araçları ve Yöntemleri		35
3.6.1. Veri toplama araçları		35
3.6.2. Veri toplama yöntemi		36
3.7. Araştırma kriterleri		36
3.7.1. Araştırmaya katılma kriterleri		36
3.7.2. Araştırmaya katılmama kriterleri		36
3.8. Verilerin Değerlendirilmesi		37
3.9. Araştırmanın Kısıtlılıkları		37
3.10. Etik Kurul Onayı ve İzinler		37
3.11. Araştırmanın Bütçesi		37
4. BULGULAR		38
5. TARTIŞMA		128
6. SONUÇ ve ÖNERİLER		137
6.1. Sonuçlar		137
6.2. Öneriler		139
7. KAYNAKLAR		140
8. EKLER		146
8.1. Anket formu		146
8.2. Etik Kurul Onayı		152
8.3. Araştırma İzni		154

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AL	: Anadolu Lisesi
AİHL	: Anadolu İmam Hatip Lisesi
BM	: Birleşmiş Milletler
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
FL	: Fen Lisesi
GSHS	: Global School Based Student Health Survey
ISCS	: Indicators of School Crime and Safety
MTAL	: Mesleki Teknik Anadolu Lisesi
ÖL	: Özel Lise
SH	: Standart Hata
SS	: Standart Sapma
TDK	: Türk Dil Kurumu

TABLO VE ŞEKİLLER DİZİNİ

Tablo Dizini	Sayfa No
Tablo 3.1. Araştırma evrenini oluşturan okullar	31
Tablo 4.1. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin bazı sosyodemografik özelliklerinin dağılımı	39
Tablo 4.2. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddet alt tiplerini şiddet olarak algılama durumu	40
Tablo 4.3. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin son 30 gün içinde şiddete maruz kalma sıklığı	41
Tablo 4.4. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddete maruziyet durumu	42
Tablo 4.5. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin bir kavgaya girme seçeneklerine katılma durumu	43
Tablo 4.6. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin son 30 gün içinde şiddet uygulama sıklığı	44
Tablo 4.7. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddet uygulama durumu	45
Tablo 4.8. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddetle başa çıkma yöntemlerine verdikleri cevapların dağılımı	46
Tablo 4.9. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin eksikliklerin yüze vurulmasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	47
Tablo 4.10. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin kötü söz ve davranışta bulunmanın şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	49
Tablo 4.11. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılmasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	51
Tablo 4.12. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin azarlanma ve firçalanmanın şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	53
Tablo 4.13. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin el şakasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	55
Tablo 4.14. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin alay edilmenin şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	57
Tablo 4.15. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin manevi değerlere hakaret edilmesini şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	59
Tablo 4.16. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin mala zarar vermenin şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	61
Tablo 4.17. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin kişinin duygularının incitilmesini şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	63

Tablo 4.18. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmeyi şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	65
Tablo 4.19. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin hayvanlara zarar vermeyi şiddet olarak algılanması üzerine etkisi	67
Tablo 4.20. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vurma, tokat atma ya da yumruklama maruziyeti üzerine etkisi	69
Tablo 4.21. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tekmeleme ya da çelme takma maruziyeti üzerine etkisi	71
Tablo 4.22. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin bir objeyle vurma maruziyeti üzerine etkisi	73
Tablo 4.23. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin zarar verici bir aletle saldırıya maruz kalma üzerine etkisi	75
Tablo 4.24. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma ve çimdiklemeye maruz kalma üzerine etkisi	77
Tablo 4.25. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin fiziksel tacize maruz kalma üzerine etkisi	79
Tablo 4.26. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözlü tacize maruz kalma üzerine etkisi	81
Tablo 4.27. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözel hakarete maruz kalma üzerine etkisi	83
Tablo 4.28. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanmaya maruz kalma üzerine etkisi	85
Tablo 4.29. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlanma maruziyeti üzerine etkisi	87
Tablo 4.30. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin itilip kakılmaya karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi	89
Tablo 4.31. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin birisinin kavgaya başlamayı denemesine karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi	91
Tablo 4.32. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin birisinin hakkında söylenti yaymasına karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi	93
Tablo 4.33. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin saygısızlık ve hakarete uğramasına karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi	95
Tablo 4.34. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve	97

ailelerin demografik özelliklerinin vurma, tokat atma ya da yumruklama eylemlerini uygulama üzerine etkisi	
Tablo 4.35. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tekmeleme ya da çelme takma eylemlerini uygulama üzerine etkisi	99
Tablo 4.36. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin dürtme ya da omuzla vurma eylemlerini uygulama üzerine etkisi	101
Tablo 4.37. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin bir obje ile vurma eylemini uygulama üzerine etkisi	103
Tablo 4.38. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin zarar verici aletle saldırma üzerine etkisi	105
Tablo 4.39. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdikleme üzerine etkisi	107
Tablo 4.40. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin fiziksel tacizde bulunma üzerine etkisi	109
Tablo 4.41. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözlü tacizde bulunma üzerine etkisi	111
Tablo 4.42. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözel hakarete bulunma üzerine etkisi	113
Tablo 4.43. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma üzerine etkisi	115
Tablo 4.44. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlama üzerine etkisi	117
Tablo 4.45. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zorunlu kalırsa kavga yapacağının bilinmesinin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri	119
Tablo 4.46. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri	121
Tablo 4.47. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zarar verici bir alet taşımının okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri	123
Tablo 4.48. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre durumu okul idaresine bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri	125
Tablo 4.49. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre durumu aileye bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri	127

1. GİRİŞ VE AMAÇ

1.1. Giriş

Şiddet doğrudan çok sayıda bireyi etkileyen başlı başına önemli bir halk sağlığı sorunudur (1). Günümüzde bireysel ve toplumsal yaşamda şiddet olayları günden güne artarak devam etmektedir. Günlük yaşantımızda yaygın olarak duyduğumuz ve şahit olduğumuz şiddet olayları, kitle iletişim araçlarının şiddeti her yönüyle öğretmesi ve bireyleri kışkırtması nedeniyle toplumu oluşturan kurumlarda da gözlenmektedir (2).

Dünya çapında her yıl yaklaşık 1.4 milyon kişi şiddet nedeniyle hayatını kaybeder, çok daha fazla kişi şiddet sonucu, fiziksel, cinsel ve ruhsal sorunlarla mücadele etmek zorunda kalır. Şiddet; sağlık, yetenek ve üretim kapasitesi kaybı nedeniyle her yıl ülkelere büyük ekonomik yük getirmektedir (3).

Kişilerarası şiddet: Ailede eşe, çocuğa ya da ailenin yaşlı üyelerine uygulanan aile içi şiddet, toplumda bir başka kişiye, bir kişi ya da küçük bir grup tarafından uygulanan şiddettir (4). Okuldaki kişiler arası şiddet örneklerinden bazıları; sözlü hakaret, öğrencilerin veya öğretmenlerin tehdit edilmesi, itme, tokatlama, dürtme, tekmeleme, ısırma; ayrıca hırsızlık, bıçak veya silahla tehdit etme, bıçak veya silah kullanma olarak sayılabilir (5).

Çocuk ve gençler arasında duygusal ve fiziksel şiddet bugün her toplumda yaygın olarak görülmekte olup toplum sağlığı açısından acil çözüm getirilmesi gereken bir konudur. Sokakta, okulda, aile içi ve medyatik şiddet, ihmal, istismar, intihar, sigara, alkol ve madde kullanımı giderek artan bir oranda karşımıza çıkmaktadır (6).

Çocuklara yönelik şiddet; psikiyatrik bozukluklar ve intihar için önemli bir risk faktörüdür. Şiddet; depresyon, anksiyete bozuklukları, saldırganlık, başkalarına karşı şiddet, riskli cinsel davranışlar ve travma sonrası stres bozukluğu dahil olmak üzere yaşam boyu birçok sekele neden olmaktadır. Bu nedenle çocuklara karşı şiddetin önlenmesi; dolaylı olarak çoğu bulaşıcı olmayan hastalığın önlenmesine de katkıda bulunur (1).

Konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde toplumun temel kurumlardan birisi olan okullarda şiddet, saldırganlık ve zorbalık olaylarının da giderek arttığı saptanmıştır. Okullarda saptanan şiddet olayları aile içinde ve toplumsal alanda gözlemlenen şiddet olaylarının bir yansıması olarak değerlendirilmektedir (7).

Okulda şiddet; eğitimde ve özellikle okulda karşılaşılan şiddeti ifade eder. Öğretmenlerin, okul idarecilerinin kullandığı şiddet ile öğrencilerin birbiri arasında kullandığı şiddet bu kapsamda ele alınır (8). Okul ortamında başka bir kişinin gözünü korkutma, zarar verme veya yaralamaya sebep olabilecek maksatlı yapılan tehdit veya fiziksel güç kullanmak da okulda şiddet sayılır (5). Okulda ocuklar şiddet mağduru olabileceği gibi şiddetin uygulayıcısı da olabilir. Okul içi şiddet bireysel olabileceği gibi çeteleşme olarak ifade edilen grup davranışı şeklinde de görülebilir (8).

Çocukların eğitim kurumlarında karşılaştıkları şiddet onların fiziksel ve ruhsal gelişimi üzerinde önemli etkiler oluşturmaktadır. Bu nedenle sosyal ve yapısal bir sorun haline gelen şiddet ve sebeplerinin araştırılmasının yanında uygun müdahalelerle bu artışın önüne geçilmesi ihtiyacı doğmuştur (7).

Avrupa Birliği'ne ye devletlerde yapılan okulda şiddet insidans çalışmasına göre öğrenciler arasındaki şiddet oranı; İsviçre, İsvie, Belçika ve Norveç'te % 15 civarında; İrlanda ve İspanya'da %15 ile %30 arasında; Romanya ve Macaristan'da ise %65 ile %75 arasında bulunmuştur (9).

Amerika Birleşik Devletleri'nde 37 şehir ve 19 kırsal kesimde bulunan liselerde yapılan bir çalışmaya göre son 12 ay içinde öğrencilerin %20.2'si zorbalığa maruz kalmış, %22.6'sı fiziksel bir kavgayla karışmış ve bunların % 7.8'i okul ortamında gerçekleşmiştir (10). Yine bu çalışmaya göre öğrencilerin % 2.9'u kavga esnasında zarar görmüş, % 6.0'sı okulda zarar verici bir aletle tehdit edilmiştir. Son otuz gün içinde okula zarar verici alet getirenlerin oranı % 4.1 ve güvenlik gerekçesiyle okul devamsızlığı yapanların oranı ise %5.6 olarak saptanmıştır (10).

Okul ağındaki çocukların zorbalığa karışma ve maruz kalmaları ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmalarda, lise ğrencilerinin yaklaşık %44'ünün sözel, %30'unun fiziksel, %18'inin duygusal ve % 9'unun ise cinsel içerikli zorbalığa uğradıklarını ortaya koymuşlardır (11).

Türkiye’yi temsil eden bir örneklem ile ortaöğretim kurumlarında yapılan bir çalışmada son üç ay içerisinde gençlerin şiddetle karşılaşma yüzdesi %18.9 ve şiddet uygulama yüzdesi % 29.3 olarak bulunmuştur (5).

Ülkemizde ergen ve çocuklarda görülen şiddet 15-16 yaşları arasında en yüksek seviyeye ulaşmakta ve bu yaş grubu risk faktörü olmaktadır. 16-17 yaşları arasında da çetelere katılma riskleri artmaktadır (11).

“Ailelerin ve Çocukların Davranışlarında Şiddet” konulu araştırmaya göre, çocuğa şiddet uygulayan bölgelerden % 42.2 ile Güneydoğu Anadolu ilk sırada, onu % 26.7’yle Karadeniz, % 24.4’le Marmara bölgesi izlemektedir. Fiziksel şiddetin en az olduğu bölge ise % 11.8’le Ege bölgesi olduğu belirtilmektedir (12).

Şiddet olgusu ülkemizde ve birçok ülkede yadsınamaz bir gerçektir. Toplumların sosyal yaşamda şiddet faktöründen etkilenmemesi şiddeti ortaya çıkaran etmenlerin etkisiz hale getirilmesi ile mümkün olabilecektir. Bu süreçte en önemli stratejik görev eğitime düşmektedir (13).

1.2. Amaç

Kısa Dönemde:

Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez ilçe liselerinde eğitim gören lise birinci sınıf öğrencilerinin:

- a) Bazı sosyodemografik ve aile özelliklerinin saptanması;
- b) “Şiddet” içeren davranışlar ile ilgili “algılarının” saptanması;
- c) Kendi ifadelerine göre, son 1 ay içinde farklı türde “şiddete maruziyet” durumunun saptanması;
- d) Benzer şekilde, öğrencilerin kendi ifadelerine göre son 1 ay içinde farklı türde “şiddet uygulama” durumunun saptanması;
- e) Şiddet karşısında uyguladıkları tutum ve davranışların saptanması;
- f) Şiddet ile mücadeleyle yönelik görüş ve tutumlarının belirlenmesi ve okul türlerine göre karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Uzun Dönemde:

- a) İleriye dönük çalışmalar için şiddet açısından “öncelikli riskli okul gruplarının” belirlenmesi;
- b) “Uygun müdahalelerin” planlanabilmesi için kaynak teşkil etmesi ve
- c) Okullardaki şiddet konusunda toplumsal farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Şiddet

2.1.1. Şiddet tanımı

Şiddet dilimize Arapçadan geçmiş bir kavramdır (7). Dünya Sağlık Örgütüne (DSÖ) göre şiddet: Kişinin bilinçli olarak kendisine, başkasına, bir gruba veya topluluğa karşı uyguladığı; yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişme bozukluğu veya yoksunluk ile sonuçlanan; kasıtlı olarak fiziksel kuvvet, güç, tehdit ve eylemde bulunmasıdır (14).

Türk Dil Kurumuna (TDK) göre şiddet; bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik ve hızdır. Diğer tanımlarında ise; bir hareketten doğan güç; karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma olarak belirtilmiştir (15).

Birleşmiş Milletler tarafından şiddet: “Bir kişinin gücünü ya da konumunu başka bir kişinin canını bilerek ve isteyerek acıtmak için kullanması” olarak tanımlanmaktadır (8).

Şiddet; fiziksel, güç veya psikolojik bir baskı uygulayarak insanların bedensel ve ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan davranışların tamamıdır. Tanımdan da anlaşılacağı gibi şiddet sadece kaba kuvvet içeren davranışlar değildir; hakaret, aşağılama, tehdit, maddi kısıtlamalar, zorla evlendirme gibi hususlar da şiddet kapsamında yer alır (16).

Michaud’a göre şiddet; karşılıklı ilişkiler ortamında taraflardan biri veya birkaçının doğrudan veya dolaylı, toplu veya dağınık olarak, diğerlerinin bedensel bütünlüğüne veya ahlaki, moral ve manevi bütünlüğüne veya mallarına simgesel, sembolik ve kültürel değerlerine oranı ne olursa olsun zarar verici şekilde davranmasıdır (7).

Oxford English Dictionary’de şiddet; bir kişiye zarar vermek veya öldürmek için sıklıkla kontrolsüz bir şekilde güç kullanma, çok güçlü ve kontrolsüz eylemlerde bulunma, büyük güç ve enerji olarak tanımlanmaktadır (17).

Fransızca-Türkçe sözlükte ‘violentia’kökeninden gelerek, insanların ve nesnelere kaba kuvveti, yamanlık, zorluk, birine karşı zor kullanmak, ırza geçmek ve kirletmek anlamlarında kullanılmaktadır (7).

Diğer bir tanımda ise şiddet; insanda doğal olarak var olduğu kabul edilen saldırganlık eğiliminin bireysel ya da toplumsal boyutta, ancak diğerine zarar verecek biçimde dış vurulması, yansıtılması olarak tanımlanır (7).

Bireyin karşısındakine karşı yönelttiği küfür ve hakareten, eşlerden birinin diğerine istediğini kabul ettirmek için uyguladığı dayak veya evde babanın, okulda öğretmenin çocuğa karşı cezalandırma yöntemine kadar birçok tutum ve davranış şekli şiddet olarak değerlendirilmektedir (8).

Hukuksal anlamda şiddet; sadece kalıcı bedensel hasar oluşturan güç kullanımını; darbe ve yaralanmayı değil, şiddet ve etkili eylem kapsamındaki; birini yere atmak, ona tükürmek, saçını çekmek, birini tehdit ederek veya malına kötü davranarak ruhsal dengesinin bozulmasına neden olmak gibi davranışları da içermektedir. Böylece hukukçular şiddeti, insanın benzerlerine karşı giriştiği, onlarda önemli ya da önemsiz hasarlar oluşturan saldırganlık ve hoyratlık ifade eden hareketler olarak tanımlamaktadır (7).

2.1.2 Şiddet türleri

Şiddet ele alınan ölçütlere göre değişik sınıflamalara tabii tutulabilmektedir(7).

Genel olarak kabul edilen sınıflamaya göre şiddet türleri (18):

a) Fiziksel şiddet: Karşıdaki kişinin bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan yöneltilen, sert ve acı verici kasıtlı olarak yapılan eylemlerdir. Örneğin: vurma, tekmeleme, tokat atma, kulak çekme, saç çekme, ayakta tutma, bir cisimle vurma, bir aletle saldırma bu grupta yer alır (13,19).

b) Sözel şiddet: Bir kişinin küçük düşürücü isimler takılarak, alay edilerek veya kişiye tolerans sınırlarını zorlayacak şakalar yapmak yoluyla rahatsızlık verilmesi davranışlarını içerir. Örneğin; küfür etme, kaba ve çirkin sözler söyleme, hakaret etme, küçük düşürme, utandırma, dalga geçme, alay etme, incitme (20).

c) Duygusal/Psikolojik şiddet: Karşıdaki kişiye sistematik bir biçimde yapılan olumsuz yargılar, atıflar ya da davranışlardır. En büyük özelliği sürekliliği olması ve tekrarlamasıdır. Örneğin: Reddetme, aşağılama, umursamama, yıldırma, yoksun bırakma /izole etme, ahlaksız davranışlara teşvik etme (18,20).

d) Cinsel şiddet: bir kişinin, diğer bir kişiyi kendi cinsel gereksinim ya da isteklerinin doyumunu için cinsel nesne olarak kullanması ya da kullanılmasına göz yummasıdır. Örneğin: Cinsel içerikli konuşmalar, zorla pornografik yayınlar izlettirme, her türlü cinsel ilişki ve fuhşa teşvik, cinselliği çağrıştıran beden ve yüz ifadelerini kullanma, yavru, fıstık, yakışıklı diye laf atarak rahatsız etme, birini onun isteği dışında cinsel amaçla öpme, dokunma, birinin giysilerini isteği dışında açarak rahatsızlık verme, rahatsız edici cinsel içerikli fiziksel şakalar yapma, cinsel içerikli isim takma (18,20).

e) Ekonomik şiddet: Paranın bir güç, kontrol, aşağılama ve cezalandırma aracı olarak kullanıldığı şiddet türüdür. Para çalmak, hiç para vermemek, zorla çalıştırmak, kişinin para kazanmasına ve ihtiyaçlarını karşılamasına engel olmak örnek olarak verilebilir (12,18).

f) Siber şiddet (Teknolojik/Sanal şiddet): İnterneti, bilgisayarı ve akıllı telefonları kişi hak ve özgürlüklerini ihlal edecek şekilde kullanmaktır. Sanal ortamda kişi hakkında söylenti yaymak, kişinin kendisine ait olmayan söylemlerde bulunmak, izinsiz fotoğraflarını yaymak, akıllı telefonların ses kaydı ve kamera özelliğini kullanarak kişisel alana müdahale etmek örnek olarak verilebilir (18).

Diğer bir sınıflamaya göre ise şiddet:

- a) Fiziksel şiddet
- b) Sözel şiddet
- c) Dışlama
- d) Dedikodu yapma
- e) Eşyalara zarar verme ve
- f) Cinsel şiddettir (21).

Şiddet eylemi özelliğine göre dört grupta toplanabilir:

- a) Kendine dönük şiddet: İntihar davranışı ve kişinin kendi bedenine yaptığı zarar verici diğer uygulamalardır (4).

b) Kişilerarası şiddet: Ailede eşe, çocuğa ya da ailenin yaşlı üyelerine uygulanan aile içi şiddet, toplumda bir başka kişiye, bir kişi ya da küçük bir grup tarafından uygulanan şiddettir. Kişilerarası şiddetin en ciddi seviyeleri; adam öldürme, silahlı soygun ve zorla tecavüzdür. Diğer kişilerarası şiddet örnekleri; flörtte şiddet, namus cinayetleri, işyerinde şiddet ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddettir (4,5).

c) Kolektif şiddet: Bir grubun diğer bir gruba sosyal, politik ve ekonomik olarak uyguladığı şiddet olaylarıdır. Genellikle devletler, organize siyasi gruplar, militan gruplar ve teröristler tarafından gerçekleştirilir. Örneğin çete şiddeti, kan davaları, sokakta şiddet, LGBT (Lezbiyen, gey, biseksüel ve transgender) bireylere, azınlıklara yönelik şiddet, iç savaşlar, devrimler, gerilla savaşları, ayaklanmalar, isyanlar, soykırım, şiddet içeren grevler, düzenin korunması için keyfi zor kullanılması, planlı katliamlar, başkaldırmalar, siyasi idamlar ve suikastlar kolektif şiddet grubundadır (2,4,18).

d) Diğer şiddet şekilleri: medya şiddeti, insan ve organ ticareti, pornografi, okulda ve spor olaylarında şiddettir (2,4,7).

2.1.3. Şiddetin yakın işaretleri

Şiddetin yakın işaretleri, genellikle açıkça görülebilen, süreklilik sergileyen, ciddi, öğrencilere, personele ya da diğer bireylere yönelik düşmanca davranışlar ya da tehditlerdir. Öğrencilerin potansiyel olarak zarar verecek tehlikeli davranışlara yakın olduklarını gösterir (21).

Aşağıdaki davranışları sergileyen öğrencilerin şiddetin yakın işaretlerine sahip oldukları söylenebilir:

- Arkadaşları ya da aile bireyleriyle fiziksel olarak ciddi boyutlarda kavga etmek,
- Eşyalara ciddi oranda zarar vermek,
- Nedeni basit gibi görünen olaylar karşısında bile şiddetli biçimde öfkelenmek,
- Ölümcül şiddet uygulayacağına ilişkin detayları belirtilen tehditler etmek,

- Ateşli, kesici silah ve diğer tehlikeli aletlere sahip olmak ve/veya bunları kullanmak,
- Kendini yaralayacağına ya da intihar girişiminde bulunabileceğine ilişkin tehditlerde bulunmak,
- Sosyal olarak içe kapanma,
- Şiddeti yazılar ve resimler ile anlatmak,
- Aşırı izolasyon ve yalnızlık duyguları,
- Aşırı reddedilme duyguları,
- Dalga geçilme ve tacize uğrama duyguları,
- Disiplin öyküsü olması,
- Önce yaşanmış şiddet ve agresif davranış hikayelerinin olması,
- Madde ve alkol kullanımı,
- Çetelere bağlı değildir (19,21).

Şiddete ilişkin uyarı işaretleri yakın bir tehlikeyi gösteriyor ise, yapılması gereken ilk ve en önemli şey güvenlik tedbirlerini almak ve hemen harekete geçmektir. Okul yöneticileri ve olası durumlarda emniyet güçleri hemen devreye girip müdahale etmelidir (21).

2.1.4. Şiddet nedenleri

Şiddet üzerine yapılan iletişim araştırmaları, şiddet gösterimlerinin, şiddet kodlarını yeniden öğretip kazandırdığını, gündelik hayattaki gerilim anlarında bu öğrenilen davranış biçimlerinin devreye girerek, kişisel eylemlere kılavuzluk yaptığını göstermiştir. O halde birey şiddeti aile içinde yaşayarak, medyadan ve çevresinden de gözlemleyerek öğrenebilmektedir. Medyada gösterilen şiddet

görüntüleri, şiddete eğilimli birey için yeni şiddet yöntem ve tekniklerini öğrenebileceği en ucuz ve kolay ulaşabileceği kaynaktır (2,22).

2.1.4.1. Bireysel etkenler: Şiddet içeren davranışı etkileyen biyolojik, psikolojik ve davranışsal özellikleri içerir (2).

Bireysel etkenler arasında:

- Sosyal beceri eksikliği,
- Çatışma ve çözüm bulma becerilerinde eksiklik,
- Dışlanmışlık ve yalnızlık duyguları,
- Aşırı alınganlık,
- Özgüven eksikliği,
- Bireysel farklılıklara karşı toleranssızlık,
- Genetik yatkınlık,
- Psiko-patalojik sorunlar,
- Çabuk hayal kırıklığına uğramak,
- Öfke kontrolünde yetersiz kalmak ve sık sık öfke patlamaları yaşamak,
- Madde ve alkol kullanımı,
- Dürtüsel hareket etmek,
- Sosyal uyumsuzluk,
- Engellenmişlik duygusu,
- Eğitim hayatında başarısızlık,
- Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu sayılabilir (8,19).

2.1.4.2. İlişkilerle ilgili etkenler: Aile, arkadaş ve akranlarla olan ilişkilerle ilgili etkenler gençlerin kişilik oluşumlarını doğrudan etkiler ve bu durum şiddet davranışına katkıda bulunabilir. Bu etkenler:

- Aile içi iletişim ve etkileşim kopukluğu,
- Tutarsız disiplin yaklaşımı,
- Uygunsuz sınır koyma,
- Aşırı baskıcı ya da aşırı rahat aile tutumları,
- Sevgi, ilgi eksikliği, ihmal,
- Sıklıkla engellenme ve cezalandırılma,
- Aile içi şiddete maruz kalma,
- Fiziksel, duygusal ve cinsel açıdan istismar edilme,
- Yanlış ya da yetersiz gözetim ve yönlendirme,
- Aile içi şiddete tanık olma,
- Olumsuz rol modelleri,
- Düzensiz ve tutarsız aile ortamı,
- Suç geçmişi olan aile üyeleri ve akrabaları,
- Sınırlandırıcı, baskıcı ve yargılayıcı aile ortamlarının olmasıdır (8,19).

2.1.4.3. Toplumsal etkenler

- Sosyal ve toplumsal düzensizlikler,
- Uyuşturuculara ve ateşli silahlara ulaşım kolaylığı.
- Eğitim sisteminde yaşanan sıkıntılar,
- Medyanın olumsuz etkisi,
- Ekonomik sıkıntılar,

- Toplumda silah, çete, zararlı madde kullanımı gibi şiddet ortamını getirecek olan etmenlerin yaygınlaşması,
- Şiddetin özellikle erkekler için toplum tarafından mazur görülmesi,
- Şiddet içeren programlar, filmler, bilgisayar oyunları,
- Olumsuz okul ortamı,
- Akran baskısı,
- Olumsuz arkadaş grupları gibi etmenler şiddete yol açan toplumsal faktörlerdir (8,19).

2.1.4.4. Sosyal etkenler: Toplumun sosyal yapısını oluşturan;

- Demografik yapı ve bunun değişimi,
- Toplumdaki sosyo-ekonomik eşitsizlikler,
- Çocuk ve aile politikaları,
- Koruyucu sağlık hizmetlerinin varlığı,
- Sosyal yardım sisteminin varlığı ve etkinliği ile
- Adalet sisteminin işleyişi

gibi temel konular şiddetin görülme sıklığını doğrudan etkilemekte ve sonuçlarını ortaya çıkarmaktadır (22).

2.1.5. Çocuğa yönelik şiddetle ilgili Dünya’da ve Türkiye’deki düzenlemeler

2.1.5.1. Dünya’daki düzenlemeler

a) Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi (1924):”Çocuğun beden ve ruhen doğal bir süreçte gelişmeye müsait şartlar içinde bulundurulması ve her türlü istismara karşı korunarak hayatını kazanabilecek bir hale getirilmesi gerektiği” vurgulanmıştır (23).

b) Çocuk Hakları Beyannamesi (1959): “Çocukların erişkinlerden çok farklı fiziksel, fizyolojik, davranış ve psikolojik özellikleri olduğu, sürekli büyüme ve gelişme gösterdiği bilincinin yerleşmesi ve çocukların bakımının bir toplum sorunu olduğu ve

bilimsel yaklaşımlarla herkesin bu sorumluluğu yüklenmesi gerektiği” vurgulanmıştır (7).

c) Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (1989): Nerede doğduklarına, kim olduklarına, cinsiyetlerine, dinlerine ya da sosyal kökenlerine bakılmaksızın bütün çocukların; yaşama hakkı, eksiksiz biçimde gelişme hakkı, zararlı etkilerden, istismar ve sömürüden korunma hakkı ile aile, kültür ve sosyal yaşama eksiksiz katılma haklarını tanımlamaktadır (24).

2.1.5.2. Türkiye’deki düzenlemeler

a) Türk Medeni Kanunu: Bu kanuna göre anne ve baba çocuğun kişiliği ve malları üzerinde bir takım yetkilere sahiptir ancak çocuğa karşı yerine getirmesi gereken sorumlulukları da vardır.

b) Türk Ceza kanunu: Doğrudan çocuğa karşı işlenen suçlara ilişkin genel hükümler; kasten öldürme, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, işkence ve eziyet, çocukların cinsel yönden istismarı ve kişiyi hürriyetinden mahrum bırakma suçlarını içerecek biçimde düzenlenmiştir (7).

c) 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kanunu: Bu kanunun 3. maddesinde muhtaç çocuklar tanımlanmakta ve bu çocuklara kurumsal düzeyde, evlatlık verme, koruyucu aile yanına yerleştirme, kurumsal bakıma alma ya da ailenin var olduğu koşullarda da ailenin işlevlerini güçlendirici sosyal, ekonomik, fiziksel imkanlar sağlama gibi hizmetlerin verileceği belirtilmektedir.

d) 2253 Sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun: “Çocuğun gelişim ve kişilik özelliklerine göre yargılanmasını ve rehabilitasyonunu” içeren bir kanundur (7).

2.2. Okulda Şiddet

2.2.1. Tanımı

Okul ortamı üzerinde olumsuz sonuçlar üreten, öğrencilerin öğrenme süreçlerine zarar veren, onların gelişimlerini engelleyen saldırgan ve suç benzeri davranışlardır. Okulun eğitim misyonunu ihlal eden, güven ortamını tehdit eden, okul

personeline, öğrencilere ve okuldaki diğer kişilere karşı yapılan sözel ve fiziksel suistimaldir. Okul şiddeti fiziksel olarak saldırganca eylemlerde bulunmanın dışında, kaba davranmak, alay etmek, sataşmak, küçük düşürmek, aşağılamak, hakaret etmek gibi psikolojik boyutlu eylemleri, hatta haraç almak ve cinsel tecavüz gibi suç kapsamına giren yıkıcı eylemleri de kapsar. Şiddetin bir ucunda bir öğrenciyi küçük düşürüp aşağılama gibi görece masum sayılabilecek eylemler, diğer ucunda ise ölümle sonuçlanabilecek eylemler yer alır (5,13,21).

2.2.2. Nedenleri

- Bireysel nedenler
- Aile ile ilgili nedenler
- Toplumsal çevre ile ilgili nedenler
- Okulla ilgili faktörler (5).

2.2.2.1. Bireysel nedenler

- a. Antisosyal davranışın var olması,
- b. Düşük zeka düzeyine sahip olma: Düşük zeka seviyesine sahip kişiler diğer insanlara göre çabuk öfkelenir ve daha çok şiddete başvururlar.
- c. Dikkat eksikliği hiperaktivite hastalığının olması,
- d. Şiddet içeren kişilik bozukluklarına sahip olma: Bu grupta paranoid kişilik, agresif kişilik, kompulsiv, sadist ve mazoşist kişilikler sayılabilir. Bu kişilik bozuklukları şiddeti beraberinde getirir.
- e. Öğrenme güçlüğü'nün olması,

Yukarıda belirtilen nedenlere bakıldığında bu özelliklere sahip öğrencilerde okul başarısının düşük olması söz konusudur. Dolayısıyla bu başarısızlık, öğrencinin okuldan ve arkadaşlarından kopmasına, başka gruplara, alanlara, yönelmesine sebep olabilmekte, sonrasında bu öğrenciler şiddet içeren davranışlar gösterebilmektedir (12,16,19).

2.2.2.2. Aileye ilişkin nedenler

- a. Denetim yetersizliği: Ailelerin çocuğu ile ilgilenmemesi, kendi haline bırakması, çocuğun arkadaşlarını tanımaması gibi ebeveyn tutumları örnek gösterebilir.
- b. Şiddet davranışının varlığı: Ailede şiddet davranışı varsa çocuğun ilerde bu davranışı sergilemesi daha olasıdır.
- c. Sosyoekonomik değişkenler: Maddi problemlerinin olması ihtiyaçların yeterince karşılanamamasına ve şiddete yönelmeye neden olabilir.
- d. Sosyalleşmeyi desteklememe: Çocuğun sosyalleşmesinin desteklenmemesi antisosyal davranışlara sebep olabilmektedir. Bu da şiddet içeren davranışları beraberinde getirir.
- e. Boşanma: Çocuğun yalnız bir ebeveynin yanında kalması ya da tutarsız yetiştirilmesi mağdur durumuna düşmesine sebep olabilmektedir (12,16,19).

2.2.2.3. Toplumsal nedenler

- a. Şiddetin yaygınlığı: Öğrencilerin yaşadığı ve okulun bulunduğu çevrede şiddetin yaygın olmasıdır. Böyle bir çevre öğrencilerin giderek şiddet eylemlerine alışmalarına ve bir anlamda şiddete karşı duyarsızlaşmalarına sebep olabilmektedir.
- b. Zarar verici aletlere kolay ulaşılabilme: Zarar verici aletlerin kullanıldığı şiddet davranışları daha yaygın görülebilmektedir.
- c. Arkadaş grubunun özelliği: Ergenler için akran ilişkileri, gruba ait olma, kendini grup içinde kanıtlama eğilimleri çok önemlidir. Dolayısıyla suç ve şiddet içerikli davranışları olan; zayıf sosyal bağlara sahip, diğer akranları tarafından sevilmeyen ve reddedilen akran gruplarının varlığı bir risk taşımaktadır.
- d. Medya faktörü: Medyadaki şiddete yüksek düzeyde maruz kalan bireyler saldırgan tutum ve eylemleri daha çok kazanacaktır. Şiddeti izledikçe bireyler şiddet davranışları ve sonuçlarına giderek daha ilgisiz kalacaklar ve zamanla bu durum normal gibi gelecektir.
- e. Madde kullanma durumu: Yaşanılan çevrede uyuşturucuya kolay ulaşma şiddet davranışlarının daha yaygın görülmesine neden olabilmektedir (2,12,19).

2.2.2.4. Okula ilişkin nedenler

Okulun belli özellikleri ve psikolojik ortamı akran etkileşimine ve düşmanlığa neden olabilir. Okulda kültürel, etnik, dinsel veya ekonomik nedenlerle gençler arasında oluşan olumsuz ortam da okuldaki şiddeti artırmaktadır (2).

Okulla ilişkin nedenler şunlardır:

- a. Düşük akademik başarının olması,
- b. Okula bağlılığın az olması, öğrencilerin kendilerini okula ait hissetmemeleri,
- c. Okul koşulları ve iklimin kötü olması: Yöneticilerin öğrenci problemlerine ilgisiz olması, okul-aile işbirliğinin olmaması, öğrencilerin okul etkinliklerine katılmaması, okulun fiziki çevresinin güvenli olmaması,
- d. Çeteleşme: Özellikle bazı problemlili öğrencilerin kendi aralarında çete oluşturması, okulda şiddet terörünün yaygınlaşmasına neden olabilmektedir (2,5,12,19).

2.2.3. Sonuçları

Şiddet nedeniyle her yıl birkaç milyon kişi hayatını kaybeder, çok daha fazla kişi şiddet sonucu, fiziksel, cinsel ve ruhsal sorunlarla mücadele etmek zorunda kalır. Şiddet; sağlık, yetenek ve üretim kapasitesi kaybı nedeniyle her yıl ülkelere büyük ekonomik yük getirmektedir (3). Çocuklara yönelik şiddet; psikiyatrik bozukluklar ve intihar için önemli bir risk faktörüdür. Şiddet; depresyon, anksiyete bozuklukları, saldırganlık, başkalarına karşı şiddet, riskli cinsel davranışlar ve travma sonrası stres bozukluğu dahil olmak üzere yaşam boyu birçok sekele neden olmaktadır (1).

2.2.3.1. Şiddete maruz kalan çocuklarda görülebilecek belirtiler

Şiddet gören çocuklarda görülebilecek belirtiler şunlardır:

- Çocuğun eve bedeninin herhangi bir yerinde veya çeşitli yerlerinde morluk, kesik, şişlik, yanık, sıyrık, kırık, çıkık veya yarayla gelmesi,
- İyileşmeyen, sebebi belli olmayan yaralar, açıklanamayan yanık,
- Okula gitmek istememesi veya okuldan kaçması, devamsızlık yapması,
- Sosyal ortamdan geri çekilmek, evde odaya kapanma davranışının artması,

- Yürüme ve oturmada zorluk, kıyafetlerinin altında kanlı, lekeli izler saptanması,
- Genital bölgede acı, ağrı veya akıntı saptanması,
- Gebelik durumunun saptanması,
- Okul başarısında anlam verilemeyen düşüş,
- Bedeninde şiddet gördüğüne işaret edebilecek darbe ve morlukları görülmesin diye giysilerle saklaması,
- Yırtılmış kıyafetlerle eve gelmesi,
- Eşyalarını sık sık kaybetmesi veya eşyalarının çalınması,
- Başkalarına güvenmemesi,
- Gösterdiği tutum ve davranışlarıyla ilgili sorulara akla yatmayan, yalan söylediği duygusu yaratan cevaplar vermesi, hikayeler uydurması,
- Dinlediği müzikte, çizdiği resimlerde veya yazdığı yazılarda ve karalamalarda şiddet içeren, cinsel tacizi andıran öğeler bulunması,
- Vücudunun kirli olduğu veya cinsel organları bölgesinde bir sorun olduğu gibi düşüncelere sahip olması,
- Cinsellik konularına anormal ilgi göstermesi veya tamamen ilgisiz kalması,
- Oyuncak bebeklerle veya başka çocuklarla oynarken cinsellik veya şiddet içerikli oyunları tercih etmesi,
- Normalin dışında çok sakin görünmesi veya çok saldırgan davranması, söz dinlememe biçiminde belirgin davranış değişiklikleri,
- Her zamankinden daha çekingen, içe dönük veya pasif davranması,
- Sık sık gece kâbusları görmesi, uykusunda ve yeme davranışında belirgin değişiklikler olması,
- Yatağını ıslatma, kekeleme veya konuşmada tutukluk göstermesi. (7,18,20)

2.3. Zorbalık

2.3.1.Tanımı

Bir birey veya grup tarafından, kendisini koruyamayacak durumda olan kişiye karşı yapılan, fiziksel veya psikolojik sonuçları olan ve süreklilik arz eden bir şiddet türüdür (2).

Zorbaca davranış denince sözel ve fiziksel küçük düşürücü davranışlar aklımıza gelmektedir. Saldırı, tehdit, ad takma, sosyal olarak izolasyon, vurma, işkence etmek, küçük düşürmek karşıdaki kişiye karşı yapılan zorbaca davranışlardan birkaçıdır (19).

2.3.2. Akran zorbalığı

Bir ya da birden çok öğrencinin kendilerinden daha güçsüz öğrencileri kasıtlı ve sürekli olarak rahatsız etmesi ile sonuçlanan ve kurbanın kendisini koruyamayacak durumda olduğu bir saldırganlık türüdür (21).

Akran zorbalığı; tekme atma, tokat vurma, itme, çekme gibi fiziksel; sataşma, alay etme, dalga geçme, kızdırma, hoş gitmeyen isim takma, küçük düşürücü sözler söyleme gibi sözel; dedikodu ve söylenti çıkarıp yayma, arkadaş grubundan dışlayarak yalnızlığa terk etme gibi dolaylı ya da para veya diğer eşyalarını zorla alma, almakla tehdit etme, eşyalarına zarar verme biçiminde de ortaya çıkabilmektedir (21).

2.3.3. Zorbannın özellikleri

- Zorbalığı alışkanlık haline getirmiş olanlar genelde diğer öğrencilere göre zihinsel becerileri geride kalmış olanlardır.
- Bazı zorbalar problemleri davranışları konusunda beğeni topladıkları ve takdir edildiklerini düşünürler.

- Saldırganca dürtülerini kontrol etme güçlükleri çekerler ve kızgınlık yaratan durumlar karşısında sorun çözmeyi beceremezler.
- Zorbalar kendilerine ne söylendiğini değil, ne istiyorlarsa onu anlarlar.
- Doğru davranışı bulmakta güçlükleri vardır.
- Genelde olumsuzları seçerler.
- Ne hissettikleri veya ne düşündüklerini genellikle tepki verdikten sonra çok geç fark ederler.
- Genelde ön yargıları vardır.
- Yeni çözümler bulamazlar.
- Sürekli başkalarını kontrol etme ihtiyacı duyarlar.
- Her şeyin açık seçik anlaşılır olmasını isterler çünkü karmaşık olayları anlayamazlar.
- Yaşadıklarından ders çıkaramazlar.
- Kurallara uyamadıkları için kuralları sevmezler.
- En problemliler olanlar fiziksel olarak saldırganlık davranışı gösterenlerdir.
- Daha önce zorba davranışlara maruz kalmışlardır, davranış problemleri vardır.
- Örnek alacak rol modelleri ya zayıftır ya da yoktur.
- Kendini sert, başarılı ve becerikli görür, zeki görünür; ancak kötü iş çıkarırlar.
- Aile içinde aşırı ihmal edilmişlerdir.
- Genelde mağdurlardan yaşça ve bedence büyüktürler (19,20).

2.3.4. Zorbalık kurbanının özellikleri

- Zorbalar dış geçirebilecekleri ve kendilerinden daha çelimsiz olan diğer öğrencileri tercih ederler.
- Daha çok boyca kısa olanlardır.
- Arkadaşı daha az olan kişiler zorbaları cesaretlendirir.
- Okullarda zorbaların şiddeti daha çok erkeklere yöneliktir.
- Bir kısmının çekingen, içedönük, endişeli, pasif oldukları gözlemlenebilir.
- Uyum zorlukları, kaygı sorunları ve bazen aşağılık duygusu gözlemlenebilir.
- İletişim becerileri zayıf, sosyal olarak duyarsız ve sosyal becerilerde problem yaşıyor olabilirler.
- Kendilerini zihinsel ve yetenek olarak yetersiz görüyor olabilirler.
- Bazı sorunlarla tek başına baş edemeyeceklerine inanır ve yaşatlarından yardım isteyemezler, kendilerini çaresiz ve etkisiz hissederler.
- Farklı çocuklar zorbaların ilgisini daha çok çekmektedir. Örneğin renkli saçlı veya gözlü olmak, çok zayıf veya çok şişman olmak ve farklı şekilde konuşmak sayılabilir.
- Bu çocukların ailelerinde aşırı koruyucu anne baba tutumları olabilir (19,20).

2.4. Okul Güvenliği

Okul güvenliği genel anlamda öğrenci ve okul personelinin okul içerisinden ve çevresinden kaynaklanan suç, şiddet, saldırganlık, zorbalık, hırsızlık, vandalizm, alkol, sigara ve uyuşturucu madde kullanımı, cinsel ve ırksal taciz gibi saldırılara karşı korunmaları ve okullarda silahlı saldırı, yangın deprem gibi bir kriz ortamı yaratabilecek olağanüstü hallerde, can güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanması olarak tanımlanmaktadır. Okul güvenliğinin kapsamı mekân açısından ele alınırsa;

okul ile ev arasındaki güvenlik, okul içinde güvenlik, sınıfta güvenlik olmak üzere üç temel alandaki güvenliği kapsamaktadır (25,26).

2.4.1. Güvenli okulların temel özellikleri

- Güvenli okullarda öğrenciler, öğretmenler, okul çalışanları ve okul idaresi arasında güvenli bir iletişim vardır.
- Çocukların akademik başarılarını ve davranışlarını geliştirmek üzerine kuruludur fakat sadece akademik başarıya odaklanmamaktadırlar. Öğrencilerin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını da karşılamaya önem verirler.
- Pozitif kişisel rol modelleri sunarak öğrencilere örnek olur.
- Öğrencilere insanlar arasında farklılıklar olabileceği, bunlara saygı duyulması gerektiği, herkesin düşüncelerini özgürce ifade edebilecekleri anlatılır.
- Bu okullarda bütün çocuklara eşit şekilde davranılır ve herkese eşit sorumluluk verilir.
- Öğrencilere karşı ilgili bir tutum sergilenir.
- Okul yönetimleri ailelerin okullarda kendilerini rahat hissetmelerini sağlarlar ve çocuklarının eğitim sürecine daha fazla katılım göstermesi için onları motive ederler.
- Velileri, çocukları hakkında bilgilendiren okullardır.
- Öğrencilerin birbirleri ile olan ilişkilerini geliştirmek için çalışmalar yaparlar. Bunun için sosyal kulüp faaliyetleri ve öğrenci kulüpleri iyi bir ortam oluşturmaktadır.
- Duygu ve düşüncelerini ifade ederken çocukların kendilerini güvende hissetmelerini sağlarlar.
- Öğrenciler birbirlerinden yardım isteyebilir ve birbirlerine destek olurlar.

- Güvenli okul ortamını planlama ve oluşturma sürecinde bütün okul buna katılır.
- Problemi iyi bilen, bu problemi çözmek için bilgiler toplamış ve bunları değerlendirmiş okullardır.
- Öğrencileri yetişkinlik döneminde karşılaşılabilecekleri zorluklara hazırlarlar.
- Öğrencilere iyi bir vatandaş olmalarını sağlayacak eğitimler verilir.
- Güvenli okullarda aileler, toplum merkezleri ve polisler arasında bir bağlantı ağı vardır. Böylece şiddet davranışı gösteren risk altındaki çocuklara daha kolay ulaşılabilir.
- Çocuklara ateşli silahların tehlikelerini anlatarak ve kızgınlıklarını ifade edecekleri yöntemleri öğreterek şiddeti azaltabilirler.
- Şiddete maruz kalan çocuk ve gençlere uygun psikososyal yaklaşımlarda bulunurlar.
- Öğrenciler ve çalışanlar için potansiyel olarak tehlikeli olabilecek durumlar hakkında bilgilendirme yapar ve çözüm yollarını paylaşırlar (19).

Sonuç olarak “güvenli okul” kavramı gelecekte okullardaki şiddetin nasıl önleneceğine ilişkin temel kuralları sunmaktadır (19).

2.4.2. Güvenli okul standartları

- Fiziki ve mimari güvenlik,
- Okul ve çevresinin güvenliği,
- Olumlu okul iklimi ve kültürü,
- Ziyaretçi kayıt, kontrol ve denetimi,
- Okul paydaşlarının güvenliği,
- Sağlık güvenliği,

- Ulaşım ve servis güvenliği,
- Kapsamlı acil durum planı ve kriz yönetimi,
- Yüksek ölçekli güvenlik yapısı ve algısı,
- Kapalı devre televizyon-elektronik güvenlik,
- Madde bağımlılığı ile mücadeleyi kapsamaktadır (25).

2.4.3. Okul güvenliğinin boyutları

- Arkadaşlarından gelecek şiddet olaylarına karşı güvenlik,
- Etnik ve siyasî görüş konularındaki güvenlik,
- Tabii afetlere karşı güvenlik,
- Sağlık ve temizliğe ilişkin güvenlik,
- Cinsel istismara karşı güvenlik,
- Psikolojik ve duygusal açıdan güvenlik,
- Öğretmenlerin fiziksel şiddetine maruz kalma konusundaki güvenlik

olarak sıralanabilir (26).

2.5. Okullarda Şiddetin Önlenmesi

Şiddetin önlenmesine yönelik programların bütüncül, çok boyutlu ve çok bileşenli olması başarıyı etkileyen en önemli faktördür. Öncelikle erken uyarı işaretleri bilinmeli, potansiyel şiddet oluşturacak davranışlar fark edilmeli ve bu işaretleri gösteren çocuklar teşhis edilmelidir. Önleme programları arasında risk altındaki çocuklar ve ailelerin sosyal çevresine odaklanan çalışmaların daha etkili

olduğu görülmüştür ancak okuldaki bütün çocukları korumayı kapsayacak bir önleme planı geliştirilmelidir. Ayrıca okulda riskli davranış gösteren çocuklara erken müdahale yöntemleri de geliştirilmelidir (2,12,19).

Akran aracılığı, barış programı gibi pozitif akran ilişkileri oluşturmaya çalışan programların ancak daha geniş programlarla birlikte uygulandığında başarılı olduğu görülmüştür. En etkili çalışmaların; tahmin edebilme becerisini ve çocuğun gözetilmesini artırmak, gibi ebeveynlik stilleri ve uygulamaları ile yakınlık, açık iletişim, duygusal bağlılık ve pozitif bildirimler gibi aile içi ilişkileri güçlendirme çalışmaları olduğu görülmüştür. Ayrıca bireysel düzeydeki öfke kontrolü, sosyal beceri eğitimi, problem çözme becerisi eğitimi gibi programların da etkili olduğu saptanmıştır (2,19).

Medya şiddeti, silahlara kolay ulaşım ve alkolün aşırı kullanımı şiddet davranışının oluşmasına neden olur. Dolayısıyla buna yönelik politika ve normların modifikasyonu, gençlik şiddetini azaltmada etkili olabilecektir. Kriz durumuna karşı mutlaka bir müdahale planı hazır olmalı, ani gelişen olaylara karşı nasıl davranılması ve şiddet davranışı karşısında nelerin yapılması gerektiği bu planda yer almalıdır (2,19).

Okullarda şiddeti önlemek için okul tabanlı bir önleme ekibinin kurulması yararlıdır. Bu ekipte temel eleman olarak; branş ve sınıf öğretmenleri, sosyal hizmet uzmanı, okul psikolojik danışmanı veya psikolog bulunmalıdır. Bunların dışında ekipte gerekli hallerde okul hemşiresi ve okulun çalışanlarından herhangi birisi de bulunabilir. Bu genellikle karşılaşılan krize göre verilecek bir karardır. Şiddet davranışının boyutuna göre bu takıma toplum polisi ya da çocuk polisi üyeler de davet edilebilir. Okul kurulu mutlaka yetki ile donatılmalı ve şiddet davranışını önlemek için toplumla birlikte çalışmalıdır. Müdahale ekibi şiddeti tam olarak önleyemediği durumlarda zararı en aza indirmeye çalışmalıdır (19).

Planlama, uygulama ve müdahalenin gelişimi aşağıdaki aşamaları içerir:

- Toplumda gençlerde görülen şiddet problemini tanımlama,
- Müdahale yöntemlerini tanımlamak,
- Hedefleri ve amaçları ortaya koymak,

- Müdahale yöntemi ya da yöntemlerini seçmek, katılımcıların ihtiyaçlarına göre bunları düzenlemek,
- Müdahale için araştırma yapmak,
- Müdahale için materyal ve aktiviteler geliştirmek,
- Müdahale ekibi için eleman yetiştirmek,
- Müdahale sürecini kontrol etmek,
- Müdahaleyi geliştirmektir (19).

2.5.1. Okuldaki şiddeti azaltmaya yönelik alınması gereken önlemler

a. Birey bazlı önlemler

- Sosyal kalkınma programları geliştirilmeli,
- Lise eğitimi bitirmeye yönelik teşvikler yapılmalı,
- Bireysel danışmanlık hizmeti verilmeli,
- Gençlere hapisane ortamının caydırıcılığı gösterilmeli,
- Ruh sağlığı merkezlerinde tedavi imkanı sağlanmalı,
- Uyuşturucuya karşı önlemler alınmalı,
- Bilgilendirme programları yapılmalıdır (27).

b. Aile ve akran bazlı önlemler

- Ağabeylik kurumu oluşturulmalı,
- Olumlu akran örnekleri gösterilmeli,
- Aile içi tedavi süreçleri takip edilmeli: Aile bireylerinden şiddet ve saldırganlık semptomları gösteren bireyler varsa uygun tedavi alması için yardımcı olunmalıdır (27).

c. Toplum bazlı önlemler

- Okul ortamları iyileştirilmeli,
- Müfredat dışı eğitim güçlendirilmeli,
- Çetelere karşı etkin polisiye önlemler alınmalı,
- Erken uyarı önlemleri geliştirilmeli,
- Alkole ulaşılabilirlik azaltılmalı,
- Silahtan arındırma eylemleri güçlendirilmeli,
- Gelir bölüşüm adaletsizliği azaltılmalı,
- Fakirliğin bir yerde toplanmasını önleme girişimleri artırılmalı,
- Kamusal kampanyalar düzenlenmeli,
- Gençlere silah temin etmenin cezası ağırlaştırılmalı,
- Kolluk güçlerinin ve adli sistemin konuya yaklaşımları iyileştirilmeli,
- Eğitim müfredatı bu konuya yönelik tekrar gözden geçirilmelidir (27).

2.5.2. Etkili önleme programlarının özellikleri

Okullar kendi ihtiyaçları ile bununla ilgili neler yapabileceklerini belirlemeli ve bu bilgileri başka okullarla paylaşmalıdırlar. Bunu yaparken en doğru bilgi o okulun öğrencilerinden, öğretmenlerinden, idarecilerinden, okul psikolojik danışmalarından ve diğer çalışanlarından gelecektir (19).

Ülkemizde ve diğer ülkelerde okullarda şiddeti önleme politikaları ve teşebbüslerine bakıldığında reaktif ve proaktif olarak iki grupta toplandığı görülmektedir. Okul kurallarına aykırı hareket eden ve düzeni bozan öğrencilerin katı bir şekilde, çoğu zaman adli ortamlarda, cezalandırılması stratejileri birinci grubu oluştururken; bütün okulların erken müdahale programları uygulamaları ve önceden

tedbir almaları gerektiğini öngören proaktif olan ikinci grubu oluşturmaktadır. Bununla birlikte eğitimde şiddeti önlemek için sadece okul koşullarını iyileştirecek uygulamalar yeterli değildir (5,7).

Eğitimde şiddet temelde sosyal, ekonomik ve kültürel koşullardan, bu koşulların biçimlendirdiği aile yapısından ve aile içi ilişkilerden, çocuğun etkileşime girdiği arkadaş grubundan, etkilendiği kitle iletişim araçlarından ve çocuğun fiziksel, ruhsal yapısına kadar pek çok etkenin birbiri ile etkileşerek belirlediği faktörlerden bağımsız olarak değerlendirilemez. Bireyin gelişiminde etkisi olan bu etkenler de mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır (7).

2.5.3. Şiddeti önlemek ve azaltmak için öğrencilere şu konularda eğitim verilmelidir

- Kendi duygularını ve başkalarının duygularını anlama ve tanımlama,
- Uygun karşılıklar verebilmek için içinde bulunduğu durumu doğru algılama ve değerlendirme,
- Kişisel davranışlarından; özellikle saldırganlık içerenlerin sonuçlarını tahmin edebilme,
- Harekete geçmeden önce düşünme, stresi ve üzüntüyü azaltma, saldırganlık yerine pozitif davranış sergileme ve öfkeyi kontrol etmek için sakin kalma,
- Akran arabuluculuğu ve çatışma çözme gibi grup sürecini anlama ve kullanma, işbirliği içinde hareket etme ve sosyal problemlere etkili çözüm yolları getirme,
- Olumlu rol modelleri ve destekleyici akıl hocaları seçme ve ilişkilerini besleme konularında eğitimler verilmelidir (2).

2.5.4. Ülkemizde okullardaki şiddeti önlemek için yapılan faaliyetler

a) Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesi: Avrupa Birliğı ve Türkiye arasında ortaklaşa finanse edilen çocuğun esenliğinin, refahının ve sosyal bütünlüğünün yüksek düzeyde gözetilmesi amacıyla fiziksel, duygusal, sözel ve psikolojik her türlü şiddetten korunmasına katkıda bulunmak amacıyla düzenlenen bir projedir (28).

Proje, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine ve izlenmesine ilişkin önlemler alınması ile okullardaki rehberlik hizmetlerinin tanıtılmasını kapsayan politikaların geliştirilmesi yoluyla, izleme ve önleme hizmetlerinin kapasitesinin arttırılmasını hedefler (28).

Fiziksel, sözel ve psikolojik şiddetten uzak "Kendine güveni olan yaşam becerileri gelişmiş öğrencilerden oluşan" model okulun geliştirilmesiyle okullarda çocuklara yönelik şiddetin azalması ve bu modelin seçilen pilot okullarda uygulanmasını amaçlamaktadır (28).

b) Okullar Hayat Olsun Projesi: Okulların eğitim öğretim saatleri dışında, hafta sonlarında, yaz aylarında dersliklerin, kütüphanelerinin, bilgi teknolojileri sınıflarının, çok amaçlı salonlarının, konferans salonlarının, spor salonlarının ve okul bahçelerinin öğrencilerin, velilerin, mahallelinin ve çevrenin hizmetine açılması; okulların öğrenciler ve yetişkinler için birer "hayat boyu öğrenme merkezi" ve eğlence ve dinlenme aktivitelerine imkan veren "yaşayan güvenli alanlar" haline dönüştürülmesi amacıyla yapılan projedir (29).

Bu projeye esas olarak öğrencilerin şiddetten korunması amaçlanmaktadır. Proje işbirliği alanları: Salonlar ve derslikler, zenginleştirilmiş kütüphaneler ile okul bahçeleri ve alanlarıdır (29).

c) MEB eylem planı: MEB "Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı" taslağı hazırlamış ve her yıl düzenli olarak tüm eğitim-öğretim kurumlarından bu eylem planını hazırlamasını istemektedir.

d) MEB'in okullarda şiddetin önlenmesine yönelik yayınladığı genelge ve yazılar:

- 21.09.2009 tarih ve 2009/09 no.lu "Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması" genelgesi.

- 24.09.2007 tarih ve 2007/72 no.lu “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” genelgesi,
- MEB. Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 2006/26 sayılı “Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi” (EK-1)
- MEB. Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 2006/22 sayılı “Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması Genelgesi” (EK-2)
- MEB. 2005/08 Sayılı “Çocuk Hakları Genelgesi”
- MEB. 2005/92 Sayılı “Öğrenci -Veli-Okul Sözleşmesi Genelgesi”
- MEB. Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 26.03.2004 tarih ve 1265 sayılı Yazıları
- MEB. 2003/91 sayılı “Çocuk ve Gençlerimizi Risklerden Koruma Genelgesi”
- MEB. 2002/11 Sayılı “Psikososyal Müdahale Hizmetleri Genelgesi”(30,31,32).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

3.1.1. Araştırmanın yeri

Batı Karadeniz’de yer alan Düzce'nin tarihi, M.Ö. 1390-800 yılları arasında hüküm süren Hitit Medeniyeti' ne kadar uzanır. Düzce ve çevresi 15. yüzyıldan beri yerleşim alanıdır. Cumhuriyet döneminde Düzce Türkiye'nin en işlek ve zengin ilçesi olmuştur. D-100 karayolu ve TEM otobanının geçmesiyle ulusal ve uluslararası boyutta gündeme gelmiştir. 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremlerinden sonra kısa sürede yeniden kalkınabilmesi için 9 Aralık 1999 tarihinde 81. ilimiz olmuştur (33).

Düzce ili toprakları, kıyı kesimi dışında ortası çukur, çevresi dağlarla kuşatılmış alanlardan oluşur. Kuzey kesimde Akçakoca Dağları, doğu kesimde Bolu Dağları, güneydoğu ve güney kesimde de Abant Dağları'nın batı uzantıları yer alır. Düzce'nin denizden yüksekliği 150 metredir. Düzce ili, Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde görülen nemli ve fazla sert olmayan iklimin etkisi altındadır. Düzce, iklimi, zengin doğal kaynakları, bozulmamış çevresi, zengin tarihi ve kültürel varlıkları, yerel yaşam tarzı ve gelenekleri, coğrafi konumu nedeniyle ana pazarlara yakınlığı, bir üniversite kenti oluşu, genç ve dinamik nüfusu, alternatif turizme uygunluğu ve dört mevsim turizm imkânları ile bölgenin turist çeken merkezlerindedir (33).

Araştırmanın verileri Düzce ili Merkez ilçesinde bulunan örneklem kapsamına giren dokuz liseden toplanmıştır.

3.1.2. Araştırmanın zamanı

Araştırmanın veri toplanması Şubat-Haziran 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

3.2. Araştırmanın Tipi

Kesitsel tipte bir çalışmadır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

3.3.1. Araştırmanın evreni

Araştırmanın evrenini Düzce ili Merkez ilçesinde Milli Eğitim Müdürlüğüne (MEM) bağlı 25 lisede 2015-2016 eğitim öğretim yılında ortaöğretime devam eden lise birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evreni oluşturan okullarda 144 tane lise birinci sınıf şubesi ve 2130'u erkek, 1925'i kız olmak üzere toplam 4055 öğrenci eğitim görmektedir.

Araştırmanın evrenini oluşturan okullar: Düzce Fen Lisesi (FL), Atatürk Anadolu Lisesi (AL), Cumhuriyet AL, Düzce Arsal AL, Düzce Merkez AL, Düzce Turgut Özal AL, Farabi AL, Osman Kuyumcu Anadolu İmam Hatip Lisesi (AİHL), Düzce AİHL, Konuralp Mesleki Teknik Anadolu Lisesi (MTAL), Düzce Adnan Menderes MTAL, Düzce Borsa İstanbul MTAL, Düzce Fatih MTAL, Düzce İbn-i Sina MTAL, Düzce Mevlana MTAL, Düzce Yavuz Selim MTAL, Düzce Zübeyde Hanım MTAL, Düzce Özel Doğa AL, Özel Düzce Uğur Temel Lisesi (TL), Özel Düzce Fatih AL, Özel Düzce Fatih FL, Özel Düzce Final TL, Özel Düzce Kültür AL, Özel Düzce Kültür FL, Özel Sınav TL'dir (34). Araştırma evrenini oluşturan okullar Tablo 3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Araştırma evrenini oluşturan okullar

1. Düzce FL
2. Atatürk AL
3. Cumhuriyet AL
4. Düzce Arsal AL
5. Düzce Merkez AL
6. Düzce Turgut Özal AL
7. Farabi AL
8. Osman Kuyumcu AİHL

-
9. Düzce Anadolu AİHL
 10. Konuralp MTAL
 11. Düzce Adnan Menderes MTAL
 12. Düzce Borsa İstanbul MTAL
 13. Düzce Fatih MTAL
 14. Düzce İbn-i Sina MTAL
 15. Düzce Mevlana MTAL
 16. Düzce Yavuz Selim MTAL
 17. Düzce Zübeyde Hanım MTAL
 18. Düzce Özel Doğa AL
 19. Özel Düzce Uğur TL
 20. Özel Düzce Fatih AL
 21. Özel Düzce Fatih FL
 22. Özel Düzce Final TL
 23. Özel Düzce Kültür AL
 24. Özel Düzce Kültür FL
 25. Özel Sınav TL
-

3.3.2. Araştırmanın örnekleme ve seçim yöntemi

Düzce’de okullarda şiddetin boyutunun saptanması ve okul türüne göre karşılaştırılması için, iki aşamalı; tabakalı (AL, MTAL ve Özel Lise), küme (sınıf) örnekleme tekniği kurulmuştur.

Okullar türüne göre; AL, MTAL ve Özel Anadolu/Temel Lise (ÖL) olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. AİHL grubu okullar da AL kategorisine dahil edilmiştir.

Her sınıf küme olarak kabul edilmiş, sınıf seçiminde basit rasgele örnekleme seçimi tekniği uygulanmış ve veri toplamak amacıyla 10 okula (dokuz okula örnekleme kapsamında ve bir okula ön deneme yapmak amacıyla) gidilmiştir. Tabakalar içinde küme örnekleme seçilmesinde; birinci aşamada (okul seçiminde),

eşit olasılıklı, sistematik rasgele; ikinci aşamada (sınıf seçiminde) basit rasgele örneklem seçimi tekniği uygulanmıştır.

Örneklem seçiminde beklenen en düşük şiddet prevalansı %18.9 (35) ve hata payı 3 alınıp “Epi Info” versiyon 6 programı ile yapılan hesaplama sonucunda toplam 563 lise birinci sınıf öğrencisi örneklem kapsamına alınmıştır. Tabakalı örnekleme yöntemi kullanıldığı için küme etkisi nedeniyle elde edilen sayı iki ile çarpılmış (1126) ve Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün okul ve sınıf listelerindeki olası güncellenme farklılıkları ve araştırmanın gönüllülük esasına dayanması ayrıca devamsızlık yapabileceği de düşünülerek %10 (112) daha ilave edilmiş ve toplamda 1238 öğrenciye ulaşılması amaçlanmış, ancak araştırma sonucunda 1226 öğrenciye ulaşılmıştır.

Tabakalar ağırlığa orantılı olarak seçilmiştir. Buna göre örneklem kapsamındaki grupların; 578’i AL’ye, 591’i MTAL’ye ve 69’u ÖL’ye devam eden lise birinci sınıf öğrencisinden oluşması planlanmış ancak araştırma sonucunda her bir sınıfın küme olarak alınmasından dolayı 514’ü AL ‘ye, 633’ü MTAL’ye ve 79’u ÖL’ye devam eden lise birinci sınıf öğrencisinden veri toplanmıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan okullar: Cumhuriyet AL, Düzce AİHL, Osman Kuyumcu AİHL, Düzce Borsa İstanbul MTAL, Düzce Adnan Menderes MTAL, Düzce Mevlana MTAL, Özel Düzce Kültür FL, Özel Düzce Final TL, Özel Düzce Uğur TL’dir.

3.4. Tanımlar

Okul: TDK güncel sözlüğüne göre; her türlü eğitim ve öğrenimin toplu olarak yapıldığı yer, mektep (15).

Öğrenci: Öğrenim görmek amacıyla ders alan kimse, okul çocuğu, talebe (15).

Şiddet: Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik ve hızdır. Diğer tanımlarında ise; bir hareketten doğan güç; karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma olarak belirtilmiştir (15).

Okul şiddeti: Okul ortamındaki kişilerin can ve mallarını hedef alan her türlü yıkıcı ve bozucu saldırganca eylemlerdir (21).

Zorbalık: Bir ya da birden çok kişinin kendilerinden daha güçsüz olanları kasıtlı ve sürekli olarak rahatsız etmesidir (21).

Akran zorbalığı: Akran zorbalığı, bir ya da birden çok öğrencinin kendilerinden daha güçsüz öğrencileri kasıtlı ve sürekli olarak rahatsız etmesi ile sonuçlanan ve kurbanın kendisini koruyamayacak durumda olduğu bir saldırganlık türüdür (21).

Saldırganlık: Hakim olmak, yenmek, yönetmek amacıyla güçlü, şiddetli, etkili bir hareket, fiil, işlem: bir işi bozma engelleme, boşa çıkarmaya karşı düşmanca, yaralayıcı, hırpalayıcı veya tahrip edici amaç taşıyan davranışlardır (7).

Güvenli okul: Okul paydaşlarının özgür ve barışçıl bir okul ortamında korku ve endişelerden uzak, eğitim ve öğretimlerini huzur içinde yaptıkları, birbirlerine değer veren ve konulmuş kurallara uyan, okula bağlılıkları güçlü, davranışları dengeli bireylerin oluşturduğu bir güvenlik algısını ve boyutunu kapsamaktadır (25).

Okul güvenliği: Genel anlamda öğrenci ve okul personelinin okul içerisinde ve çevresinden kaynaklanan suç, şiddet, saldırganlık, zorbalık, hırsızlık, vandalizm, alkol, sigara ve uyuşturucu madde kullanımı, cinsel ve ırksal taciz gibi saldırılara karşı korunmaları ve okullarda silahlı saldırı, yangın deprem gibi bir kriz ortamı yaratabilecek olağanüstü hallerde, can güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanması olarak tanımlanmaktadır (25).

3.5. Araştırmanın Değişkenleri ve Hipotezi

3.5.1. Bağımlı değişkenler

Araştırmanın bağımlı değişkenleri; şiddet algısı, şiddet uygulama ve şiddete maruziyet durumu olarak belirlendi.

3.5.2. Bağımsız değişkenler

Araştırmanın bağımsız değişkenleri; öğrencinin ve ailesinin sosyodemografik özellikleri (cinsiyet, kardeş sahibi olma durumu, kiminle birlikte yaşadığı, anne ve babanın eğitim, çalışma ve medeni durumu ile aylık gelirin yetme durumu) ve okul türü olarak belirlendi.

3.5.3. Araştırmanın hipotezleri

H₀: Okullardaki eğitim gören öğrencilerde şiddet algısı, şiddete maruziyet ve şiddet uygulama durumu; okul türü, cinsiyet, kardeş sahibi olma durumu, kiminle birlikte yaşadığı, anne ve babanın eğitim, çalışma ve medeni durumu ile aylık gelirin yetme durumuna göre anlamlı farklılık saptanmamıştır.

H₁ Okullardaki eğitim gören öğrencilerde şiddet algısı, şiddete maruziyet ve şiddet uygulama durumu; okul türü, cinsiyet, kardeş sahibi olma durumu, kiminle birlikte yaşadığı, anne ve babanın eğitim, çalışma ve medeni durumu ile aylık gelirin yetme durumuna göre anlamlı farklılık saptanmıştır.

3.6. Veri Toplama Araçları ve Yöntemleri

3.6.1. Veri toplama araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından; 15 madde içeren “The National School Crime and Safety Survey” soru formundan, “Global School-Based Student Health Survey” (GSHS) 2013 çekirdek anketinin “Şiddet ve İstenmeyen Yaralanmalar” bölümündeki okullarda şiddetle ilgili maddelerinden ve daha önce Düzce’de uygulanan ancak yayınlanmayan Önemli M ve Yöndem ZD tarafından “Hamilton Fish Institute on School and Community Violence” tarafından 1998 yılında yazar Kingery’nin “The Adolescent Violence Survey” adındaki 41 maddelik soru içeren formundan oluşturulan 19 maddelik “Okul Suçu ve Güvenliği” anket formundan gerekli izinler alınarak geliştirilen toplam 28 soruluk “Okullarda Şiddet Öğrenci Anketi” formunun kullanılması ile gerçekleştirilmiştir.

Anket formu; öğrencilerin yaş, cinsiyet, kardeş sahibi olma durumu, kiminle birlikte yaşadığı, anne ve babanın eğitim, çalışma ve medeni durumu ile aylık gelirin yetme durumu gibi sosyodemografik özelliklerini sorgulayan 13, şiddete maruziyetle ilgili beş tane (11 maddeden oluşan bir tane şiddete maruziyet durumu, 12 ay boyunca kaç kez fiziksel saldırıya uğradığı, son 30 gün içinde kaç gün zorbalık yapıldığı, en çok kim tarafından şiddete maruz kaldığı ve sonrasında ne olduğunu sorgulayan), şiddet uygulama ile ilgili beş tane (11 maddeden oluşan bir tane şiddet

uygulama durumu, 12 ay boyunca kaç kez fiziksel şiddette bulunduğu, en çok kime şiddet uyguladığı, sonrasında ne olduğu ve bunun nedenini sorgulayan), şiddet algısını (12 maddeden oluşan), şiddet nedeniyle okul devamsızlığı yapma, okula zarar verici alet getirme, şiddet karşısında kavgaya girebilme durumunu ve şiddetten korunmada etkili olan yolları sorgulayan birer sorudan olmak üzere toplam 28 sorudan oluşmaktadır (EK1).

Yararlanılan orijinal anket formlarında yer alan cinsel içerikli, madde bağımlılığı ve etnik ayrıştırmaya neden olacak veya öğrencileri olumsuz etkileyebilecek soruların yer almamasına özen gösterilmiştir.

3.6.2. Veri toplama yöntemi

Araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu Özel Düzce Kültür AL'de ön deneme yapmak amacıyla 50 öğrenci üzerinde uygulanmıştır.

Anketler anlaşılmayan noktaların aydınlatılması amacıyla doğrudan araştırmacı tarafından, anket hakkında genel açıklama yapıldıktan sonra, öğrencilerin anket sorularına rahat cevap verebilecekleri ortam sağlanarak ve öğrencilerin derslerini aksatmamak için çoğunlukla rehberlik saatinde veriler toplanmaya çalışılmıştır. Anket uygulandıktan sonra ise bütün katılımcılara okullarda şiddet hakkında sözel bilgilendirme yapılmıştır.

3.7. Araştırma kriterleri

3.7.1. Araştırmaya katılma kriterleri

Düzce ili Merkez ilçesinde 2015-2016 eğitim öğretim döneminde ortaöğretime devam eden lise birinci sınıf öğrencisi ve gönüllü olma.

3.7.2. Araştırmaya katılmama kriterleri

Çalışmada (işitme ve görme) engelli öğrencilere ait okullar, rehabilitasyon okulları ve güzel sanatlar lisesi kapsam dışında bırakılmıştır.

3.8. Verilerin Değerlendirilmesi

Anketlerden elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) versiyon 22.0 for Windows paket programı ile analiz edildi. Değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro wilk testi ile incelendi. Ölçümle belirtilen değişkenler normal dağılıma uyuyorsa tanımlayıcı analizlerde minimum, maksimum, ortalama, standart sapma (SS), standart hata (SH) değerleri hesaplandı. Şiddet algısı, şiddet uygulama ve şiddete maruziyet durumunun bağımsız değişkenlere göre fark olup olmadığı Pearson Ki-kare testi ile karşılaştırıldı ve veriler çapraz tablolar kullanılarak sunuldu.

3.9. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Araştırma Düzce il Merkezinde bulunan ortaöğretim okulları ile sınırlıdır, Düzce ilinin tamamını temsil etmemektedir.

Araştırmada veriler sadece öğrencilere anket uygulanarak toplandığı için elde edilen sonuçlar öğrenci görüşleriyle sınırlıdır. Ayrıca verilerin toplandığı zaman devamsızlık yapan öğrencilerin görüşlerini de içermemektedir.

Beyana dayalı veri toplanması ve katılımın isteğe bağlı olması veri toplama aşamasında verilerin güvenilirliği açısından araştırmanın kısıtlılıkları olarak sayılabilir.

3.10. Etik Kurul Onayı ve İzinler

Çalışmaya başlamadan önce Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi İnvaziv Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 04.04.2016 tarih ve 2016/23 karar numaralı etik kurul onayı alındı (EK 2). Ayrıca Düzce Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 14.03.2016 tarihli ve 10240236-605.99-E.2929410 sayılı (EK 3) araştırma izinleri alındı.

3.11. Araştırmanın Bütçesi

Araştırmanın bütçesi araştırmacı tarafından karşılanmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmaya Düzce merkez lise birinci sınıflarında eğitim gören toplam 1226 öğrenci katılmıştır. Bunların %59.9'u (n=734) erkek, %40.1'i (n=492) kızdı. Katılan öğrencilerin en küçüğü 14, en büyüğü 21 yaşındaydı ve yaş ortalaması 15.2 ± 0.52 olarak saptandı. Okul türüne göre bakıldığında; öğrencilerin %41.9'u (n=514) AL'de, %51.6'sı (n=633) MTAL'de ve %6.4'ü (n=79) ÖL'de eğitim görmekteydi. Katılımcıların %95.5'inin kardeşi vardı, bunların %37.9'u ailede birinci çocuktur. Öğrencilerin ailesi daha çok çekirdek aile (%84.7) yapısındaydı, anne ve babasından en az birisini kaybedenlerin oranı %3.5'ti. Anne ve babaları daha çok beraber yaşamaktaydı (%91.6) ve eğitim durumu ilköğretim ve altı kategorisindeydi (sırasıyla %61.3 ve %78.0). Babaları daha çok özel sektör çalışanı (%42.7) iken anneleri daha çok ev hanımıydı (%73.1). Öğrenci aileleri gelir durumuna göre değerlendirildiğinde daha çok gelirleri giderlerini tam karşılayan grupta (%60.9) yer almışlardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bazı sosyodemografik özellikleri Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4.1. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin bazı sosyodemografik özelliklerinin dağılımı

Özellik		Sayı	%
Cinsiyet	Erkek	734	59.9
	Kız	492	40.1
Kardeş varlığı	Var	1171	95.5
	Yok	55	4.5
Kardeş sayısı	Tek	55	4.5
	İki	436	35.6
	Üç	473	38.6
	Dört ve üzeri	262	21.4
Kaçınıcı çocuk olduğu	Birinci	465	37.9
	İkinci	401	32.7
	Üçüncü	223	18.2
	Dördüncü ve daha üzeri	137	11.2
Okul türü	Anadolu Lisesi(AL/AİHL/FL)	514	41.9
	Mesleki Teknik Anadolu Lisesi(MTAL)	633	51.6
	Özel Lise(AL/FL/Temel L)	79	6.4
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	1039	84.7
	Geniş aile	81	6.6
	Parçalanmış aile	106	8.6
Anne-baba yaşama durumu	Her ikisi de yaşıyor	1183	96.5
	En az birisi yaşamıyor	43	3.5
Anne-baba medeni durumu	Beraber	1123	91.6
	Ayrı veya ölüm	103	8.4
Baba eğitim durumu	İlköğretim ve altı	751	61.3
	Ortaöğretim	329	26.8
	Yükseköğretim	146	11.9
Anne eğitim durumu	İlköğretim ve altı	956	78.0
	Ortaöğretim	201	16.4
	Yükseköğretim	69	5.6
Baba mesleği	Çalışmıyor	70	5.7
	Kamu çalışanı	177	14.4
	Özel sektör çalışanı	523	42.7
	Serbest meslek çalışanı	358	29.2
	Emekli	98	8.0
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	896	73.1
	Kamu çalışanı	77	6.3
	Özel sektör çalışanı	212	17.3
	Serbest meslek çalışanı	32	2.6
	Emekli	9	0.7
Aile gelir durumu	Fazla	304	24.8
	Tam	747	60.9
	Yetmiyor	175	14.3

Öğrencilerin farklı şiddet türlerine göre şiddet algısı değerlendirildiğinde; sırasıyla “hayvanlara zarar verme” (%91.4), “tehdit etme” (%80.8) ve “kötü söz ve davranışta bulunma” (%79.0) en fazla şiddet olarak algılanan türlerken; “isteklerin engellenmesi/sınırlandırılması” (%35.6) “eksikliklerin yüze vurulması” (%47.4) ve “alay edilme” (%55.9) en az şiddet olarak algılanan şiddet türleri olmuştur. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddet alt tiplerini şiddet olarak algılama durumu Tablo 4.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddet alt tiplerini şiddet olarak algılama durumu

Şiddet Türleri	Şiddettir Sayı (%)	Şiddet değildir Sayı (%)	Fikrim yok Sayı (%)	Toplam Sayı (%)
Sert davranma	748(61.0)	332 (27.1)	146(11.9)	1226(100.0)
Eksikliklerin yüze vurulması	581(47.4)	472 (38.5)	173(14.1)	1226(100.0)
Kötü söz ve davranışta bulunma	968(79.0)	167(13.6)	91 (7.4)	1226(100.0)
İsteklerin engellenmesi/sınırlandırılması	436(35.6)	556(45.4)	234(19.1)	1226(100.0)
Azarlanma fırçalanma	802(65.4)	334(27.2)	90 (7.3)	1226(100.0)
El şakası	862(70.3)	257(21.0)	107 (8.7)	1226(100.0)
Alay edilme	685(55.9)	390 (31.8)	151 (12.3)	1226(100.0)
Manevi değerlere hakaret edilmesi	819(66.8)	199(16.2)	208(17.0)	1226(100.0)
Mala zarar verilmesi	939(76.6)	169(13.8)	118(9.6)	1226(100.0)
Kişinin duygularının incitilmesi	898 (73.2)	209(17.0)	119 (9.7)	1226(100.0)
Tehdit etme	990 (80.8)	152(12.4)	84 (6.9)	1226(100.0)
Hayvanlara zarar verme	1121(91.4)	53 (4.3)	52 (4.2)	1226(100.0)

Öğrencilerinin son 30 gün içinde şiddete maruz kalma sıklığı değerlendirildiğinde; en çok maruz kalınan şiddet türleri; “dürtme ya da omuzla vurma” (%42.1), “sözel hakaret” (%31.7) “vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma, çimdikleme” (%27.7), “tekmeleme ya da çelme takma” (%27.1) iken “zarar verici bir aletle saldırı” (%5.7), “fiziksel taciz” (%6.0) ve “bir objeyle vurma” (%14.7) en az maruz kalınan şiddet türleridir. En çok tekrarlanan sayıda maruz kalınan şiddet türleri ise; “dürtme ya da omuzla vurma” (%6.4), “sözel hakaret” (%5.8), “sözel tacize” (%4.7) uğramadır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin son 30 gün içinde şiddete maruz kalma sıklığı Tablo 4.3’te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin son 30 gün içinde şiddete maruz kalma sıklığı

Şiddet Türü	Asla Sayı(%)	1-2 defa Sayı(%)	3-5 defa Sayı(%)	6-9defa Sayı(%)	10 ve daha fazla Sayı(%)	Toplam Sayı(%)
Vurma, tokat atma, yumruklama	935(76.3)	172(14.0)	56 (4.6)	14 (1.1)	49 (4.0)	1226(100.0)
Tekmeleme ya da çelme takma	894(72.9)	218(17.8)	62 (5.1)	10 (0.8)	42 (3.4)	1226(100.0)
Dürtme ya da omuzla vurma	710(57.9)	324(26.4)	88 (7.2)	26 (2.1)	78 (6.4)	1226(100.0)
Bir objeyle vurma	1046(85.3)	116 (9.5)	23 (1.9)	12 (1.0)	29 (2.4)	1226(100.0)
Zarar verici bir aletle saldırma	1156 (94.3)	46 (3.8)	11 (0.9)	1 (0.1)	12 (1.0)	1226(100.0)
Vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma, çimdikleme	886 (72.3)	203(16.6)	71 (5.8)	22 (1.8)	44 (3.6)	1226(100.0)
Fiziksel tacizde bulunma	1152(94.0)	43 (3.5)	12 (1.0)	5 (0.4)	14 (1.1)	1226(100.0)
Sözel tacizde bulunma	912 (74.4)	181 (14.8)	60 (4.9)	15 (1.2)	58 (4.7)	1226(100.0)
Sözel hakarete bulunma	837 (68.3)	241 (19.7)	60 (4.9)	17 (1.4)	71 (5.8)	1226(100.0)
Vücut diliyle tehdit etme	961 (78.4)	175 (14.3)	45 (3.7)	12 (1.0)	33 (2.7)	1226(100.0)
Küçümseme ya da zorlama	904 (73.7)	181 (14.8)	68 (5.5)	23 (1.9)	50 (4.1)	1226(100.0)

Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddete maruziyet durumu Tablo 4.4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddete maruziyet durumu

Geçtiğimiz 12 ay boyunca kaç defa fiziksel şiddete maruz kaldığı	Sayı	%
0 defa	993	81.0
1-2 defa	149	12.2
3-5 defa	42	3.4
6-9 defa	14	1.1
10 ve daha fazla	28	2.3
Son 30 gün içinde kaç gün boyunca zorbalık yapıldığı		
1 ya da 2 gün	200	16.3
3-5 gün	49	4.0
6-9 gün	39	3.2
10-19 gün	23	1.9
20-29 gün	12	1.0
30 gün boyunca	20	1.6
Bana zorbalık yapılmadı	883	72.0
En çok şiddete maruz kalınan kişi		
Arkadaşlarım	214	17.5
Öğretmenim	61	5.0
Babam	42	3.4
Annem	36	2.9
Diğer insanlar	76	6.2
Bana fiziksel şiddet uygulanmadı	797	65.0
Şiddete maruz kaldıklarında verdikleri tepkiler		
Hiçbir şey yapmadım	584	47.6
Şiddete aynen karşılık verdim	350	28.5
Aile bireylerinden birisine haber verdim	117	9.5
Arkadaşlarımla paylaştım	78	6.4
Öğretmen ya da okul görevlilerine haber verdim	69	5.6
Emniyet güçlerine haber verdim	28	2.3
Şiddet nedeniyle okul devamsızlığı yapma durumu		
Evet	121	9.9
Hayır	1105	90.1
Toplam	1226	100.0

Öğrencilerin bir kavgaya girme seçeneklerine katılma durumu sırasıyla; “benimle ilgili söylenti yayarsa”(66.9), “bana saygısızlık veya hakaret ederse”(64.1), “benimle kavgaya başlamayı denerse”(59.4) “bana gözdağı verirse”(56.0) “beni itip kakarsa”(55.9) seçenekleri olmuştur. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin bir kavgaya girme seçeneklerine katılma durumu Tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin bir kavgaya girme seçeneklerine katılma durumu

Bir kavgaya girebilirim şayet biri;	Katılıyorum Sayı(%)	Katılmıyorum Sayı(%)	Kararsızım Sayı(%)	Toplam Sayı(%)
Beni itip kakarsa	685(55.9)	331(27.0)	210(17.1)	1226(100.0)
Benimle kavgaya başlamayı denerse	728(59.4)	318(25.9)	180(14.7)	1226(100.0)
Bana gözdağı verirse (Beni tehdit ederse)	687(56.0)	345(28.1)	194(15.8)	1226(100.0)
Benimle ilgili söylenti yayarsa	820(66.9)	229(18.7)	177(14.4)	1226(100.0)
Bana saygısızlık veya hakaret ederse	786(64.1)	243(19.8)	197(16.1)	1226(100.0)

Öğrencilerinin son 30 gün içinde en az bir kez şiddet uygulama sıklığı %16.9 bulunmuştur. En çok uygulanan şiddet türleri; “dürtme ya da omuzla vurma” (%31.5), “vurma, tokat atma ve yumruklama” (%25.8) ve “tekmeleme ya da çelme takma” (%22.5) iken “zarar verici bir aletle saldırma”(4.7), “fiziksel taciz” (%6.4) ve “bir objeyle vurma”(9.4) en az uygulanan şiddet türleridir. En çok tekrarlanan sayıda uygulanan şiddet türü ise; “vurma, tokat atma ve yumruklama” olarak bulunmuştur (%5.2). Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin son 30 gün içinde şiddet uygulama sıklığı Tablo 4.6’da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin son 30 gün içinde şiddet uygulama sıklığı

Şiddet Türleri	Asla Sayı(%)	1-2 defa Sayı(%)	3-5 defa Sayı(%)	6-9 defa Sayı(%)	10 ve daha fazla Sayı(%)	Toplam Sayı(%)
Vurma, tokat atma ya da yumruklama	910 (74.2)	203(16.6)	42(3.4)	7(0.6)	64(5.2)	1226(100.0)
Tekmeleme ya da çelme takma	950(77.5)	168(13.7)	50(4.1)	9(0.7)	49(4.0)	1226(100.0)
Dürtme ya da omuzla vurma	840(68.5)	252(20.6)	61(5.0)	18(1.5)	55(4.5)	1226(100.0)
Bir objeyle vurma	1111(90.6)	59(4.8)	22(1.8)	4(0.3)	30(2.4)	1226(100.0)
Zarar verici bir aletle saldırma	1168(95.3)	18(1.5)	15(1.2)	2(0.2)	23(1.9)	1226(100.0)
Vücudu çekme. kıvrırma. sıkıştırma, çimdikleme	982(80.1)	153(12.5)	38(3.1)	11(0.9)	42(3.4)	1226(100.0)
Fiziksel tacizde bulunma	1148(93.6)	33(2.7)	14(1.1)	1(0.1)	30(2.4)	1226(100.0)
Sözel tacizde bulunma	1025(83.6)	117(9.5)	35(2.9)	9(0.7)	40(3.3)	1226(100.0)
Sözel hakarete bulunma	964(78.6)	165(13.5)	45(3.7)	9(0.7)	43(3.5)	1226(100.0)
Vücut diliyle tehdit etme	1037(84.6)	109(8.9)	35(2.9)	13(1.1)	32(2.6)	1226(100.0)
Küümseme ya da zorlama	1069(87.2)	98(8.0)	19(1.5)	6(0.5)	34(2.8)	1226(100.0)

Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddet uygulama durumu Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddet uygulama durumu

Geçtiğimiz 12 ay boyunca kaç defa fiziksel şiddet uyguladığı	Sayı	%
0 defa	853	69.6
1-2 defa	224	18.3
3-5 defa	83	6.8
6-9 defa	14	1.1
10 ve daha fazla	52	4.2
En çok şiddet uygulanan kişi		
Arkadaşlarım	274	22.3
Diğer kişilere	132	10.8
Aile bireyelerine	25	2.0
Öğretmenlerime	5	0.4
Hayvanlara	4	0.3
Hiç fiziksel şiddet uygulamadım	786	64.1
Şiddet uyguladıktan sonra aldıkları tepkiler		
Hiçbir şey olmadı	316	25.8
Şiddetle karşılık gördüm	108	8.8
Okul idaresinden ceza aldım	28	2.3
Ailemden ceza aldım	22	1.8
Karakola şikayet edildim	12	1.0
Hiç şiddet uygulamadım	740	60.4
Şiddet uygulama nedenleri		
Kendimi ya da hakkımı korudum	383	31.2
Şiddet uygulamak hoşuma gittiği için	41	3.3
Öç almak için şiddet uyguladım	38	3.1
Karşımdaki kişiyi cezalandırmak için	34	2.8
Sorun çözmede başka bir yol bilmiyorum	32	2.6
Hiç şiddet uygulamadım	698	56.9
Toplam	1226	100.0

Tablo 4.8. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin şiddetle başa çıkma yöntemlerine verdikleri cevapların dağılımı

Yöntem	Çok etkili Sayı(%)	Etkili Sayı(%)	Bir dereceye kadar etkili Sayı(%)	Etkili değil Sayı(%)	Hiç etkili değil Sayı(%)	Toplam Sayı(%)
Şayet zorunlu olursa; kavga yapacağını bilmesini sağlama	305(24.9)	205(16.7)	272(22.2)	180(14.7)	264(21.5)	1226(100.0)
Zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etmek	185(15.1)	128(10.4)	151(12.3)	249(20.3)	513(41.8)	1226(100.0)
Zarar verici bir alet taşımak	189(15.4)	117(9.5)	161(13.1)	239(19.5)	520(42.4)	1226(100.0)
Durumu okul idaresine bildirmek	531(43.3)	258(21.0)	185(15.1)	80(6.5)	172(14.0)	1226(100.0)
Durumu aileye bildirmek	483(39.4)	266(21.7)	176(14.4)	96(7.8)	205(16.7)	1226(100.0)

Öğrencilerin sert davranmayı şiddet olarak algılamasında; cinsiyet ($p=0.142$), kardeşi olup olmaması ($p=0.731$), okul türü ($p=0.480$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.659$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.630$) ile medeni durumu ($p=0.796$), aile gelir durumu ($p=0.911$) ve baba eğitim seviyesi ($p=0.522$), anne eğitim seviyesi ($p=0.270$), baba mesleği ($p=0.310$) ve anne mesleği ($p=0.064$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır.

Öğrencilerin eksikliklerin yüze vurulmasını şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.747$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.951$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.512$) ile medeni durumu ($p=0.853$), aile gelir durumu ($p=0.740$), baba eğitim seviyesi ($p=0.522$), anne eğitim seviyesi ($p=0.643$), baba mesleği ($p=0.873$) ve anne mesleği ($p=0.914$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.001$) ve okul türü ($p=0.035$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kızlarda ve AL'ye devam eden öğrencilerde eksikliklerin yüze vurulmasını şiddet olarak algılama oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin eksikliklerin yüze vurulmasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.9'da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin eksikliklerin yüze vurulmasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Eksikliklerin yüze vurulması			P (X^2)
		Şiddettir n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	321(43.7)	291(39.6)	122 (16.6)	0.001 ($X^2=13.954$)
	Kız	260(52.8)	181(36.8)	51 (10.4)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	555(47.4)	449(38.3)	167 (14.3)	0.747 ($X^2=0.583$)
	Yok	26 (47.3)	23 (41.8)	6 (10.9)	
Okul türü	AL	269 (52.3)	183(35.6)	62 (12.1)	0.035 ($X^2=10.319$)
	MTAL	279 (44.1)	253(40.0)	101(16.0)	
	ÖL	33 (41.8)	36(45.6)	10 (12.7)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	488 (47.0)	405(39.0)	146 (14.1)	0.951 ($X^2=0.699$)
	Geniş aile	40 (49.4)	29 (35.8)	12 (14.8)	
	Parçalanmış aile	53 (50.0)	38 (35.8)	15 (14.2)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	564 (47.7)	452(38.2)	167 (14.1)	0.512 ($X^2=1.324$)
	En az birisi yaşamıyor	17 (39.5)	20 (46.5)	6 (14.0)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	530 (47.2)	435(38.7)	158 (14.1)	0.853 ($X^2=0.317$)
	Ayrı veya ölüm	51 (49.5)	37 (35.9)	15 (14.6)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	135 (44.4)	127(41.8)	42 (13.8)	0.740 ($X^2= 1.979$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	360 (48.2)	281(37.6)	106 (14.2)	
	Gelirimiz giderimizden az	86 (49.1)	64 (36.6)	25 (14.3)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	375 (49.9)	268 35.7)	108 (14.4)	0.522 ($X^2=3.215$)
	Ortaöğretim	148 (45.0)	142(43.2)	39 (11.9)	
	Yükseköğretim	58 (39.7)	62 (42.5)	26 (17.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	461(48.2)	359(37.6)	136 (14.2)	0.643 ($X^2=2.506$)
	Ortaöğretim	88 (43.8)	87 (43.3)	26 (12.9)	
	Yükseköğretim	32 (46.4)	26 (37.7)	11 (15.9)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	39 (55.7)	21 (30.0)	10 14.3)	0.873 ($X^2=3.824$)
	Kamu çalışanı	84 (47.5)	71 (40.1)	22 (12.1)	
	Özel sektör çalışanı	250 (47.8)	199(38.0)	74 (14.1)	
	Serbest meslek çalışanı	166 (46.4)	140(39.1)	52 (14.5)	
	Emekli	42 (42.9)	41 (41.8)	15 (15.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	425(47.4)	344(38.4)	127 (14.2)	0.914 ($X^2=3.298$)
	Kamu çalışanı	39 (50.6)	27 (35.1)	11 (14.3)	
	Özel sektör çalışanı	94 (44.3)	87 (41.0)	31 (14.6)	
	Serbest meslek çalışanı	19 (59.4)	10 (31.3)	3 (9.4)	
	Emekli	4 (44.4)	4 (44.4)	1 (11.1)	

Öğrencilerin kötü söz ve davranışta bulunmayı şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.821$), okul türü ($p=0.059$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.259$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.427$) ile medeni durumu ($p=0.296$), aile gelir durumu ($p=0.510$) ve baba eğitim seviyesi ($p=0.749$), anne eğitim seviyesi ($p=0.604$), baba mesleği ($p=0.561$) ve anne mesleği ($p=0.427$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde kötü söz ve davranışta bulunmayı şiddet olarak algılama oranı daha yüksek olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin kötü söz ve davranışta bulunmanın şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.10'de gösterilmiştir.

Tablo 4.10. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin kötü söz ve davranışta bulunmanın şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Kötü söz ve davranışta bulunma			
		Şiddettir n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	545(74.3)	123 (16.8)	66 (9.0)	0< 001
	Kız	423(86.0)	44 (8.9)	25 (5.1)	($X^2=24.402$)
Kardeş sahibi olma durumu	Var	39 (70.9)	13 (23.6)	3 (5.5)	0.082
	Yok	929(79.3)	154 (13.2)	88 (7.5)	($X^2=5.013$)
Okul türü	AL	425 (82.7)	55 (10.7)	34 (6.6)	0.059
	MTAL	480 (75.8)	100 (15.8)	53 (8.4)	($X^2=9.073$)
	ÖL	63 (79.7)	12 (15.2)	4 (5.1)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	811 (78.1)	150 (14.4)	78 (7.5)	0.107
	Geniş aile	72 (88.9)	3 (3.7)	6 (7.4)	($X^2=7.615$)
	Parçalanmış aile	85 (80.2)	14 (13.2)	7 (6.6)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	934 (79.0)	160 (13.5)	89 (7.5)	0.707
	En az birisi yaşamıyor	34 (79.1)	7 (16.3)	2 (4.7)	($X^2=0.692$)
Anne-baba medeni durumu	Berber	885 (78.8)	153 (13.6)	85 (7.6)	0.809
	Ayrı veya ölüm	83 (80.6)	14 (13.6)	6 (5.8)	($X^2=0.424$)
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	231 (76.0)	44 (14.5)	29 (9.5)	
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	593 (79.8)	104 (13.9)	50 (6.7)	0.374
	Gelirimiz giderimizden az	144 (82.3)	19 (10.9)	12 (6.9)	($X^2= 4.242$)
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	592 (78.8)	104 (13.8)	55 (7.3)	0.858
	Ortaöğretim	256 (77.8)	47 (14.3)	26 (7.9)	($X^2=1.321$)
	Yükseköğretim	120 (82.2)	16 (11.0)	10 (6.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	756 (79.1)	128 (13.4)	72 (7.5)	0.830
	Ortaöğretim	155 (77.1)	30 (14.9)	16 (8.0)	($X^2=1.483$)
	Yükseköğretim	57 (82.6)	9 (13.0)	3 (4.3)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	52 (74.3)	11 (15.7)	7 (10.0)	
	Kamu çalışanı	148 (83.6)	19 (10.7)	10 (5.6)	
	Özel sektör çalışanı	410 (78.4)	74 (14.1)	39 (7.5)	0. 551
	Serbest meslek çalışanı	281 (78.5)	53 (14.8)	24 (6.7)	($X^2=6.870$)
	Emekli	77 (78.6)	10 (10.2)	11 (11.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	705 (78.7)	121 (13.5)	70 (7.8)	
	Kamu çalışanı	68(88.3)	8 (10.4)	1 (1.4)	0. 427
	Özel sektör çalışanı	133 (76.9)	33 (15.6)	16 (7.5)	($X^2=8.069$)
	Serbest meslek çalışanı	24 (75.0)	5 (15.6)	3 (9.4)	
	Emekli	8 (88.9)	0 (0)	1 (11.1)	

Öğrencilerin isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılmasını şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.821$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.259$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.427$) ile medeni durumu ($p=0.296$), aile gelir durumu ($p=0.510$), baba eğitim seviyesi ($p=0.749$), anne eğitim seviyesi ($p=0.604$), baba mesleği ($p=0.615$) ve anne mesleği ($p=0.123$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.018$) ve okul türü ($p=0.032$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılmasını şiddet olarak algılama oranı daha yüksekken ve MTAL'ye devam eden öğrencilerde daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin kötü söz ve davranışta bulunmanın şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.11'de gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılmasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		İsteklerin engellenmesi veya sınırlandırılması			P (X^2)
		Şiddetli n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	242 (33.0)	336 (45.8)	156(21.3)	0.018 ($X^2=8.030$)
	Kız	194 (39.4)	220 (44.7)	78 (15.9)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	410 (35.0)	536 (45.8)	225(19.2)	0.176 ($X^2=3.469$)
	Yok	26 (47.3)	20 (36.4)	9 (16.4)	
Okul türü	AL	200 (38.9)	297 (43.0)	93 (18.1)	0.032 ($X^2=10.569$)
	MTAL	203 (32.1)	297 (46.9)	133(21.0)	
	ÖL	33 (41.8)	38 (48.1)	8 (10.1)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	368 (35.4)	466 (44.9)	205(19.7)	0.296 ($X^2=4.918$)
	Geniş aile	29 (35.8)	35 (43.2)	17 (21.0)	
	Parçalanmış aile	39 (36.8)	55 (51.9)	12 (11.3)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	420 (35.5)	536 (45.3)	227(19.2)	0.891 ($X^2=0.231$)
	En az birisi yaşamıyor	16 (37.2)	20 (46.5)	7 (16.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	398 (35.4)	503 (44.8)	222(19.8)	0.120 ($X^2=4.238$)
	Ayrı veya ölüm	38 (36.9)	53 (51.5)	12 (11.7)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	111 (36.5)	131 (43.1)	62 (20.4)	0.811 ($X^2=1.586$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	263 (35.2)	341 (45.6)	143 (19.1)	
	Gelirimiz giderimizden az	62 (35.4)	84 (48.0)	29 (16.6)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	255 (34.0)	358 (47.7)	138(18.4)	0.287 ($X^2=5.003$)
	Ortaöğretim	127 (38.6)	139 (42.2)	63 (19.1)	
	Yükseköğretim	54 (37.0)	59 (40.4)	33 (22.6)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	335 (35.0)	442 (46.2)	179(18.7)	0.564 ($X^2=2.965$)
	Ortaöğretim	71 (35.3)	87 (43.3)	43 (21.4)	
	Yükseköğretim	30 (43.5)	27 (39.1)	12 (17.4)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	31 (44.3)	33 (47.1)	6 (8.6)	0.615 ($X^2=6.291$)
	Kamu çalışanı	60 (33.9)	82 (46.3)	35 (19.8)	
	Özel sektör çalışanı	186(35.6)	235 (44.9)	102 (19.5)	
	Serbest meslek çalışanı	126(35.2)	160 (44.7)	72 (20.1)	
	Emekli	33 (33.7)	46 (46.9)	19 (19.4)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	315(35.2)	400 (44.6)	181 (20.2)	0.123 ($X^2=12.681$)
	Kamu çalışanı	36 (46.8)	32 (41.6)	9 (11.7)	
	Özel sektör çalışanı	74 (34.9)	101 (47.6)	37 (17.5)	
	Serbest meslek çalışanı	11 (34.4)	17 (53.1)	4 (12.5)	
	Emekli	0 (0)	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin azarlanma ve firçalanmayı şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.821$), okul türü ($p=0.058$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.259$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.427$) ile medeni durumu ($p=0.296$), aile gelir durumu ($p=0.510$), baba eğitim seviyesi ($p=0.749$), anne eğitim seviyesi ($p=0.604$) ve baba mesleği ($p=0.648$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.008$) ve anne mesleği ($p=0.031$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde azarlanma ve firçalanmayı şiddet olarak algılama oranı daha yüksekken; annesi emekli olan öğrencilerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin azarlanma ve firçalanmanın şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.12.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin azarlanma ve firçalanmanın şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Azarlanma ve firçalanma			P (X^2)
		Şiddettir n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	456 (62.1)	215 (29.3)	63 (8.6)	0.008 ($X^2=9.689$)
	Kız	346 (70.3)	119 (24.2)	27 (5.5)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	764 (65.2)	321 (27.4)	86 (7.3)	0.821 ($X^2=0.394$)
	Yok	38 (69.1)	13 (23.6)	4 (7.3)	
Okul türü	AL	357 (69.5)	121 (23.5)	36 (7.0)	0.058 ($X^2=9.138$)
	MTAL	391 (61.8)	191 (30.2)	51(8.1)	
	ÖL	54 (68.4)	22 (27.8)	3 (3.8)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	672 (64.7)	287 (27.6)	80 (7.7)	0.259 ($X^2=5.283$)
	Geniş aile	61 (75.3)	15 (18.5)	5 (6.2)	
	Parçalanmış aile	39 (65.1)	32 (30.2)	5 (4.7)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	773 (65.3)	321 (27.1)	89 (7.5)	0.427 ($X^2=1.701$)
	En az birisi yaşamıyor	29 (67.4)	13 (30.2)	1 (2.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	735 (65.4)	302 (26.9)	86 (7.7)	0.296 ($X^2=2.437$)
	Ayrı veya ölüm	67 (65.0)	32 (31.1)	4 (3.9)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	211 (69.4)	74 (24.3)	19 (6.3)	0.510 ($X^2=3.292$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	476 (63.7)	214 (28.6)	57 (7.6)	
	Gelirimiz giderimizden az	116 (65.7)	46 (26.3)	14 (8.0)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	491 (65.4)	200 (26.6)	60 (8.0)	0.749 ($X^2=1.928$)
	Ortaöğretim	212 (64.4)	96 (29.2)	21 (6.4)	
	Yükseköğretim	99 (67.8)	38 (26.0)	9 (6.2)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	624 (65.3)	258 (27.0)	74 (7.7)	0.604 ($X^2=2.731$)
	Ortaöğretim	129 (64.2)	58 (28.9)	14 (7.0)	
	Yükseköğretim	49 (71.0)	18 (26.1)	2 (2.9)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	45 (64.3)	21 (30.0)	4 (5.7)	0.648 ($X^2=5.995$)
	Kamu çalışanı	113(63.8)	136 (26.0)	36 (6.9)	
	Özel sektör çalışanı	351(67.1)	91 (25.4)	32 (8.9)	
	Serbest meslek çalışanı	235(65.6)	32 (32.7)	32 (8.9)	
Anne mesleği	Emekli	58(59.2)	32 (27.2)	8 (8.2)	0.031 ($X^2=16.905$)
	Ev hanımı/Çalışmıyor	587(65.5)	238 (26.6)	71 (7.9)	
	Kamu çalışanı	57 (74.0)	19 (24.7)	1 (1.3)	
	Özel sektör çalışanı	141(66.5)	57 (26.9)	14 (6.6)	
	Serbest meslek çalışanı	14 (43.8)	15 (46.9)	3 (9.4)	
	Emekli	3 (33.3)	5 (55.6)	1 (11.1)	

Öğrencilerin el şakasını şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.333$), okul türü ($p=0.754$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.858$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.991$) ile medeni durumu ($p=0.670$), baba eğitim seviyesi ($p=0.854$), anne eğitim seviyesi ($p=0.122$), baba mesleği ($p=0.908$) ve anne mesleği ($p=0.337$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.041$) ve aile gelir durumu ($p=0.001$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde el şakasını şiddet olarak algılama oranı daha yüksekken; gelirleri giderlerinden fazla olan öğrencilerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin el şakasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.13'te gösterilmiştir.

Tablo 4.13. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin el şakasının şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		El şakası			P (X^2)
		Şiddetli n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	498 (67.8)	171 (23.3)	65(8.9)	0.041 ($X^2=6.367$)
	Kız	364 (74.0)	86 (17.5)	42 (8.5)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	828 (70.7)	243 (20.8)	100 (8.5)	0.333 ($X^2=2.200$)
	Yok	34 (61.8)	14 (25.5)	7 (12.7)	
Okul türü	AL	352 (68.5)	114 (22.2)	48 (9.3)	0.754 ($X^2=1.902$)
	MTAL	456 (72.0)	125 (19.7)	52(8.2)	
	ÖL	54 (68.9)	18 (22.8)	7 (8.9)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	725 (69.8)	221 (21.3)	93 (9.0)	0.858 ($X^2=1.321$)
	Geniş aile	61 (75.3)	14 (17.3)	6 (7.4)	
	Parçalanmış aile	76 (71.7)	22 (20.8)	8 (7.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	832 (70.3)	248 (21.0)	103(8.7)	0.991 ($X^2=0.019$)
	En az birisi yaşamıyor	30 (69.8)	9 (20.9)	4 (9.3)	
Anne-baba medeni durumu	Berber	786 (70.0)	237 (21.1)	100 (8.9)	0.670 ($X^2=0.802$)
	Ayrı veya ölüm	76 (73.8)	20 (19.4)	7 (6.8)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	184 (60.5)	86 (28.3)	34 (11.2)	0.001 ($X^2=18.835$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	547 (73.2)	140 (18.7)	60 (8.0)	
	Gelirimiz giderimizden az	131 (74.9)	31 (17.7)	13 (7.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	534 (71.1)	153 (20.4)	64 (8.5)	0.854 ($X^2=1.342$)
	Ortaöğretim	227 (69.0)	70 (21.3)	32 (9.7)	
	Yükseköğretim	101 (69.2)	34 (23.3)	11 (7.5)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	678 (70.9)	196 (20.5)	82 (8.6)	0.122 ($X^2=7.281$)
	Ortaöğretim	144 (71.6)	38 (18.9)	19 (9.5)	
	Yükseköğretim	40 (58.0)	23 (33.3)	6 (8.7)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	50 (71.4)	14 (20.0)	6 (8.6)	0.908 ($X^2=3.390$)
	Kamu çalışanı	126 (71.2)	38 (21.5)	13 (7.3)	
	Özel sektör çalışanı	357 (68.3)	113 (21.6)	53 (10.1)	
	Serbest meslek çalışanı	260 (72.6)	20 (20.4)	9 (9.2)	
	Emekli	69 (70.4)	20 (20.4)	9 (9.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	642(71.7)	183 (20.4)	71 (7.9)	0.337 ($X^2=9.066$)
	Kamu çalışanı	50 (64.9)	19 (24.7)	8 (10.4)	
	Özel sektör çalışanı	138 (65.1)	51 (24.1)	23 (10.8)	
	Serbest meslek çalışanı	24 (75.0)	4 (12.5)	4 (12.5)	
	Emekli	8 (88.9)	0 (0)	1 (11.1)	

Öğrencilerin alay edilmeyi şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.988$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.299$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.955$) ile medeni durumu ($p=0.260$), aile gelir durumu ($p=0.811$), baba eğitim seviyesi ($p=0.366$), anne eğitim seviyesi ($p=0.526$), baba mesleği ($p=0.661$) ve anne mesleği ($p=0.859$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.003$) ve okul türü ($p<0.001$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde alay edilmeyi şiddet olarak algılama oranı daha yüksekken; MTAL’de eğitim gören öğrencilerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin alay edilmenin şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.14’de gösterilmiştir.

Tablo 4.14. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin alay edilmenin şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Alay edilme			P (χ^2)
		Şiddettir n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	381 (51.9)	254 (34.6)	99 (3.5)	0.003 ($\chi^2=11.674$)
	Kız	304 (61.8)	136 (27.6)	52 (10.6)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	654 (55.8)	373 (31.9)	144 (12.3)	0.988 ($\chi^2=0.025$)
	Yok	31 (56.4)	17 (30.9)	7 (12.7)	
Okul türü	AL	321 (62.5)	132 (25.7)	61 (11.9)	<0.001 ($\chi^2=23.252$)
	MTAL	314 (49.6)	238 (37.6)	81(12.8)	
	ÖL	50 (63.3)	20 (25.3)	9 (11.4)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	568 (54.7)	339 (32.6)	132 (12.7)	0.299 ($\chi^2=4.888$)
	Geniş aile	51 (63.0)	20 (24.7)	10 (12.7)	
	Parçalanmış aile	66 (62.3)	31 (29.2)	9 (8.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	660 (55.8)	377 (31.9)	146 (12.3)	0.955 ($\chi^2=0.093$)
	En az birisi yaşamıyor	25 (58.1)	13 (30.2)	5 (11.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	620 (55.2)	361 (32.1)	142 (12.6)	0.260 ($\chi^2=0.2.695$)
	Ayrı veya ölüm	65 (63.1)	29 (28.2)	9 (8.7)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	162 (53.3)	101 (33.2)	41 (13.5)	0.811 ($\chi^2=1.587$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	420 (56.2)	237 (31.7)	90 (12.0)	
	Gelirimiz giderimizden az	103 (58.9)	52 (29.7)	20 (11.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	412 (54.6)	241 (32.1)	98 (13.0)	0.366 ($\chi^2=4.303$)
	Ortaöğretim	181 (55.0)	111 (33.7)	37 (11.2)	
	Yükseköğretim	92 (63.0)	38 (26.0)	16 (11.0)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	529 (55.3)	310 (32.4)	117 (12.2)	0.526 ($\chi^2=3.191$)
	Ortaöğretim	111 (55.2)	32 (30.8)	28 (13.9)	
	Yükseköğretim	45 (65.2)	18 (26.1)	6 (8.7)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	44 (62.9)	21 (30.0)	5 (7.1)	0.661 ($\chi^2=5.881$)
	Kamu çalışanı	108 (61.0)	48 (27.1)	21 (11.9)	
	Özel sektör çalışanı	288 (55.1)	167 (31.9)	68 (13.0)	
	Serbest meslek çalışanı	193 (53.9)	122 (34.1)	43 (12.0)	
	Emekli	52 (53.1)	32 (32.7)	14 (14.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	499 (55.7)	284 (31.7)	113 (12.6)	0.859 ($\chi^2=3.974$)
	Kamu çalışanı	47 (61.0)	22 (28.6)	8 (10.4)	
	Özel sektör çalışanı	114 (53.8)	72 (34.0)	26 (12.3)	
	Serbest meslek çalışanı	21 (65.6)	9 (28.1)	2 (6.3)	
	Emekli	4 (44.4)	3 (33.3)	2 (22.2)	

Öğrencilerin manevi değerlere hakaret edilmesini şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.291$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.360$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.346$) ile medeni durumu ($p=0.198$), aile gelir durumu ($p=0.209$), baba eğitim seviyesi ($p=0.522$), anne eğitim seviyesi ($p=0.270$) ve anne mesleği ($p=0.315$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), baba mesleği ($p=0.016$) ve okul türü ($p=0.001$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde ve babaları kamu çalışanı olanlarda manevi değerlere hakaret edilmesini şiddet olarak algılama oranı daha yüksekken; MTAL’de eğitim gören öğrencilerde daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin manevi değerlere hakaret edilmesini şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.15’de gösterilmiştir.

Tablo 4.15. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin manevi değerlere hakaret edilmesinin şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Manevi değerlere hakaret edilmesi			
		Şiddettir n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	456 (62.1)	135 (18.5)	143 (19.5)	<0.001 ($X^2=18.078$)
	Kız	363 (73.8)	64 (13.0)	65 (13.2)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	777 (66.4)	192 (16.4)	202 (17.3)	0.291 ($X^2=2.469$)
	Yok	42 (76.4)	7 (12.7)	6 (10.9)	
Okul türü	AL	389 (75.7)	48 (9.3)	77 (15.0)	<0.001 ($X^2=56.77$)
	MTAL	366 (57.8)	145 (22.9)	122 (19.3)	
	ÖL	64 (81.0)	6 (7.6)	9 (11.4)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	693 (66.7)	165 (15.9)	181(17.4)	0.360 ($X^2=4.355$)
	Geniş aile	52 (64.2)	13 (16.0)	16 (19.8)	
	Parçalanmış aile	74 (69.8)	21 (19.8)	11 (10.4)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	791 (66.9)	189 (16.0)	203 (17.2)	0.346 ($X^2=2.122$)
	En az birisi yaşamıyor	28 (65.1)	10 (23.3)	5 (11.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	746 (66.4)	180 (16.0)	197 (17.5)	0.198 ($X^2=3.238$)
	Ayrı veya ölüm	73 (70.9)	19 (18.4)	11 (10.7)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	213 (70.1)	39 (12.8)	52 (17.1)	0.209 ($X^2=5.869$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	484 (64.8)	130 (17.4)	133 (17.8)	
	Gelirimiz giderimizden az	122 (69.7)	30 (17.1)	23 (13.1)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	471 (62.7)	193 (25.7)	87 (11.6)	0.522 ($X^2=3.215$)
	Ortaöğretim	196 (59.6)	94 (28.6)	39 (11.9)	
	Yükseköğretim	81 (55.5)	45 (30.8)	20 (13.7)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	594 (62.1)	250 (26.2)	112 (11.7)	0.270 ($X^2=5.177$)
	Ortaöğretim	120 (59.7)	56 (27.9)	25 (12.4)	
Anne eğitim seviyesi	Yükseköğretim	34 (49.3)	26 (37.7)	9 (13.0)	0.270 ($X^2=5.177$)
	Yükseköğretim	34 (49.3)	26 (37.7)	9 (13.0)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	45 (64.3)	14 (20.0)	11 (15.7)	0.016 ($X^2=18.846$)
	Kamu çalışanı	135 (76.3)	21 (11.9)	21 (11.9)	
	Özel sektör çalışanı	355 (67.9)	80 (15.3)	88 (16.8)	
	Serbest meslek çalışanı	219 (61.2)	62 (17.3)	77 (21.5)	
	Emekli	65 (66.3)	22 (22.4)	11 (11.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	587 (65.5)	150 (16.7)	159 (17.7)	0.315 ($X^2=9.338$)
	Kamu çalışanı	60 (77.9)	5 (6.5)	12 (15.6)	
	Özel sektör çalışanı	146 (68.9)	36 (17.0)	30 (14.2)	
	Serbest meslek çalışanı	19 (59.4)	7 (21.9)	6 (18.8)	
	Emekli	7 (77.8)	1 (11.1)	1 (11.1)	

Öğrencilerin mala zarar vermeyi şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.277$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.385$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.194$) ile medeni durumu ($p=0.861$), aile gelir durumu ($p=0.070$), baba eğitim seviyesi ($p=0.984$), anne eğitim seviyesi ($p=0.576$), baba mesleği ($p=0.975$) ve anne mesleği ($p=0.505$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.014$) ve okul türü ($p=0.002$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde mala zarar vermeyi şiddet olarak algılama oranı daha yüksekken; MTAL’de eğitim gören öğrencilerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin mala zarar vermenin şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.16’da gösterilmiştir.

Tablo 4.16. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin mala zarar vermenin şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Mala zarar verme			P (X ²)
		Şiddetli n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	541 (73.7)	113(15.4)	80 (10.9)	0.014
	Kız	398 (80.9)	56 (11.4)	38 (7.7)	(X ² =8.515)
Kardeş sahibi olma durumu	Var	893 (76.3)	162(13.8)	116 (9.9)	0.277
	Yok	46 (83.6)	7 (12.7)	2 (3.6)	(X ² =2.565)
Okul türü	AL	419 (81.5)	57 (11.1)	38 (7.4)	0.002 (X ² =16.604)
	MTAL	455 (71.9)	105(16.6)	73 (11.5)	
	ÖL	65 (82.3)	7 (8.9)	7 (8.9)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	791 (76.1)	146(14.1)	102 (9.8)	0.385 (X ² =4.160)
	Geniş aile	69 (85.2)	6 (7.4)	6 (7.4)	
	Parçalanmış aile	79 (74.5)	17 (16.0)	10 (9.4)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	911 (77.0)	160(13.5)	112 (9.5)	0.194 (X ² =3.284)
	En az birisi yaşamıyor	28 (65.1)	9 (20.9)	6 (14.0)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	862 (76.8)	153(13.6)	108 (9.6)	0.861 (X ² =0.300)
	Ayrı veya ölüm	77 (74.8)	16 (15.5)	10 (9.7)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	231 (76.0)	42 (13.8)	31 (10.2)	0.070 (X ² =8.660)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	573 (76.7)	95 (12.7)	79 (10.6)	
	Gelirimiz giderimizden az	136 (77.1)	32 (18.3)	8 (4.6)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	574 (76.4)	103(13.7)	76 (9.9)	0.984 (X ² =0.376)
	Ortaöğretim	254 (77.2)	44 (13.4)	31 (9.4)	
	Yükseköğretim	111 (76.0)	22 (15.1)	13 (8.9)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	726 (75.9)	139(14.5)	91 (9.5)	0.576 (X ² =2.893)
	Ortaöğretim	157 (78.1)	22 (10.9)	22 (10.9)	
	Yükseköğretim	56 (81.2)	8 (11.6)	5 (7.2)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	52 (74.3)	12 (17.1)	6 (8.6)	0.975 (X ² =2.176)
	Kamu çalışanı	136(76.8)	24 (13.6)	17 (9.6)	
	Özel sektör çalışanı	407(77.8)	70 (13.4)	46 (8.8)	
	Serbest meslek çalışanı	271(75.7)	48 (13.4)	39 (10.9)	
	Emekli	73 (74.5)	15 (15.3)	10 (10.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	691(77.1)	117 (13.1)	88 (9.8)	0.505 (X ² =7.299)
	Kamu çalışanı	60 (77.9)	12 (15.6)	5 (6.5)	
	Özel sektör çalışanı	160(75.5)	30 (14.2)	22 (10.4)	
	Serbest meslek çalışanı	21(65.6)	9 (28.1)	2 (6.3)	
	Emekli	7(77.8)	1 (11.1)	1 (11.1)	

Öğrencilerin kişinin duygularının incitilmesini şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.278$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.505$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.806$) ile medeni durumu ($p=0.550$), aile gelir durumu ($p=0.666$), anne eğitim seviyesi ($p=0.270$), baba mesleği ($p=0.167$) ve anne mesleği ($p=0.217$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p<0.001$) ve baba eğitim seviyesi ($p=0.021$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde ve eğitim seviyesi yükseköğretim olan babaların çocuklarında kişinin duygularının incitilmesini şiddet olarak algılama oranı daha yüksek bulunmuşken; MTAL’de eğitim gören öğrencilerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin kişinin duygularının incitilmesini şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.17’de gösterilmiştir.

Tablo 4.17. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin kişinin duygularının incitilmesini şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Kişinin duygularının incitilmesi			P (X^2)
		Şiddetli n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	499 (68.0)	143 (19.8)	90 (12.3)	<0.001 ($X^2=27.084$)
	Kız	399 (81.1)	64 (13.0)	29 (5.0)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	854 (72.9)	200 (17.1)	117 (10.0)	0.278 ($X^2=2.560$)
	Yok	44 (80.0)	9 (16.4)	2 (3.6)	
Okul türü	AL	416 (80.9)	56 (10.9)	42 (8.2)	<0.001 ($X^2=39.870$)
	MTAL	417 (65.9)	141 (22.3)	75 (11.8)	
	ÖL	65 (82.3)	12 (15.2)	2 (2.5)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	751 (72.3)	184 (17.7)	104(10.0)	0.505 ($X^2=3.326$)
	Geniş aile	64 (79.0)	11 (13.6)	6 (7.4)	
	Parçalanmış aile	83 (78.3)	14 (13.2)	9 (8.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	865 (73.1)	202 (17.1)	116 (9.8)	0.806 ($X^2=0.432$)
	En az birisi yaşamıyor	33 (76.7)	7 (16.3)	3 (7.0)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	818 (72.8)	195 (17.4)	110 (9.8)	0.550 ($X^2=1.196$)
	Ayrı veya ölüm	80 (77.7)	14 (13.6)	9 (8.7)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	220 (72.4)	58 (19.1)	26 (8.6)	0.666 ($X^2= 2.380$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	545 (73.0)	124 (16.6)	78 (10.4)	
	Gelirimiz giderimizden az	133 (76.0)	27 (15.4)	15 (8.6)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	530 (70.6)	136 (18.1)	85 (11.3)	0.021 ($X^2=11.558$)
	Ortaöğretim	247 (75.1)	55 (16.7)	27 (8.2)	
	Yükseköğretim	121 (82.9)	18 (12.3)	7 (4.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	698 (73.0)	165 (17.3)	93 (9.7)	0.712 ($X^2=2.130$)
	Ortaöğretim	145 (72.1)	34 (16.9)	22 (10.9)	
	Yükseköğretim	55 (79.7)	10 (14.5)	4 (5.8)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	57 (81.4)	9 (12.9)	4 (5.7)	0.167 ($X^2=11.655$)
	Kamu çalışanı	139(78.5)	27 (15.3)	11 (6.2)	
	Özel sektör çalışanı	387(74.0)	85 (16.3)	51 (9.8)	
	Serbest meslek çalışanı	243(67.9)	73 (20.4)	42 (11.7)	
	Emekli	72 (73.5)	15 (15.3)	11 (11.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	654(73.0)	150 (16.7)	92 (10.3)	0.217 ($X^2=10.738$)
	Kamu çalışanı	64 (83.1)	11 (14.3)	2 (2.6)	
	Özel sektör çalışanı	148(69.8)	41 (19.3)	23 (10.8)	
	Serbest meslek çalışanı	24 (75.0)	7 (21.9)	1 (3.1)	
	Emekli	8 (88.9)	0(0.0)	1 (11.1)	

Öğrencilerin tehdit etmeyi şiddet olarak algılamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.318$), okul türü ($p=0.072$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.561$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.133$) ile medeni durumu ($p=0.311$), aile gelir durumu ($p=0.558$), baba eğitim seviyesi ($p=0.646$), anne eğitim seviyesi ($p=0.597$), baba mesleği ($p=0.495$) ve anne mesleği ($p=0.420$) açısından anlamlı fark saptanmazken; cinsiyet ($p=0.044$) açısından anlamlı bir fark vardır. Kız öğrencilerde tehdit etmeyi şiddet olarak algılama oranı daha yüksek bulunmuştur. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmeyi şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.18’de gösterilmiştir.

Tablo 4.18. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmeyi şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Tehdit etme			P (X^2)
		Şiddetli n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	578 (78.7)	96 (13.1)	60 (8.2)	0.044 ($X^2=6.265$)
	Kız	412 (83.7)	56 (11.4)	24 (4.9)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	943 (80.5)	145 (12.4)	83 (7.1)	0.318 ($X^2=2.292$)
	Yok	47 (85.5)	7 (12.7)	1 (1.8)	
Okul türü	AL	429 (83.5)	49 (9.5)	36 (7.0)	0.072 ($X^2=8.581$)
	MTAL	499 (78.8)	89 (14.1)	45(7.1)	
	ÖL	62 (78.5)	14 (17.7)	3 (3.8)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	839 (80.8)	125 (12.0)	75 (7.2)	0.561 ($X^2=2.980$)
	Geniş aile	66 (81.5)	10 (12.3)	5 (6.2)	
	Parçalanmış aile	85 (80.2)	17 (16.0)	4 (3.8)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	957 (80.9)	143 (12.1)	83 (7.0)	0.133 ($X^2=4.038$)
	En az birisi yaşamıyor	33 (76.7)	9 (20.9)	1 (2.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	907 (80.8)	126 (12.1)	80 (7.1)	0.311 ($X^2=2.338$)
	Ayrı veya ölüm	83 (80.6)	16 (15.5)	4 (3.9)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	241 (79.3)	39 (12.8)	24 (7.9)	0.558 ($X^2=3.001$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	604 (80.9)	90 (12.0)	53 (7.1)	
	Gelirimiz giderimizden az	145 (82.9)	23 (13.1)	7 (4.0)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	606 (80.7)	89 (11.9)	56 (7.5)	0.646 ($X^2=2.493$)
	Ortaöğretim	267 (59.6)	45 (13.7)	17 (5.2)	
	Yükseköğretim	117 (80.1)	18 (12.3)	11 (7.5)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	777 (81.3)	112 (11.7)	67 (7.0)	0.597 ($X^2=2.772$)
	Ortaöğretim	160 (79.6)	30 (14.9)	11 (5.4)	
	Yükseköğretim	53 (76.8)	10 (14.5)	6 (8.7)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	58 (82.9)	10 (14.3)	2 (2.9)	0.495 ($X^2=7.390$)
	Kamu çalışanı	143 (80.8)	21 (11.9)	13 (7.3)	
	Özel sektör çalışanı	433 (82.8)	61 (11.7)	29(5.5)	
	Serbest meslek çalışanı	277 (77.4)	49 (13.7)	32 (8.9)	
	Emekli	79 (80.6)	11 (11.2)	8 (8.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	725 (80.9)	109 (12.2)	62 (6.9)	0.420 ($X^2=8.139$)
	Kamu çalışanı	64 (83.1)	11 (14.3)	2 (2.6)	
	Özel sektör çalışanı	172 (81.1)	23 (10.8)	17 (8.0)	
	Serbest meslek çalışanı	22 (68.8)	8 (25.0)	2 (6.3)	
	Emekli	7 (77.8)	1 (11.1)	1 (11.1)	

Öğrencilerin hayvanlara zarar vermeyi şiddet olarak algılamasında ; kardeşi olup olmaması ($p=0.613$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.333$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.573$) ile medeni durumu ($p=0.948$), aile gelir durumu ($p=0.434$), baba eğitim seviyesi ($p=0.338$), anne eğitim seviyesi ($p=0.666$), baba mesleği ($p=0.548$) ve anne mesleği ($p=0.446$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$) ve okul türü ($p<0.001$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde hayvanlara zarar vermeyi şiddet olarak algılama oranı daha yüksekken; MTAL’de eğitim gören öğrencilerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin hayvanlara zarar vermeyi şiddet olarak algılanması üzerine etkisi Tablo 4.19’de gösterilmiştir.

Tablo 4.19. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin hayvanlara zarar vermeyi şiddet olarak algılanması üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Hayvanlara zarar verme			P (X^2)
		Şiddettir n(%)	Şiddet Değildir n(%)	Fikrim yok n(%)	
Cinsiyet	Erkek	644 (87.7)	44 (6.0)	46 (6.3)	<0.001 ($X^2=32.249$)
	Kız	477 (97.0)	9 (1.8)	6 (1.2)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	1070(91.4)	50 (4.3)	51 (4.4)	0.613 ($X^2=0.978$)
	Yok	51 (92.7)	3 (5.5)	1 (1.8)	
Okul türü	AL	489 (95.1)	8 (1.6)	17 (3.3)	<0.001 ($X^2=27.595$)
	MTAL	555 (87.7)	44 (7.0)	34 (5.4)	
	ÖL	77 (97.5)	1 (1.3)	1 (1.3)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	946 (91.0)	46 (4.4)	47 (4.5)	0.333 ($X^2=4.583$)
	Geniş aile	79 (97.5)	1 (1.2)	1 (1.2)	
	Parçalanmış aile	96 (90.6)	6 (5.7)	4 (3.8)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1082(91.5)	50 (4.2)	51 (4.3)	0.573 ($X^2=1.114$)
	En az birisi yaşamıyor	39 (90.7)	3 (7.0)	1 (2.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	1027(91.5)	48 (4.3)	48 (4.3)	0.948 ($X^2=0.108$)
	Ayrı veya ölüm	94 (91.3)	5 (4.9)	4 (3.9)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	276 (90.8)	13 (4.3)	15 (4.9)	0.434 ($X^2=3.796$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	689 (92.2)	28 (3.7)	30 (4.0)	
	Gelirimiz giderimizden az	156 (89.1)	12 (6.9)	7 (4.0)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	679 (90.4)	35 (4.7)	37 (4.9)	0.338 ($X^2=4.540$)
	Ortaöğretim	303 (92.1)	15 (4.6)	11 (3.3)	
	Yükseköğretim	139 (95.2)	3 (2.1)	4 (2.7)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	872 (91.2)	40 (4.2)	44 (4.6)	0.666 ($X^2=2.379$)
	Ortaöğretim	184 (91.5)	11 (5.5)	6 (3.0)	
	Yükseköğretim	65 (94.2)	2 (2.9)	2 (2.9)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	60 (85.7)	6 (8.6)	4 (5.7)	0.548 ($X^2=6.898$)
	Kamu çalışanı	167 (94.4)	5 (2.8)	5 (2.8)	
	Özel sektör çalışanı	478 (91.4)	20 (3.8)	25 (4.8)	
	Serbest meslek çalışanı	325 (90.8)	18 (5.0)	15 (4.2)	
	Emekli	91 (92.9)	4 (4.1)	3 (3.1)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	821 (91.6)	35 (3.9)	40 (4.5)	0.446 ($X^2=7.870$)
	Kamu çalışanı	74 (96.1)	2 (2.6)	1 (1.3)	
	Özel sektör çalışanı	190 (89.6)	13 (6.1)	9 (4.2)	
	Serbest meslek çalışanı	28 (87.5)	3 (9.4)	1 (3.1)	
	Emekli	8 (88.9)	0 (0.0)	1 (11.1)	

Öğrencilerin vurma, tokat atma ya da yumruklamaya maruz kalmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.759$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.203$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.660$) ile medeni durumu ($p=0.282$), baba eğitim seviyesi ($p=0.522$), anne eğitim seviyesi ($p=0.319$) ve anne mesleği ($p=0.606$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p<0.001$), aile gelir durumu ($p=0.035$) ve baba mesleği ($p=0.010$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkek öğrencilerde, MTAL'ye devam eden öğrencilerde, gelirleri giderlerinden daha az olanlarda ve babaları emekli olanlarda vurma, tokat atma ya da yumruklamaya maruz kalanların oranı daha yüksek olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vurma, tokat atma ya da yumruklama maruziyeti üzerine etkisi Tablo 4.20'de gösterilmiştir.

Tablo 4.20. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vurma, tokat atma ya da yumruklama maruziyeti üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Vurma, tokat atma ya da yumruklama		
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	493 (67.2)	241 (32.8)	<0.001 ($X^2=83.636$)
	Kız	442 (89.8)	50 (10.2)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	894 (76.3)	277 (23.7)	0.759 ($X^2=0.094$)
	Yok	41 (74.5)	14 (25.5)	
Okul türü	AL	419 (81.5)	95 (18.5)	<0.001 ($X^2=18.214$)
	MTAL	451 (71.2)	182 (28.8)	
	ÖL	65 (82.3)	14(17.7)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	794 (76.4)	245 (23.6)	0.203 ($X^2=3.190$)
	Geniş aile	56 (69.1)	25 (30.9)	
	Parçalanmış aile	85 (80.2)	21 (19.8)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	901 (76.2)	282 (23.8)	0.660 ($X^2=0.194$)
	En az birisi yaşamıyor	34 (79.1)	9 (20.9)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	852 (75.9)	271 (24.1)	0.282 ($X^2=1.158$)
	Ayrı veya ölüm	83 (80.6)	20 (19.4)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	235(77.3)	69 (22.7)	0.035 ($X^2= 6.688$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	580 (77.6)	167 (22.4)	
	Gelirimiz giderimizden az	120 (68.6)	55 (31.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	565 (75.2)	186 (24.8)	0.522 ($X^2=1.302$)
	Ortaöğretim	258 (78.4)	71 (21.6)	
	Yükseköğretim	112 (76.7)	34 (23.3)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	720(75.3)	236 (24.7)	0.319 ($X^2=2.286$)
	Ortaöğretim	159 (79.1)	42 (20.9)	
	Yükseköğretim	56 (81.2)	13 (18.8)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	55 (78.6)	15 (21.4)	0.010 ($X^2=13.303$)
	Kamu çalışanı	137 (77.4)	40 (22.6)	
	Özel sektör çalışanı	393 (75.1)	130 (24.9)	
	Serbest meslek çalışanı	288 (80.4)	70 (19.6)	
Anne mesleği	Emekli	62 (63.3)	36 (36.7)	0.606 ($X^2=2.719$)
	Ev hanımı/Çalışmıyor	684 (76.3)	212 3.7)	
	Kamu çalışanı	60 (77.9)	17 (22.1)	
	Özel sektör çalışanı	164 (77.4)	48 (22.6)	
	Serbest meslek çalışanı	21 (65.6)	11(34.4)	
	Emekli	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin tekmeleme ya da çelme takmaya maruz kalmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.113$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.423$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.224$) ile medeni durumu ($p=0.836$), aile gelir durumu ($p=0.286$), baba eğitim seviyesi ($p=0.593$), baba mesleği ($p=0.082$) ve anne mesleği ($p=0.185$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p<0.001$) ve anne eğitim seviyesi ($p=0.046$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde tekmeleme ya da çelme takılma maruziyeti daha yüksekken, AL'ye devam eden ve anneleri yükseköğretim mezunu olan öğrencilerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tekmeleme ya da çelme takma maruziyeti üzerine etkisi Tablo 4.21.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.21. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tekmeleme ya da çelme takma maruziyeti üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Tekmeleme ya da çelme takma		
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	466 (63.5)	268 (36.5)	<0.001 ($X^2=82.407$)
	Kız	428 (87.0)	64 (13.0)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	859 (73.4)	312 (26.6)	0.113 ($X^2=2.513$)
	Yok	35 (63.6)	20 (36.4)	
Okul türü	AL	408 (79.4)	106 (20.6)	<0.001 ($X^2=19.371$)
	MTAL	429 (67.8)	204 (32.2)	
	ÖL	57 (72.2)	22 (27.8)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	762 (73.3)	277 (26.7)	0.423 ($X^2=1.720$)
	Geniş aile	54 (66.7)	27 (33.3)	
	Parçalanmış aile	78 (73.6)	28 (26.4)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	864 (73.0)	319 (27.0)	0.224 ($X^2=0.636$)
	En az birisi yaşamıyor	30 (69.8)	13 (30.2)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	818 (72.8)	305 (27.2)	0.836 ($X^2=0.043$)
	Ayrı veya ölüm	76 (73.8)	27 (26.2)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	224(73.7)	80 (26.3)	0.286 ($X^2=2.503$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	551 (73.8)	196 (26.2)	
	Gelirimiz giderimizden az	119 (68.0)	56 (32.0)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	540 (71.9)	211 (28.1)	0.593 ($X^2=1.046$)
	Ortaöğretim	246 (74.8)	83 (25.2)	
	Yükseköğretim	108 (74.0)	38 (26.0)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	696(72.8)	260 (27.2)	0.046 ($X^2=0.977$)
	Ortaöğretim	147 (73.1)	54 (26.9)	
	Yükseköğretim	51 (73.9)	18 (26.1)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	52 (74.3)	18 (25.7)	0.082 ($X^2=8.263$)
	Kamu çalışanı	135 (75.1)	44 (24.9)	
	Özel sektör çalışanı	367 (70.2)	156 (29.8)	
	Serbest meslek çalışanı	277 (77.4)	81 (22.6)	
	Emekli	65 (66.3)	33 (33.7)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	665 (74.2)	231 5.8)	0.185 ($X^2=6.195$)
	Kamu çalışanı	56 (72.7)	21 (27.3)	
	Özel sektör çalışanı	149 (70.3)	63 (29.7)	
	Serbest meslek çalışanı	18 (56.3)	14(43.8)	
	Emekli	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin dürtme ya da omuzla vurmaya maruz kalmasında; Cinsiyet ($p=0.404$), kardeşi olup olmaması ($p=0.967$), okul türü ($p=0.922$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.083$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.777$) ile medeni durumu ($p=0.332$), aile gelir durumu ($p=0.054$), baba eğitim seviyesi ($p=0.395$), anne eğitim seviyesi ($p=0.977$), baba mesleği ($p=0.186$) ve anne mesleği ($p=0.117$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır.

Öğrencilerin bir objeyle vurmaya maruz kalmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.977$), okul türü ($p=0.844$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.157$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.106$) ile medeni durumu ($p=0.259$), aile gelir durumu ($p=0.151$), baba eğitim seviyesi ($p=0.785$), anne eğitim seviyesi ($p=0.862$), baba mesleği ($p=0.113$) ve anne mesleği ($p=0.699$) açısından anlamlı fark saptanmazken; cinsiyet açısından anlamlı fark olup, erkekler lehine daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin bir objeyle vurma maruziyeti üzerine etkisi Tablo 4.22’de gösterilmiştir.

Tablo 4.22. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin bir objeye vurma maruziyeti üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Bir objeye vurma		P (χ^2)
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	
Cinsiyet	Erkek	610 (83.1)	124 (16.9)	0.008 ($\chi^2=7.143$)
	Kız	436 (88.6)	56 (11.4)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	999 (85.3)	172 (14.7)	0.977 ($\chi^2=0.001$)
	Yok	47 (85.5)	8 (14.5)	
Okul türü	AL	435 (84.6)	79 (15.4)	0.844 ($\chi^2=0.339$)
	MTAL	543 (85.8)	90(14.2)	
	ÖL	68 (86.1)	11 (13.9)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	895 (86.1)	144 (13.9)	0.157 ($\chi^2=3.707$)
	Geniş aile	65 (80.2)	16 (19.8)	
	Parçalanmış aile	86 (81.1)	20 (18.9)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1013 (85.6)	170 (14.4)	0.106 ($\chi^2=2.615$)
	En az birisi yaşamıyor	33 (76.7)	10 (23.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	962 (85.7)	161 (14.3)	0.259 ($\chi^2=1.272$)
	Ayrı veya ölüm	84 (81.6)	19 (18.4)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	260 (85.5)	44 (14.5)	0.151 ($\chi^2=3.788$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	645 (86.3)	102 (13.7)	
	Gelirimiz giderimizden az	141 (80.6)	34 (19.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	644 (85.8)	107 (14.2)	0.785 ($\chi^2=0.484$)
	Ortaöğretim	280 (85.1)	49 (14.9)	
	Yükseköğretim	122 (83.6)	24 (16.4)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	813 (85.0)	143 (15.0)	0.862 ($\chi^2=0.297$)
	Ortaöğretim	173 (86.1)	28 (13.9)	
	Yükseköğretim	60 (87.0)	9 (13.0)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	60 (85.9)	10 (14.3)	0.113 ($\chi^2=7.479$)
	Kamu çalışanı	152 (85.9)	25 (14.1)	
	Özel sektör çalışanı	436 (83.4)	87 (16.6)	
	Serbest meslek çalışanı	319 (89.1)	39 (10.9)	
	Emekli	79 (80.6)	19 (19.4)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	757 (84.5)	139 (15.5)	0.699 ($\chi^2=2.198$)
	Kamu çalışanı	67 (87.0)	10 (13.0)	
	Özel sektör çalışanı	187 (88.2)	25 (11.8)	
	Serbest meslek çalışanı	27 (84.4)	5 (15.6)	
	Emekli	8 (88.9)	1 (11.1)	

Öğrencilerin zarar verici bir aletle saldırıya maruziyette; kardeşi olup olmaması ($p=0.269$), okul türü ($p=0.235$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.426$), anne ve babasının medeni durumu($p=0.347$), aile gelir durumu($p=0.336$), baba eğitim seviyesi ($p=0.165$), anne eğitim seviyesi ($p=0.875$) ve baba mesleği ($p=0.527$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.018$) ve anne mesleği ($p=0.002$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde, anne veya babasından en az biri yaşamayanlarda ve annesi emekli olan öğrencilerde zarar verici bir aletle saldırıya maruz kalma oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin zarar verici bir aletle saldırıya maruz kalma üzerine etkisi Tablo 4.23’de gösterilmiştir.

Tablo 4.23. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin zarar verici bir aletle saldırıya maruz kalma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Zarar verici bir aletle saldırıya maruz kalma		
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	675 (92.0)	59 (8.0)	<0.001 ($X^2=18.421$)
	Kız	481 (97.8)	11 (2.2)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	1106 (94.4)	65 (5.6)	0.269 ($X^2=1.223$)
	Yok	50 (90.9)	5 (9.1)	
Okul türü	AL	488 (94.9)	26 (5.1)	0.235 ($X^2=2.894$)
	MTAL	591 (93.4)	42(6.6)	
	ÖL	77(97.5)	2 (2.5)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	982 (94.5)	57 (5.5)	0.426 ($X^2=1.709$)
	Geniş aile	77 (95.1)	4 (4.9)	
	Parçalanmış aile	97 (91.5)	9 (8.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1119 (94.6)	64 (5.4)	0.018 ($X^2=5.625$)
	En az birisi yaşamıyor	37 (86.0)	6 (14.0)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	1061 (64.5)	62 (5.5)	0.347 ($X^2=0.884$)
	Ayrı veya ölüm	95 (92.2)	8 (7.8)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	284 (93.4)	20 (6.6)	0.336 ($X^2= 2.181$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	710 (95.0)	37 (5.0)	
	Gelirimiz giderimizden az	162 (92.6)	13 (7.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	703 (93.6)	48 (6.4)	0.165 ($X^2=3.600$)
	Ortaöğretim	317 (96.4)	12 (3.6)	
	Yükseköğretim	136 (93.2)	10 (6.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	901 (94.2)	55 (5.8)	0.875 ($X^2=0.266$)
	Ortaöğretim	189 (94.0)	12 (6.0)	
	Yükseköğretim	66 (95.7)	3 (4.3)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	64 (91.4)	6 (8.6)	0.527 ($X^2=3.186$)
	Kamu çalışanı	167 (94.4)	10 (5.6)	
	Özel sektör çalışanı	493 (94.3)	30 (5.7)	
	Serbest meslek çalışanı	342 (95.5)	16 (4.5)	
	Emekli	90 (91.8)	8 (8.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	842 (94.0)	54 (6.0)	0.002 ($X^2=16.584$)
	Kamu çalışanı	75 (97.4)	2 (2.6)	
	Özel sektör çalışanı	204 (96.2)	8 (3.8)	
	Serbest meslek çalışanı	29 (90.6)	3 (9.4)	
	Emekli	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma ve çimdiklemeye maruz kalmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.269$), okul türü ($p=0.235$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.158$) ile medeni durumu($p=0.211$), aile gelir durumu($p=0.965$), baba eğitim seviyesi ($p=0.142$), baba mesleği ($p=0.777$) ve anne mesleği ($p=0.298$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.017$) ve anne eğitim seviyesi ($p=0.038$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma ve çimdiklemeye maruz kalma oranı daha yüksekken, çekirdek aile olarak yaşayanlarda ve annesi yükseköğretim mezunu olanlarda daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma ve çimdiklemeye maruz kalma üzerine etkisi Tablo 4.24’de gösterilmiştir.

Tablo 4.24. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma ve çimdiklemeye maruz kalma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma ve çimdikleme		
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	497 (67.7)	237 (32.3)	<0.001 ($X^2=18.946$)
	Kız	389 (79.1)	103 (20.9)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	846 (72.2)	325 (27.8)	0.938 ($X^2=0.006$)
	Yok	40 (72.7)	15 (27.3)	
Okul türü	AL	375 (73.0)	139 (27.0)	0.467 ($X^2=1.525$)
	MTAL	450 (71.1)	183(28.9)	
	ÖL	61(77.2)	18 (22.8)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	766 (73.7)	273 (26.3)	0.017 ($X^2=8.181$)
	Geniş aile	49 (60.5)	32 (39.5)	
	Parçalanmış aile	71 (67.0)	35 (33.0)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	859 (72.6)	324 (27.4)	0.158 ($X^2=1.997$)
	En az birisi yaşamıyor	27 (62.8)	16 (37.2)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	817 (72.8)	306 (27.2)	0.211 ($X^2=0.884$)
	Ayrı veya ölüm	64 (67.0)	34 (33.0)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	220 (72.4)	84 (27.6)	0.965 ($X^2=2.181$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	541 (72.4)	206 (27.6)	
	Gelirimiz giderimizden az	125 (71.4)	50 (28.6)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	528 (70.3)	223 (29.7)	0.142 ($X^2=3.910$)
	Ortaöğretim	246 (74.8)	83 (25.2)	
	Yükseköğretim	112 (76.7)	34 (23.3)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	681 (71.2)	275 (28.8)	0.038 ($X^2=0.266$)
	Ortaöğretim	146 (72.6)	55 (27.4)	
	Yükseköğretim	59 (85.5)	10 (14.5)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	46 (65.7)	24 (34.3)	0.777 ($X^2=1.775$)
	Kamu çalışanı	130 (73.4)	47 (26.6)	
	Özel sektör çalışanı	377 (72.1)	146 (27.9)	
	Serbest meslek çalışanı	261 (72.9)	97 (27.1)	
Anne mesleği	Emekli	72 (73.5)	26 (26.5)	0.298 ($X^2=4.900$)
	Ev hanımı/ Çalışmıyor	644 (71.9)	252 (28.1)	
	Kamu çalışanı	63 (81.8)	14 (18.2)	
	Özel sektör çalışanı	148 (69.8)	64 (30.2)	
	Serbest meslek çalışanı	25 (78.1)	7 (21.9)	
	Emekli	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin fiziksel tacize maruz kalmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.120$), okul türü ($p=0.536$), baba eğitim seviyesi ($p=0.278$), anne eğitim seviyesi ($p=0.649$), baba mesleği ($p=0.315$) ve anne mesleği ($p=0.796$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.044$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.004$) ile medeni durumu ($p=0.039$) ve aile gelir durumu ($p=0.038$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde, anne ve babasından en az birisini kaybetmiş, parçalanmış aileye sahip ve gelirleri daha az olan öğrencilerde fiziksel tacize maruz kalma oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin fiziksel tacize maruz kalma üzerine etkisi Tablo 4.25’de gösterilmiştir.

Tablo 4.25. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin fiziksel tacize maruz kalma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Fiziksel taciz maruziyeti		
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	673 (91.7)	61 (8.3)	<0.001 ($X^2=16.687$)
	Kız	479 (97.4)	13 (2.6)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	1103 (94.2)	68 (5.8)	0.120 ($X^2=2.411$)
	Yok	49 (89.1)	6 (10.9)	
Okul türü	AL	483 (94.0)	31 (6.0)	0.536 ($X^2=1.525$)
	MTAL	597 (94.3)	36 (5.7)	
	ÖL	72 (91.1)	7 (8.9)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	983 (94.6)	56 (5.4)	0.044 ($X^2=8.181$)
	Geniş aile	75 (92.6)	6 (7.4)	
	Parçalanmış aile	94 (88.7)	12 (11.3)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1116 (94.3)	67 (5.7)	0.004 ($X^2=1.997$)
	En az birisi yaşamıyor	36 (83.7)	7 (16.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	1060 (94.4)	63 (5.6)	0.039 ($X^2=0.884$)
	Ayrı veya ölüm	92 (89.3)	11 (10.7)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	283 (93.1)	21 (6.9)	0.038 ($X^2=2.181$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	711 (95.2)	36 (4.8)	
	Gelirimiz giderimizden az	158 (90.3)	17 (9.7)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	704 (93.7)	47 (6.3)	0.278 ($X^2=3.910$)
	Ortaöğretim	314 (95.4)	15 (4.6)	
	Yükseköğretim	134 (91.8)	12 (8.2)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	901 (94.2)	55 (5.8)	0.649 ($X^2=0.266$)
	Ortaöğretim	186 (92.5)	15 (7.5)	
	Yükseköğretim	65 (94.2)	4 (5.8)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	63 (90.0)	7 (10.0)	0.315 ($X^2=4.741$)
	Kamu çalışanı	170 (96.0)	7 (4.0)	
	Özel sektör çalışanı	487 (93.1)	36 (6.9)	
	Serbest meslek çalışanı	338 (94.4)	20 (5.6)	
	Emekli	94 (95.9)	4 (4.1)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	839 (93.6)	57 (6.4)	0.796 ($X^2=1.659$)
	Kamu çalışanı	73 (94.8)	4 (5.2)	
	Özel sektör çalışanı	202 (95.3)	10 (4.7)	
	Serbest meslek çalışanı	29 (90.6)	3 (9.4)	
	Emekli	9 (100.0)	0 (0)	

Öğrencilerin sözlü tacize maruz kalmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.773$), okul türü ($p=0.744$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.664$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.288$) ile medeni durumu ($p=0.537$), aile gelir durumu ($p=0.267$), baba eğitim seviyesi ($p=0.370$), anne eğitim seviyesi ($p=0.384$), baba mesleği ($p=0.477$) ve anne mesleği ($p=0.607$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.005$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkek öğrencilerde sözlü tacize maruz kalma oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözlü tacize maruz kalma üzerine etkisi Tablo 4.26’da gösterilmiştir.

Tablo 4.26. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözlü tacize maruz kalma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Sözlü taciz maruziyeti		P (X^2)
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	
Cinsiyet	Erkek	525 (71.5)	209 (28.5)	0.005 ($X^2=7.866$)
	Kız	387 (78.7)	105 (21.3)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	872 (74.5)	299 (25.5)	0.773 ($X^2=2.411$)
	Yok	40 (72.7)	15 (27.3)	
Okul türü	AL	382 (74.3)	132 (25.7)	0.744 ($X^2=0.591$)
	MTAL	474 (74.9)	159 (25.1)	
	ÖL	56 (70.9)	23 (29.1)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	776 (74.7)	263 (25.3)	0.664 ($X^2=8.181$)
	Geniş aile	61 (75.3)	20 (24.7)	
	Parçalanmış aile	75 (70.8)	31 (29.2)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	883 (74.6)	300 (25.4)	0.288 ($X^2=1.129$)
	En az birisi yaşamıyor	29 (67.4)	14 (32.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	838 (74.6)	285 (25.4)	0.537 ($X^2=0.382$)
	Ayrı veya ölüm	74 (71.8)	29 (28.2)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	225 (74.0)	79 (26.0)	0.267 ($X^2=2.639$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	565 (75.6)	182 (24.4)	
	Gelirimiz giderimizden az	122 (69.7)	53 (30.3)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	557 (74.2)	194 (25.8)	0.370 ($X^2=1.991$)
	Ortaöğretim	252 (76.6)	77 (23.4)	
	Yükseköğretim	103 (70.5)	43 (29.5)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	703 (73.5)	253 (26.5)	0.384 ($X^2=1.915$)
	Ortaöğretim	154 (76.6)	47 (23.4)	
	Yükseköğretim	55 (79.7)	14 (20.3)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	51 (72.9)	19 (27.1)	0.477 ($X^2= 3.507$)
	Kamu çalışanı	132 (74.6)	45 (25.4)	
	Özel sektör çalışanı	389 (74.4)	134 (25.6)	
	Serbest meslek çalışanı	274 (76.5)	84 (23.5)	
	Emekli	66 (67.3)	32 (32.7)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	669 (74.7)	227 (25.3)	0.607 ($X^2=2.121$)
	Kamu çalışanı	55 (71.4)	22 (28.6)	
	Özel sektör çalışanı	159 (75.0)	53 (25.0)	
	Serbest meslek çalışanı	21 (65.6)	11 (34.4)	
	Emekli	8 (88.9)	1 (11.1)	

Öğrencilerin sözel hakarete maruz kalmasında; cinsiyet ($p=0.266$) kardeşi olup olmaması ($p=0.450$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.263$) ile medeni durumu ($p=0.105$), aile gelir durumu ($p=0.426$), baba eğitim seviyesi ($p=0.410$), anne eğitim seviyesi ($p=0.637$), baba mesleği ($p=0.632$) ve anne mesleği ($p=0.153$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Okul türü ($p=0.004$) ve kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.014$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. MTAL'de eğitim gören öğrencilerde ve çekirdek ailede yaşayan öğrencilerde sözel hakarete maruz kalma oranı daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözel hakarete maruz kalma üzerine etkisi Tablo 4.27'de gösterilmiştir.

Tablo 4.27. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözel hakarete maruz kalma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Sözel hakaret maruziyeti		P (χ^2)
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	
Cinsiyet	Erkek	510 (69.5)	224 (30.5)	0.266 ($\chi^2=1.239$)
	Kız	327 (66.5)	165 (33.5)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	802 (68.5)	369 (31.5)	0.450 ($\chi^2=0.571$)
	Yok	35 (63.6)	20 (36.4)	
Okul türü	AL	332 (64.6)	182 (35.4)	0.004 ($\chi^2= 10.894$)
	MTAL	458 (72.4)	175 (27.6)	
	ÖL	47 (59.5)	32 (40.5)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	726 (69.9)	313 (30.1)	0.014 ($\chi^2=8.526$)
	Geniş aile	46 (56.8)	35 (43.2)	
	Parçalanmış aile	65 (61.3)	41 (38.7)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	811 (68.6)	372 (31.4)	0.263 ($\chi^2=1.253$)
	En az birisi yaşamıyor	26 (60.5)	17 (39.5)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	774 (68.9)	349 (31.1)	0.105 ($\chi^2=2.621$)
	Ayrı veya ölüm	63 (61.2)	40 (38.8)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	205 (67.4)	99 (32.6)	0.426 ($\chi^2=1.706$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	519 (69.5)	228 (30.5)	
	Gelirimiz giderimizden az	113 (64.6)	62 (35.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	523 (69.6)	228 (30.4)	0.410 ($\chi^2=1.783$)
	Ortaöğretim	219 (66.6)	110 (33.4)	
	Yükseköğretim	95 (65.1)	51 (34.9)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	659 (68.9)	297 (31.1)	0.637 ($\chi^2=0.902$)
	Ortaöğretim	132 (65.7)	69 (34.3)	
	Yükseköğretim	46 (66.7)	23 (33.3)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	46 (65.7)	24 (34.3)	0.632 ($\chi^2=2.572$)
	Kamu çalışanı	120 (67.8)	57 (32.2)	
	Özel sektör çalışanı	350 (66.9)	173 (33.1)	
	Serbest meslek çalışanı	256 (71.5)	102 (28.5)	
	Emekli	65 (66.3)	33 (33.7)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	622 (69.4)	274 (30.6)	0.153 ($\chi^2=6.701$)
	Kamu çalışanı	50 (64.9)	27 (35.1)	
	Özel sektör çalışanı	144 (67.9)	68 (32.1)	
	Serbest meslek çalışanı	17 (53.1)	15 (46.9)	
	Emekli	4 (44.4)	5 (55.6)	

Öğrencilerin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanmaya maruz kalmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.479$), okul türü ($p=0.765$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.425$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.625$) ile medeni durumu ($p=0.854$), aile gelir durumu ($p=0.153$), baba eğitim seviyesi ($p=0.466$), anne eğitim seviyesi ($p=0.738$) ve anne mesleği ($p=0.882$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$) ve baba mesleği ($p=0.010$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde ve babaları emekli olan öğrencilerde tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma maruziyeti daha yüksek olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanmaya maruz kalma üzerine etkisi Tablo 4.28’de gösterilmiştir.

Tablo 4.28. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanmaya maruz kalma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma		
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	548 (74.7)	186 (25.3)	<0.001 ($X^2=14.984$)
	Kız	413 (83.9)	79 (16.1)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	920 (78.6)	251 (21.4)	0.479 ($X^2=0.571$)
	Yok	41 (74.5)	14 (25.5)	
Okul türü	AL	405 (78.8)	109 (21.2)	0.765 ($X^2=0.535$)
	MTAL	492 (77.7)	141 (22.3)	
	ÖL	64 (81.0)	15 (19.0)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	820 (78.9)	219 (21.1)	0.425 ($X^2=1.713$)
	Geniş aile	59 (72.8)	22 (27.2)	
	Parçalanmış aile	82 (77.4)	24 (22.6)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	926 (78.3)	257 (21.7)	0.625 ($X^2=0.238$)
	En az birisi yaşamıyor	35 (81.4)	8 (18.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	881 (78.5)	242 (21.5)	0.854 ($X^2=0.034$)
	Ayrı veya ölüm	80 (77.7)	23 (22.3)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	231 (76.0)	73 (24.0)	0.153 ($X^2=3.750$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	599 (80.2)	148 (19.8)	
	Gelirimiz giderimizden az	131 (74.9)	44 (25.1)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	580 (77.2)	171 (22.8)	0.466 ($X^2=1.526$)
	Ortaöğretim	264 (80.2)	65 (19.8)	
	Yükseköğretim	117 (80.1)	29 (19.9)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	745 (77.9)	211 (22.1)	0.738 ($X^2=0.607$)
	Ortaöğretim	160 (79.6)	41 (20.4)	
	Yükseköğretim	56 (81.2)	13 (18.8)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	55 (78.6)	15 (21.4)	0.010 ($X^2=13.303$)
	Kamu çalışanı	137 (77.4)	40 (22.6)	
	Özel sektör çalışanı	393 (75.1)	130 (24.9)	
	Serbest meslek çalışanı	288 (80.4)	70 (24.6)	
	Emekli	62 (63.3)	36 (36.7)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	706 (78.8)	190 (21.2)	0.882 ($X^2=1.176$)
	Kamu çalışanı	59 (76.6)	18 (23.4)	
	Özel sektör çalışanı	166 (78.3)	46 (21.7)	
	Serbest meslek çalışanı	24 (75.0)	8 (25.0)	
	Emekli	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlanmaya maruziyette; kardeşi olup olmaması ($p=0.423$), okul türü ($p=0.321$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.326$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.418$) ile medeni durumu ($p=0.806$), baba eğitim seviyesi ($p=0.573$), anne eğitim seviyesi ($p=0.572$), anne mesleği ($p=0.966$) ve baba mesleği ($p=0.562$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.003$) ve aile gelir durumu ($p=0.027$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Gelirleri giderlerinden daha az olan ve erkek öğrencilerde küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlanma oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlanma maruziyeti üzerine etkisi Tablo 4.29'da gösterilmiştir.

Tablo 4.29. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlanma maruziyeti üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlanma		
		Maruz kalmadım n(%)	En az bir kez maruz kaldım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	519 (70.7)	215 (29.3)	0.003 ($X^2=8.655$)
	Kız	383 (78.3)	107 (21.7)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	866 (74.0)	305 (26.0)	0.423 ($X^2=0.641$)
	Yok	38 (69.1)	17 (30.9)	
Okul türü	AL	377 (73.3)	137 (26.7)	0.321 ($X^2=2.272$)
	MTAL	474 (74.9)	159 (25.1)	
	ÖL	53 (67.1)	26 (32.9)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	771 (74.2)	28 (25.8)	0.326 ($X^2=2.243$)
	Geniş aile	54 (66.7)	27 (33.3)	
	Parçalanmış aile	79 (74.5)	27 (25.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	870 (73.5)	313 (26.5)	0.655 ($X^2=0.238$)
	En az birisi yaşamıyor	34 (79.1)	9 (20.9)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	827 (73.6)	296 (26.4)	0.806 ($X^2=0.061$)
	Ayrı veya ölüm	77 (74.8)	26 (25.2)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	224 (73.7)	80 (26.3)	0.027 ($X^2=7.207$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	565 (75.6)	182 (24.4)	
	Gelirimiz giderimizden az	115 (65.7)	60 (34.3)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	546 (72.7)	205 (27.3)	0.573 ($X^2=1.115$)
	Ortaöğretim	247 (75.1)	82 (24.9)	
	Yükseköğretim	111 (76.0)	35 (24.0)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	699 (73.1)	257 (26.9)	0.572 ($X^2=1.119$)
	Ortaöğretim	151 (75.1)	50 (24.9)	
	Yükseköğretim	54 (78.3)	15 (21.7)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	50 (71.4)	20 (28.6)	0.562 ($X^2=2.975$)
	Kamu çalışanı	138 (78.0)	39 (22.0)	
	Özel sektör çalışanı	382 (73.0)	141 (27.0)	
	Serbest meslek çalışanı	266 (74.3)	92 (25.7)	
	Emekli	68 (69.4)	30 (30.6)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	664 (74.1)	232 (25.9)	0.966 ($X^2=0.577$)
	Kamu çalışanı	55 (71.4)	22 (28.6)	
	Özel sektör çalışanı	155 (73.1)	57 (26.9)	
	Serbest meslek çalışanı	24 (75.0)	8 (25.0)	
	Emekli	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin itilip kakılmaya karşı kavgaya girme durumuna bakıldığında; kardeşi olup olmaması ($p=0.401$), okul türü ($p=0.061$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.124$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.548$) ile medeni durumu ($p=0.140$), aile gelir durumu ($p=0.246$), baba eğitim seviyesi ($p=0.680$), anne eğitim seviyesi ($p=0.236$), anne mesleği ($p=0.441$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.002$) ve baba mesleği ($p=0.004$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerin itilip kakılmaya karşı kavgaya girme fikrine daha fazla katıldığı; babaları kamu çalışanı olanların ise daha az katıldığı bulunmuştur. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin itilip kakılmaya karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi Tablo 4.30'da gösterilmiştir.

Tablo 4.30. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin itilip kakılmaya karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Bir kavgaya girebilirim, şayet birisi beni itip kakarsa			P (X ²)
		Katılıyorum n(%)	Katılmıyorum n(%)	Kararsızım n(%)	
Cinsiyet	Erkek	390 (53.1)	225 (30.7)	119 (16.2)	0.002 (X ² =12.41)
	Kız	295 (60.0)	106 (21.5)	91 (18.5)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	659(56.3)	314 (26.8)	198 (16.9)	0.401 (X ² =1.828)
	Yok	26 (47.3)	17 (30.9)	12 (21.8)	
Okul türü	AL	291 (56.6)	125 (24.3)	88 (19.1)	0.061 (X ² =9.014)
	MTAL	343 (54.2)	191 (30.2)	99 (15.6)	
	ÖL	51 (64.6)	15 (19.0)	13 (16.5)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	576(55.4)	287 (27.6)	176 (16.9)	0.124 (X ² =7.224)
	Geniş aile	40 (49.4)	21 (25.9)	20 (24.7)	
	Parçalanmış aile	69 (65.1)	23 (21.7)	14 (13.2)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	658(55.6)	320 (27.0)	205 (17.3)	0.548 (X ² =1.202)
	En az birisi yaşamıyor	27 (62.8)	11 (25.6)	5 (11.6)	
Anne-baba medeni durumu	Berber	618 (55.0)	308 (27.4)	197 (17.5)	0.140 (X ² =3.936)
	Ayrı veya ölüm	67 (65.0)	23 (22.3)	13 (12.6)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	177 (58.2)	77 (25.3)	50 (16.4)	0.246 (X ² =5.424)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	403 (53.9)	217 (29.0)	127 (17.0)	
	Gelirimiz giderimizden az	105 (60.0)	37 (21.1)	33 (18.9)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	419 (55.8)	206 (27.4)	126 (16.8)	0.680 (X ² =2.305)
	Ortaöğretim	191 (58.1)	81 (24.6)	57 (17.3)	
	Yükseköğretim	75 (51.4)	44 (30.1)	27 (18.5)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	529(55.3)	258 (27.0)	169 (17.7)	0.236 (X ² =5.540)
	Ortaöğretim	118 (58.7)	58 (28.9)	25 (12.4)	
	Yükseköğretim	38 (55.1)	15 (21.7)	16 (23.2)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	53 (75.7)	12 (17.1)	5 (7.1)	0.004 (X ² =22.59)
	Kamu çalışanı	80 (45.2)	63 (35.6)	34 (19.2)	
	Özel sektör çalışanı	295 (56.4)	139 (26.6)	89 (17.0)	
	Serbest meslek çalışanı	205 (57.3)	87 (24.3)	66 (18.4)	
	Emekli	52 (53.1)	30 (30.6)	16 (16.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	483 (53.9)	254 (28.3)	159 (17.7)	0.441 (X ² =7.923)
	Kamu çalışanı	47 (61.0)	20 (26.0)	10 (13.0)	
	Özel sektör çalışanı	132 (62.3)	48 (22.6)	32 (15.1)	
	Serbest meslek çalışanı	19 (59.4)	6 (18.8)	7 (21.9)	
	Emekli	4 (44.4)	3 (33.3)	2 (22.2)	

Öğrencilerin birisinin kavgaya başlamayı denemesine karşı kavgaya girme durumuna bakıldığında; kardeşi olup olmaması ($p=0.139$), okul türü ($p=0.173$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.625$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.124$) ile medeni durumu ($p=0.252$), aile gelir durumu ($p=0.421$), baba eğitim seviyesi ($p=0.288$), anne eğitim seviyesi ($p=0.206$), baba mesleği ($p=0.204$), anne mesleği ($p=0.641$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.002$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkek öğrencilerin birisinin kavgaya başlamayı denemesine karşı kavgaya girme fikrine daha fazla katıldıkları bulunmuştur. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin birisinin kavgaya başlamayı denemesine karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi Tablo 4.31’de gösterilmiştir.

Tablo 4.31. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin birisinin kavgaya başlamayı denemesine karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Bir kavgaya girebilirim, şayet birisi benimle kavgaya başlamayı denerse			P (X^2)
		Katılıyorum n(%)	Katılmıyorum n(%)	Kararsızım n(%)	
Cinsiyet	Erkek	450 (61.3)	195 (26.6)	89 (12.1)	0.008 ($X^2=9.566$)
	Kız	278 (56.5)	123 (25.0)	91 (18.5)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	702(59.9)	298 (25.4)	171(14.6)	0.139 ($X^2=3.945$)
	Yok	26 (47.3)	20 (36.4)	9 (16.4)	
Okul türü	AL	305 (59.3)	124 (24.1)	85 (16.5)	0.173 ($X^2=6.371$)
	MTAL	382 (60.3)	166 (26.2)	85 (13.4)	
	ÖL	41 (51.9)	28 (35.4)	10 (12.7)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	613 (59.0)	273 (26.3)	153(14.7)	0.625 ($X^2=2.610$)
	Geniş aile	45 (55.6)	23 (28.4)	13 (16.0)	
	Parçalanmış aile	70 (66.0)	22 (20.8)	14 (13.2)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	696 (58.8)	311 (26.3)	176(14.9)	0.124 ($X^2=4.178$)
	En az birisi yaşamıyor	32 (74.4)	7 (16.3)	4 (9.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	659 (58.7)	297 (26.4)	167(14.9)	0.252 ($X^2=2.757$)
	Ayrı veya ölüm	69 (67.0)	21 (20.4)	13 (12.6)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	183 (60.2)	84 (27.6)	37 (12.2)	0.421 ($X^2=3.894$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	442 (59.2)	194 (26.0)	111(14.9)	
	Gelirimiz giderimizden az	103 (58.9)	40 (22.9)	32 (18.3)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	444 (59.1)	200 (26.6)	107 (14.2)	0.288 ($X^2=4.995$)
	Ortaöğretim	206 (62.6)	73 (22.2)	50 (15.2)	
	Yükseköğretim	78 (53.4)	45 (30.8)	23 (15.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	583 (61.0)	238 (24.9)	135(14.1)	0.206 ($X^2=5.915$)
	Ortaöğretim	111 (55.2)	56 (27.9)	34 (16.9)	
	Yükseköğretim	34 (49.3)	24 (34.8)	11 (15.9)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	49 (70.0)	14(20.0)	7 (10.0)	0.204 ($X^2=10.96$)
	Kamu çalışanı	92 (52.0)	52 (29.4)	33 (18.6)	
	Özel sektör çalışanı	221 (61.7)	133 (25.4)	76 (14.5)	
	Serbest meslek çalışanı	221 (61.7)	87 (24.3)	50 (14.0)	
	Emekli	52 (53.1)	32 (32.7)	14 (14.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	531 (59.3)	232 (25.9)	133(14.8)	0.641 ($X^2=6.054$)
	Kamu çalışanı	41 (53.2)	27 (35.1)	9 (11.7)	
	Özel sektör çalışanı	134 (63.2)	47 (22.2)	31 (14.6)	
	Serbest meslek çalışanı	17 (53.1)	9 (28.1)	6 (18.8)	
	Emekli	5 (55.6)	3 (33.3)	1 (11.1)	

Öğrencilerin birisinin gözdağı vermesine karşı kavgaya girme durumuna bakıldığında; cinsiyet ($p=0.866$), kardeşi olup olmaması ($p=0.902$), okul türü ($p=0.430$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.235$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.491$) ile medeni durumu ($p=0.276$), aile gelir durumu ($p=0.123$), baba eğitim seviyesi ($p=0.131$), anne eğitim seviyesi ($p=0.248$), baba mesleği ($p=0.092$) ve anne mesleği ($p=0.139$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır.

Öğrencilerin birisinin kendisi hakkında söylenti yaymasına karşı kavgaya girme durumuna bakıldığında; kardeşi olup olmaması ($p=0.699$), okul türü ($p=0.081$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.506$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.233$) ile medeni durumu ($p=0.652$), aile gelir durumu ($p=0.306$), anne eğitim seviyesi ($p=0.462$), baba mesleği ($p=0.253$), anne mesleği ($p=0.293$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$) ve baba eğitim seviyesi ($p=0.019$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kız öğrencilerde ve babası ortaöğretim mezunu olanların birisinin kendisi hakkında söylenti yaymasına karşı kavgaya girme fikrine daha fazla katıldıkları bulunmuştur. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin birisinin hakkında söylenti yaymasına karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi Tablo 4.32’de gösterilmiştir.

Tablo 4.32. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin birisinin hakkında söylenti yaymasına karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Bir kavgaya girebilirim, şayet birisi benimle kavgaya başlamayı denerse			P (X^2)
		Katılıyorum n(%)	Katılmıyorum n(%)	Kararsızım n(%)	
Cinsiyet	Erkek	458 (62.4)	155 (21.1)	121 (16.5)	<0.001 ($X^2=16.64$)
	Kız	362 (73.6)	74 (15.0)	56 (11.4)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	782(66.8)	221 (18.9)	168 (14.3)	0.699 ($X^2=0.717$)
	Yok	38 (69.1)	8 (14.5)	9 (16.4)	
Okul türü	AL	364 (70.8)	78 (15.2)	72 (14.0)	0.081 ($X^2=8.291$)
	MTAL	404 (63.8)	134 (21.2)	95 (15.0)	
	ÖL	52 (65.8)	17 (21.5)	10 (12.7)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	703 (67.7)	191 (18.4)	145 (14.0)	0.506 ($X^2=3.317$)
	Geniş aile	50 (61.7)	19 (23.5)	12 (14.8)	
	Parçalanmış aile	67 (63.2)	19 (17.9)	20 (18.9)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	795 (67.2)	221 (18.7)	167 (14.1)	0.233 ($X^2=2.910$)
	En az birisi yaşamıyor	25 (58.1)	8 (18.6)	10 (23.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	754 (67.1)	210 (18.7)	159 (14.2)	0.652 ($X^2=0.855$)
	Ayrı veya ölüm	66 (64.1)	19 (18.4)	18 (17.5)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	202 (66.4)	57 (18.8)	45 (14.8)	0.306 ($X^2=4.820$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	502 (67.2)	146 (19.5)	99 (13.3)	
	Gelirimiz giderimizden az	116 (66.3)	26 (14.9)	33 (18.9)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	483 (64.3)	151 (20.1)	117 (15.6)	0.019 ($X^2=11.80$)
	Ortaöğretim	245 (74.5)	47 (14.3)	37 (11.2)	
	Yükseköğretim	92 (63.0)	31 (21.2)	23 (15.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	645 (67.5)	170 (17.8)	141 (14.7)	0.462 ($X^2=3.605$)
	Ortaöğretim	128 (63.7)	47 (23.4)	26 (12.9)	
	Yükseköğretim	47 (68.1)	12 (17.4)	10 (14.5)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	55 (78.6)	5 (7.1)	10 (14.3)	0.253 ($X^2=10.18$)
	Kamu çalışanı	111(62.7)	41 (23.2)	25 (14.1)	
	Özel sektör çalışanı	351 (67.1)	101 (19.3)	71 (13.6)	
	Serbest meslek çalışanı	238 (66.5)	66 (18.4)	54 (15.4)	
	Emekli	65 (66.3)	16 (16.3)	17 (17.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	595 (66.4)	170 (19.0)	131 (14.6)	0.293 ($X^2=9.613$)
	Kamu çalışanı	54 (70.1)	15 (19.5)	8 (10.4)	
	Özel sektör çalışanı	147 (69.3)	38 (17.9)	27 (12.7)	
	Serbest meslek çalışanı	20 (62.5)	3 (9.4)	9 (26.1)	
	Emekli	4 (44.4)	3 (33.3)	2 (22.2)	

Öğrencilerin saygısızlık ve hakarete uğramalarına karşı kavgaya girme durumuna bakıldığında; cinsiyet ($p=0.231$) kardeşi olup olmaması ($p=0.749$), okul türü ($p=0.395$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.085$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.548$) ile medeni durumu ($p=0.934$), aile gelir durumu ($p=0.106$), baba eğitim seviyesi ($p=0.448$), anne eğitim seviyesi ($p=0.552$), anne mesleği ($p=0.320$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Baba mesleği ($p=0.017$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Babası çalışmayanların saygısızlık ve hakarete uğramasına karşı kavgaya girme fikrine daha fazla katıldıkları bulunmuştur. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin saygısızlık ve hakarete uğramasına karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi Tablo 4.33'te gösterilmiştir.

Tablo 4.33. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin saygısızlık ve hakarete uğramasına karşı kavgaya girme durumu üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Bir kavgaya girebilirim, şayet birisi bana saygısızlık veya hakaret ederse			
		Katılıyorum n(%)	Katılmıyorum n(%)	Kararsızım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	471 (64.2)	154 (21.0)	109(14.9)	0.231 ($X^2=2.933$)
	Kız	315 (64.0)	89 (18.1)	88 (17.9)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	753 (56.3)	230 (19.6)	188(16.1)	0.749 ($X^2=0.578$)
	Yok	33 (60.0)	13 (23.6)	9 (16.4)	
Okul türü	AL	324 (63.0)	96 (18.7)	94 (18.3)	0.395 ($X^2=4.081$)
	MTAL	409 (64.6)	130 (20.5)	94 (14.8)	
	ÖL	53 (67.1)	17 (21.5)	9 (11.4)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	676 (65.1)	206 (19.8)	157 (15.1)	0.085 ($X^2=8.192$)
	Geniş aile	42 (51.9)	18 (22.2)	21 (25.9)	
	Parçalanmış aile	68 (64.2)	19 (17.9)	19 (17.9)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	760 (64.2)	233 (19.7)	190 (16.1)	0.548 ($X^2=1.202$)
	En az birisi yaşamıyor	26 (60.5)	10 (23.3)	7 (16.3)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	719 (64.0)	224 (19.9)	180(16.0)	0.934 ($X^2=0.136$)
	Ayrı veya ölüm	67 (65.0)	19 (18.4)	17 (16.5)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	189 (62.2)	68 (22.4)	47 (15.5)	0.106 ($X^2= 7.643$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	472 (63.2)	153 (20.5)	122(16.3)	
	Gelirimiz giderimizden az	125 (71.4)	22 (12.6)	28 (16.0)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	479 (63.8)	150 (20.0)	122(16.2)	0.448 ($X^2=3.703$)
	Ortaöğretim	217 (66.0)	57 (17.3)	55 (16.7)	
	Yükseköğretim	90 (61.6)	36 (24.7)	20 (13.7)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	624 (65.3)	181 (18.9)	151(15.8)	0.552 ($X^2=3.038$)
	Ortaöğretim	122 (60.7)	45 (22.4)	34 (16.9)	
	Yükseköğretim	40 (58.0)	17 (24.6)	12 (17.4)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	54 (77.1)	5 (7.1)	11 (15.7)	0.017 ($X^2=18.597$)
	Kamu çalışanı	99 (55.9)	50 (28.2)	28 (15.8)	
	Özel sektör çalışanı	327 (62.5)	108 (20.7)	88 (16.8)	
	Serbest meslek çalışanı	241 (67.3)	61 (17.0)	56 (15.6)	
	Emekli	65 (66.3)	19 (19.4)	14 (14.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	565 (63.1)	183 (20.4)	148 (16.5)	0.320 ($X^2=9.274$)
	Kamu çalışanı	46 (59.7)	17 (22.1)	14 (18.2)	
	Özel sektör çalışanı	149 (70.3)	37 (17.5)	26 (12.3)	
	Serbest meslek çalışanı	21 (65.6)	3 (9.4)	8 (25.0)	
	Emekli	5 (55.6)	3 (33.3)	1 (11.1)	

Öğrencilerin vurma, tokat atma ya da yumruklama eylemlerini uygulamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.373$), aile gelir durumu ($p=0.408$), baba eğitim seviyesi ($p=0.765$), anne eğitim seviyesi ($p=0.610$), baba mesleği ($p=0.183$) ve anne mesleği ($p=0.115$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.026$), okul türü ($p<0.001$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.036$) ile medeni durumu ($p=0.014$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Parçalanmış aileye sahip olan, anne ve babasından en az birisi yaşamayanlarda, erkeklerde ve anne babası ayrı veya ölü olanlarda vurma, tokat atma ya da yumruklama eylemlerini uygulama oranı daha yüksek olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vurma, tokat atma ya da yumruklama eylemlerini uygulama üzerine etkisi Tablo 4.34'de gösterilmiştir.

Tablo 4.34. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vurma, tokat atma ya da yumruklama eylemlerini uygulama üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Vurma, tokat atma ya da yumruklama		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	479 (65.3)	255 (34.7)	<0.001 ($X^2=76.859$)
	Kız	431 (87.6)	61 (12.4)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	872 (74.5)	299 (25.5)	0.373 ($X^2=0.793$)
	Yok	38 (69.1)	17 (30.9)	
Okul türü	AL	411 (80.0)	103 (20.0)	<0.001 ($X^2=17.583$)
	MTAL	438 (69.2)	195 (30.8)	
	ÖL	61 (77.2)	18 (22.8)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	777 (74.8)	262 (25.2)	0.026 ($X^2=7.328$)
	Geniş aile	65 (80.2)	16 (19.8)	
	Parçalanmış aile	68 (64.2)	38 (35.8)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	884 (74.7)	299 (25.3)	0.036 ($X^2=4.410$)
	En az birisi yaşamıyor	26 (60.5)	17 (39.5)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	844 (75.2)	279 (24.8)	0.014 ($X^2=6.052$)
	Ayrı veya ölüm	83 (80.6)	37 (35.9)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	217(71.4)	87 (28.6)	0.408 ($X^2=1.795$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	563 (75.4)	184 (24.6)	
	Gelirimiz giderimizden az	130 (74.3)	45 (25.7)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	555 (73.9)	196 (26.1)	0.765 ($X^2=0.536$)
	Ortaöğretim	243 (73.9)	86 (26.1)	
	Yükseköğretim	112 (76.7)	34 (23.3)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	710(74.3)	246 (25.7)	0.610 ($X^2=0.989$)
	Ortaöğretim	152 (75.6)	49 (24.4)	
	Yükseköğretim	48 (69.6)	21 (30.4)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	45 (64.3)	25 (35.7)	0.183 ($X^2=6.219$)
	Kamu çalışanı	126 (71.2)	51 (28.8)	
	Özel sektör çalışanı	397 (75.9)	126 (24.1)	
	Serbest meslek çalışanı	272 (76.0)	86 (24.0)	
	Emekli	70 (71.4)	28 (28.6)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	681 (76.0)	215 (4.0)	0.115 ($X^2=7.425$)
	Kamu çalışanı	51 (66.2)	26 (33.8)	
	Özel sektör çalışanı	149 (70.3)	63 (29.7)	
	Serbest meslek çalışanı	24 (75.0)	8 (25.0)	
	Emekli	5 (55.6)	4 (44.4)	

Öğrencilerin tekmeleme ya da çelme takma eylemlerini uygulamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.593$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.198$), medeni durumu ($p=0.152$), aile gelir durumu ($p=0.768$), baba eğitim seviyesi ($p=0.921$), anne eğitim seviyesi ($p=0.258$) ve baba mesleği ($p=0.503$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p < 0.001$), okul türü ($p=0.030$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.019$) ve anne mesleği ($p=0.025$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkekler ile anne ve babasından en az birisi yaşamayanlarda tekmeleme ya da çelme takma eylemlerini uygulama oranı daha yüksekken; AL'de eğitim görenlerde ve annesi ev hanımı olanlarda daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tekmeleme ya da çelme takma eylemlerini uygulama üzerine etkisi Tablo 4.35'te gösterilmiştir.

Tablo 4.35. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tekmeleme ya da çelme takma eylemlerini uygulama üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Tekmeleme ya da çelme takma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	512 (69.8)	222 (30.2)	<0.001 ($X^2=62.700$)
	Kız	438 (89.0)	54 (11.0)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	909 (77.6)	262 (22.4)	0.593 ($X^2=0.286$)
	Yok	41 (74.5)	14 (25.5)	
Okul türü	AL	417 (81.1)	97 (18.9)	0.030 ($X^2=7.007$)
	MTAL	472 (74.6)	161 (25.4)	
	ÖL	61 (72.2)	18 (22.8)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	810 (78.0)	229 (22.0)	0.198 ($X^2=3.241$)
	Geniş aile	65 (80.2)	16 (19.8)	
	Parçalanmış aile	75 (70.8)	31 (29.2)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	923 (78.0)	260 (22.0)	0.019 ($X^2=5.518$)
	En az birisi yaşamıyor	27 (62.8)	16 (37.2)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	876 (78.0)	247 (22.0)	0.152 ($X^2=2.053$)
	Ayrı veya ölüm	74 (71.8)	29 (28.2)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	232 (76.3)	72 (23.7)	0.768 ($X^2=0.528$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	584 (78.2)	163 (21.8)	
	Gelirimiz giderimizden az	134 (76.6)	41 (23.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	580 (77.2)	171 (22.8)	0.921 ($X^2=0.166$)
	Ortaöğretim	255 (77.5)	74 (22.5)	
	Yükseköğretim	115 (78.8)	31 (21.2)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	750 (78.5)	206 (21.5)	0.258 ($X^2= 2.711$)
	Ortaöğretim	147 (73.1)	54 (26.9)	
	Yükseköğretim	53 (76.8)	16 (23.2)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	50 (71.4)	20 (28.6)	0.503 ($X^2= 3.337$)
	Kamu çalışanı	143 (80.8)	34 (19.2)	
	Özel sektör çalışanı	401 (76.7)	122 (23.3)	
	Serbest meslek çalışanı	282 (78.8)	76 (21.2)	
	Emekli	74 (75.5)	24 (24.5)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	715 (79.8)	181 (20.2)	0.025 ($X^2=11.17$)
	Kamu çalışanı	54 (70.1)	23 (29.9)	
	Özel sektör çalışanı	154 (72.6)	58 (27.4)	
	Serbest meslek çalışanı	21 (65.6)	11 (34.4)	
	Emekli	6 (66.7)	3 (33.3)	

Öğrencilerin dürtme ya da omuzla vurma eylemlerini uygulamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.696$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.604$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.411$) ile medeni durumu ($p=0.569$), aile gelir durumu ($p=0.761$), baba eğitim seviyesi ($p=0.629$), anne eğitim seviyesi ($p=0.435$), baba mesleği ($p=0.183$) ve anne mesleği ($p=0.316$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p < 0.001$) ve okul türü ($p=0.048$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde ve MTAL’de eğitim gören öğrencilerde dürtme ya da omuzla vurma eylemlerini uygulama oranı daha yüksek olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin dürtme ya da omuzla vurma eylemlerini uygulama üzerine etkisi Tablo 4.36’da gösterilmiştir.

Tablo 4.36. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin dürtme ya da omuzla vurma eylemlerini uygulama üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Dürtme ya da omuzla vurma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	467 (63.6)	267 (36.4)	<0.001 ($X^2=20.287$)
	Kız	373 (75.8)	119 (24.2)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	801 (68.4)	370 (31.6)	0.696 ($X^2=0.153$)
	Yok	39 (70.9)	16 (29.1)	
Okul türü	AL	365 (71.0)	149 (29.0)	0.048 ($X^2= 6.070$)
	MTAL	415 (65.6)	218 (34.4)	
	ÖL	60 (75.9)	19 (24.1)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	711 (68.4)	328 (31.6)	0.604 ($X^2=1.007$)
	Geniş aile	59 (72.8)	22 (27.2)	
	Parçalanmış aile	70 (66.0)	36 (34.0)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	813 (68.7)	370 (31.3)	0.411 ($X^2=0.677$)
	En az birisi yaşamıyor	27 (62.8)	16 (37.2)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	772 (68.7)	351 (31.3)	0.569 ($X^2=0.325$)
	Ayrı veya ölüm	68 (66.0)	35 (34.0)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	206 (67.8)	98 (32.2)	0.761 ($X^2=0.545$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	510 (68.3)	237 (31.7)	
	Gelirimiz giderimizden az	124 (70.9)	51 (29.1)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	516 (68.7)	235 (31.3)	0.629 ($X^2=0.926$)
	Ortaöğretim	220 (66.9)	106 (33.1)	
	Yükseköğretim	104 (71.2)	42 (28.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	647(67.7)	309 (32.3)	0.435 ($X^2=1.666$)
	Ortaöğretim	142 (70.6)	59 (29.4)	
	Yükseköğretim	51 (73.9)	18 (26.1)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	45 (64.3)	25 (35.7)	0.183 ($X^2=6.219$)
	Kamu çalışanı	126 (72.2)	51 (28.8)	
	Özel sektör çalışanı	397 (75.9)	126 (24.1)	
	Serbest meslek çalışanı	272 (76.0)	86 (24.0)	
	Emekli	70 (71.4)	28 (28.6)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	715(69.5)	273 (30.5)	0.316 ($X^2=4.730$)
	Kamu çalışanı	52 (67.5)	25 (32.5)	
	Özel sektör çalışanı	141 (66.5)	71 (33.5)	
	Serbest meslek çalışanı	17 (53.1)	15 (46.9)	
	Emekli	7 (77.8)	2 (22.2)	

Öğrencilerin bir obje ile vurma eylemini uygulamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.384$), anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.295$) ile medeni durumu ($p=0.059$), aile gelir durumu ($p=0.644$), baba eğitim seviyesi ($p=0.835$), anne eğitim seviyesi ($p=0.287$) ve baba mesleği ($p=0.262$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p=0.003$) kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.026$) ve anne mesleği ($p=0.047$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde, MTAL’de eğitim görenlerde, ailesi parçalanmış olanlarda ve annesi emekli ve serbest meslek çalışanı olan öğrencilerde bir obje ile vurma eylemini uygulama oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin bir obje ile vurma eylemini uygulama üzerine etkisi Tablo 4.37’de gösterilmiştir.

Tablo 4.37. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin bir obje ile vurma eylemini uygulama üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Bir obje ile vurma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	642 (87.5)	92 (12.5)	<0.001 ($X^2= 21.404$)
	Kız	469 (95.3)	23 (4.7)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	1063 (90.8)	108 (9.2)	0.384 ($X^2=0.759$)
	Yok	48 (87.3)	7 (12.7)	
Okul türü	AL	481 (93.6)	33 (6.4)	0.003 ($X^2=11.935$)
	MTAL	556 (87.8)	77 (12.2)	
	ÖL	74 (93.7)	5 (6.3)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	777 (74.8)	262 (25.2)	0.026 ($X^2=7.328$)
	Geniş aile	65 (80.2)	16 (19.8)	
	Parçalanmış aile	68 (64.2)	38 (35.8)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1074 (90.8)	109 (9.2)	0.295 ($X^2=1.097$)
	En az birisi yaşamıyor	86 (37.0)	6 (14.0)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	1023(91.1)	100 (8.9)	0.059 ($X^2=3.554$)
	Ayrı veya ölüm	88 (85.4)	15 (14.6)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	272 (89.5)	32 (10.5)	0.644 ($X^2=0.880$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	678 (90.8)	69 (9.2)	
	Gelirimiz giderimizden az	161 (92.0)	14 (8.0)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	678 (90.3)	73 (9.7)	0.835 ($X^2=0.360$)
	Ortaöğretim	299 (90.9)	30 (9.1)	
	Yükseköğretim	134 (91.8)	12 (8.2)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	873(91.3)	83 (8.7)	0.287 ($X^2=2.496$)
	Ortaöğretim	177 (88.1)	24 (11.9)	
	Yükseköğretim	61 (88.4)	8 (11.6)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	61 (87.1)	9 (12.9)	0.262 ($X^2=5.257$)
	Kamu çalışanı	164 (92.7)	13 (7.3)	
	Özel sektör çalışanı	465 (88.9)	58 (11.1)	
	Serbest meslek çalışanı	330 (92.2)	28 (7.8)	
	Emekli	91 (92.9)	7 (7.1)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	820 (91.5)	76 (8.5)	0.047 ($X^2=9.653$)
	Kamu çalışanı	67 (87.0)	10 (13.0)	
	Özel sektör çalışanı	192 (90.6)	20 (9.4)	
	Serbest meslek çalışanı	25 (78.1)	7 (21.9)	
	Emekli	7 (77.8)	2 (22.2)	

Öğrencilerin zarar verici aletle saldırmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.364$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.155$), anne ve babasının medeni durumu ($p=0.129$), aile gelir durumu ($p=0.523$), baba eğitim seviyesi ($p=0.361$), anne eğitim seviyesi ($p=0.663$), baba mesleği ($p=0.081$) ve anne mesleği ($p=0.341$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p<0.001$) ile anne ve babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.030$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde, MTAL’de eğitim görenler ile anne ve babasından en az birisini kaybeden öğrencilerde zarar verici aletle saldırma oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin zarar verici aletle saldırma üzerine etkisi Tablo 4.38.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.38. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin zarar verici aletle saldırma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Zarar verici aletle saldırma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	683 (93.1)	51 (6.9)	<0.001 ($X^2=19.953$)
	Kız	485 (98.6)	7 (1.4)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	1117 (95.4)	4(4.6)	0.826 ($X^2=0.759$)
	Yok	51 (92.7)	4 (7.3)	
Okul türü	AL	503 (97.9)	11 (2.1)	<0.001 ($X^2=18.793$)
	MTAL	587 (92.7)	46 (7.3)	
	ÖL	78 (98.7)	1 (1.3)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	993 (95.6)	46 (4.4)	0.155 ($X^2=3.726$)
	Geniş aile	78 (96.3)	3 (3.7)	
	Parçalanmış aile	97 (91.5)	9 (8.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1130 (95.5)	53 (4.5)	0.030 ($X^2=4.703$)
	En az birisi yaşamıyor	38 (88.4)	5 (11.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	1073(95.5)	50 (4.5)	0.129 ($X^2=2.300$)
	Ayrı veya ölüm	95 (92.2)	8 (7.8)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	289 (95.1)	15 (4.9)	0.523 ($X^2=1.298$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	715 (95.7)	32 (4.3)	
	Gelirimiz giderimizden az	164 (93.7)	11 (6.3)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	711 (94.7)	40 (5.3)	0.361 ($X^2=2.040$)
	Ortaöğretim	315 (95.7)	14 (4.3)	
	Yükseköğretim	142 (97.3)	4 (2.7)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	913 (95.5)	43 (4.5)	0.663 ($X^2=0.823$)
	Ortaöğretim	189 (94.0)	12 (6.0)	
	Yükseköğretim	66 (95.7)	3 (4.3)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	63 (90.0)	7 (10.0)	0.081 ($X^2=8.307$)
	Kamu çalışanı	171 (96.6)	6 (3.4)	
	Özel sektör çalışanı	493 (94.3)	30 (5.7)	
	Serbest meslek çalışanı	346 (96.6)	12 (3.4)	
	Emekli	95 (96.9)	3 (3.1)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	860 (96.0)	36 (4.0)	0.341 ($X^2=9.653$)
	Kamu çalışanı	71 (92.2)	6 (7.8)	
	Özel sektör çalışanı	199 (93.9)	13 (6.1)	
	Serbest meslek çalışanı	30 (93.8)	2 (6.3)	
	Emekli	8 (88.9)	1 (11.1)	

Öğrencilerin vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdiklemede; kardeşi olup olmaması ($p=0.478$), okul türü ($p=0.176$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.210$), anne ve babasının medeni durumu ($p=0.094$), aile gelir durumu ($p=0.254$), baba eğitim seviyesi ($p=0.295$), anne eğitim seviyesi ($p=0.400$), baba mesleği ($p=0.628$) ve anne mesleği ($p=0.494$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$) ile anne ve babasının yaşayıp yaşamama durumu ($p=0.034$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkekler ile anne ve babasından en az birisini kaybeden öğrencilerde vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdikleme oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdikleme üzerine etkisi Tablo 4.39’da gösterilmiştir.

Tablo 4.39. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdikleme üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdikleme		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (χ^2)
Cinsiyet	Erkek	556 (75.7)	178 (24.3)	<0.001 ($\chi^2=21.697$)
	Kız	426 (68.6)	66 (13.4)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	940 (80.3)	231 (19.7)	0.478 ($\chi^2=0.504$)
	Yok	42 (76.4)	13 (23.6)	
Okul türü	AL	423 (82.3)	91 (17.7)	0.176 ($\chi^2=3.473$)
	MTAL	494 (78.0)	139 (22.0)	
	ÖL	65 (82.3)	14 (17.7)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	838 (80.7)	201 (19.3)	0.210 ($\chi^2=3.120$)
	Geniş aile	66 (81.5)	15 (18.5)	
	Parçalanmış aile	78 (73.6)	28 (26.4)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	953 (80.6)	230 (19.4)	0.034 ($\chi^2=4.478$)
	En az birisi yaşamıyor	29 (67.4)	14 (32.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	906 (80.7)	217 (19.3)	0.094 ($\chi^2=2.810$)
	Ayrı veya ölüm	76 (73.8)	27 (26.2)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	239 (78.6)	65 (21.4)	0.254 ($\chi^2=2.738$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	609 (81.5)	138 (18.5)	
	Gelirimiz giderimizden az	134 (76.6)	41 (23.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	596 (79.4)	155 (20.6)	0.295 ($\chi^2=2.440$)
	Ortaöğretim	262 (79.6)	67 (20.4)	
	Yükseköğretim	124 (84.9)	22 (15.1)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	772 (80.8)	184 (19.2)	0.400 ($\chi^2=1.834$)
	Ortaöğretim	154 (76.6)	47 (23.4)	
	Yükseköğretim	56 (81.2)	13 (18.8)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	52 (74.3)	18 (25.7)	0.628 ($\chi^2=2.592$)
	Kamu çalışanı	144 (81.4)	33 (18.6)	
	Özel sektör çalışanı	420 (80.3)	103 (19.7)	
	Serbest meslek çalışanı	284 (79.3)	74 (20.7)	
	Emekli	82 (83.7)	16 (16.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/ Çalışmıyor	724 (80.8)	172 (19.2)	0.494 ($\chi^2=3.398$)
	Kamu çalışanı	56 (72.7)	21 (27.3)	
	Özel sektör çalışanı	168 (79.2)	44 (20.8)	
	Serbest meslek çalışanı	27 (84.4)	5 (15.6)	
	Emekli	7 (77.8)	2 (22.2)	

Öğrencilerin fiziksel tacizde bulunmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.397$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.577$), anne ve babasının medeni durumu ($p=0.542$), aile gelir durumu ($p=0.144$), baba eğitim seviyesi ($p=0.285$), anne eğitim seviyesi ($p=0.743$) ve anne mesleği ($p=0.664$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p<0.001$) ve anne, babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.038$) ve baba mesleği ($p=0.016$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde, MTAL'de eğitim görenlerde, anne ve babasından en az birisini kaybeden ve babası çalışmayan öğrencilerde fiziksel tacizde bulunma oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin fiziksel tacizde bulunma üzerine etkisi Tablo 4.40.'da gösterilmiştir.

Tablo 4.40. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin fiziksel tacizde bulunma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Fiziksel tacizde bulunma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	665 (90.6)	69 (9.4)	<0.001 ($X^2=28.343$)
	Kız	483 (98.2)	9 (1.8)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	1095 (93.5)	76(6.5)	0.397 ($X^2=0.718$)
	Yok	53 (96.4)	2 (3.6)	
Okul türü	AL	496 (96.5)	18 (3.5)	<0.001 ($X^2=15.351$)
	MTAL	576 (91.0)	57 (9.0)	
	ÖL	76 (96.2)	3 (3.8)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	974 (93.7)	65 (6.3)	0.577 ($X^2=1.101$)
	Geniş aile	77 (95.1)	4 (4.9)	
	Parçalanmış aile	97 (91.5)	9 (8.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1111 (93.9)	72 (6.1)	0.038 ($X^2=4.311$)
	En az birisi yaşamıyor	37 (86.0)	6 (14.0)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	1053 (93.8)	70 (6.2)	0.542 ($X^2= 0.373$)
	Ayrı veya ölüm	95 (92.2)	8 (7.8)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	287 (94.4)	17 (5.6)	0.144 ($X^2=3.883$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	703 (94.1)	44 (5.9)	
	Gelirimiz giderimizden az	158 (90.3)	17 (9.7)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	699 (93.1)	52 (6.9)	0.285 ($X^2=2.513$)
	Ortaöğretim	308 (93.6)	21 (6.4)	
	Yükseköğretim	141 (96.6)	5 (3.4)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	895 (93.6)	61 (6.4)	0.743 ($X^2=0.593$)
	Ortaöğretim	187 (93.0)	14 (7.0)	
	Yükseköğretim	66 (95.7)	3 (4.3)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	61 (87.1)	9 (12.9)	0.016 ($X^2=2.592$)
	Kamu çalışanı	171 (96.6)	6 (3.4)	
	Özel sektör çalışanı	483 (92.4)	40 (7.6)	
	Serbest meslek çalışanı	337 (94.1)	21 (5.9)	
	Emekli	96 (98.0)	2 (2.0)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	840 (93.8)	56 (6.3)	0.664 ($X^2=2.394$)
	Kamu çalışanı	74 (96.1)	3 (3.9)	
	Özel sektör çalışanı	195 (92.0)	17 (8.0)	
	Serbest meslek çalışanı	30 (93.8)	2 (6.6)	
	Emekli	9 (100.0)	0 (0)	

Öğrencilerin sözlü tacizde bulunmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.714$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.391$), anne ,babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.413$) ile medeni durumu ($p=0.757$), baba eğitim seviyesi ($p=0.734$), anne eğitim seviyesi ($p=0.261$), baba mesleği ($p=0.131$) ve anne mesleği ($p=0.640$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p=0.008$) ve aile gelir durumu ($p=0.040$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde ve MTAL’de eğitim görenlerde sözlü tacizde bulunma oranı daha yüksekken; gelirleri giderlerine eşit olan öğrencilerde daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözlü tacizde bulunma üzerine etkisi Tablo 4.41’de gösterilmiştir.

Tablo 4.41. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözlü tacizde bulunma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Sözlü tacizde bulunma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (χ^2)
Cinsiyet	Erkek	585 (79.7)	149 (20.3)	<0.001 ($\chi^2= 20.348$)
	Kız	440 (89.4)	52 (10.6)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	980 (83.7)	191(16.3)	0.714
	Yok	45 (81.8)	10 (18.2)	($\chi^2=0.134$)
Okul türü	AL	447 (87.0)	67 (13.0)	0.008
	MTAL	509 (80.4)	124 (19.6)	($\chi^2=9.750$)
	ÖL	69 (87.3)	10 (12.7)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	866 (83.3)	173 (16.7)	0.391
	Geniş aile	72 (88.9)	9 (11.1)	($\chi^2=1.880$)
	Parçalanmış aile	87 (82.1)	19 (17.9)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	991 (83.8)	192 (16.2)	0.413
	En az birisi yaşamıyor	34 (79.1)	9 (20.9)	($\chi^2=4.311$)
Anne-baba medeni durumu	Beraber	940 (83.7)	183 (16.3)	0.757
	Ayrı veya ölüm	85 (82.5)	18 (17.5)	($\chi^2=0.096$)
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	247 (81.3)	57 (18.8)	0.040 ($\chi^2=6.446$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	640 (85.7)	107 (14.3)	
	Gelirimiz giderimizden az	138 (78.9)	37 (21.1)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	623 (83.0)	128 (17.0)	0.734
	Ortaöğretim	279 (84.8)	50 (15.2)	($\chi^2=0.619$)
	Yükseköğretim	123 (84.2)	23 (15.8)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	808 (84.5)	148 (15.5)	0.261
	Ortaöğretim	161 (80.1)	40 (19.9)	($\chi^2=2.686$)
	Yükseköğretim	56 (81.6)	13 (18.8)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	53 (75.7)	17 (24.3)	0.131 ($\chi^2=7.097$)
	Kamu çalışanı	154 (87.0)	23 (13.0)	
	Özel sektör çalışanı	440 (84.1)	83 (15.9)	
	Serbest meslek çalışanı	291 (81.6)	66 (18.4)	
	Emekli	86 (87.8)	12 (12.2)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	756 (84.4)	140 (15.6)	0.640 ($\chi^2=2.525$)
	Kamu çalışanı	61 (79.2)	16 (20.8)	
	Özel sektör çalışanı	175 (82.5)	37 (17.5)	
	Serbest meslek çalışanı	25 (78.1)	7 (21.9)	
	Emekli	8 (88.9)	1 (11.1)	

Öğrencilerin sözel hakarete bulunmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.450$), okul türü ($p=0.393$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.339$), anne babasının medeni durumu ($p=0.749$), aile gelir durumu ($p=0.790$), baba eğitim seviyesi ($p=0.623$), baba mesleği ($p=0.550$) ve anne mesleği ($p=0.633$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p=0.044$), anne babasının yaşayıp yaşamaması ($p=0.028$) ve anne eğitim seviyesi ($p=0.022$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde, anne babasından en az birisini kaybeden ve sözel hakarete bulunma oranı daha yüksekken; annesi ilköğretim ve altı mezunu olan öğrencilerde daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözel hakarete bulunma üzerine etkisi Tablo 4.42’de gösterilmiştir.

Tablo 4.42. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin sözel hakarete bulunma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Sözel hakarete bulunma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	563 (76.7)	171 (23.3)	0.044 ($X^2=4.041$)
	Kız	401 (81.5)	91 (18.5)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	923 (78.8)	248(21.2)	0.450 ($X^2=0.572$)
	Yok	41 (74.5)	14 (25.5)	
Okul türü	AL	408 (79.4)	106 (20.6)	0.393 ($X^2=1.868$)
	MTAL	490 (77.4)	143 (22.6)	
	ÖL	66 (83.5)	13 (16.5)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	820 (78.9)	219 (21.1)	0.359 ($X^2=2.050$)
	Geniş aile	66 (81.5)	15 (18.5)	
	Parçalanmış aile	78 (73.6)	28 (26.4)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	936 (79.1)	247 (20.9)	0.028 ($X^2=4.843$)
	En az birisi yaşamıyor	28 (65.1)	15 (34.9)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	888 (79.1)	235 (20.9)	0.210 ($X^2=1.570$)
	Ayrı veya ölüm	76 (73.8)	27 (26.2)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	236 (77.6)	68 (22.4)	0.301 ($X^2=2.402$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	597 (79.9)	150 (20.1)	
	Gelirimiz giderimizden az	131 (74.9)	44 (25.1)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	597 (79.5)	(20.5)	0.623 ($X^2=0.946$)
	Ortaöğretim	253 (76.9)	76 (23.1)	
	Yükseköğretim	114 (78.1)	32 (21.9)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	768 (80.3)	188 (19.7)	0.022 ($X^2=7.648$)
	Ortaöğretim	147 (73.1)	54 (26.9)	
	Yükseköğretim	49 (71.0)	20 (29.0)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	55 (78.6)	15 (21.4)	0.550 ($X^2=3.048$)
	Kamu çalışanı	142 (80.2)	35 (19.8)	
	Özel sektör çalışanı	401 (76.7)	122 (23.3)	
	Serbest meslek çalışanı	284 (79.3)	74 (20.7)	
	Emekli	82 (83.7)	16 (16.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	710 (79.2)	186 (20.8)	0.633 ($X^2=2.565$)
	Kamu çalışanı	58 (75.3)	19 (24.7)	
	Özel sektör çalışanı	167 (78.8)	45 (21.2)	
	Serbest meslek çalışanı	22 (68.8)	10 (31.3)	
	Emekli	7 (77.8)	2 (22.2)	

Öğrencilerin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanmasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.842$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.359$), anne babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.556$) ile medeni durumu ($p=0.210$), aile gelir durumu ($p=0.301$), anne eğitim seviyesi ($p=0.992$), baba mesleği ($p=0.149$) ve anne mesleği ($p=0.206$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p=0.001$) ve baba eğitim seviyesi ($p=0.035$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde, MTAL’de eğitim görenlerde ve babası ilköğretim ve altı mezunu olan öğrencilerde tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma üzerine etkisi Tablo 4.43’te gösterilmiştir.

Tablo 4.43. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	587 (80.0)	147 (20.0)	<0.001 ($X^2=29.826$)
	Kız	450 (91.5)	42 (8.5)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	991 (84.6)	180 (15.4)	0.842 ($X^2=0.040$)
	Yok	46 (83.6)	9 (16.4)	
Okul türü	AL	452 (87.9)	62 (12.1)	0.001 ($X^2=14.783$)
	MTAL	512 (80.9)	121 (19.1)	
	ÖL	73 (92.4)	6 (7.6)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	876 (84.3)	163 (15.7)	0.339 ($X^2=2.164$)
	Geniş aile	73 (90.1)	8 (9.9)	
	Parçalanmış aile	88 (83.0)	18 (17.0)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1002 (84.7)	181 (15.3)	0.556 ($X^2=0.347$)
	En az birisi yaşamıyor	35 (81.4)	8 (18.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	951(84.7)	172 (15.3)	0.749 ($X^2=0.102$)
	Ayrı veya ölüm	86 (83.5)	17 (16.5)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	254 (83.6)	50 (16.4)	0.790 ($X^2=0.471$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	636 (85.1)	111 (14.9)	
	Gelirimiz giderimizden az	147 (84.0)	28 (16.0)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	620 (82.6)	131(17.4)	0.035 ($X^2=6.717$)
	Ortaöğretim	286 (86.9)	43 (13.1)	
	Yükseköğretim	131 (89.7)	15 (10.3)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	809 (84.6)	(15.4)	0.992 ($X^2=0.016$)
	Ortaöğretim	170 (84.6)	31 (15.4)	
	Yükseköğretim	58 (84.1)	11 (15.9)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	55 (78.6)	15 (21.4)	0.149 ($X^2=6.770$)
	Kamu çalışanı	158 (89.3)	19 (10.7)	
	Özel sektör çalışanı	433 (82.8)	90 (17.2)	
	Serbest meslek çalışanı	306 (85.5)	52 (14.5)	
	Emekli	85 (86.7)	13 (13.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	770 (85.9)	126 (14.1)	0.206 ($X^2=5.904$)
	Kamu çalışanı	62 (80.5)	15 (19.5)	
	Özel sektör çalışanı	170 (80.2)	42 (19.8)	
	Serbest meslek çalışanı	28 (87.5)	4 (12.5)	
	Emekli	7 (77.8)	2 (22.2)	

Öğrencilerin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlamasında; kardeşi olup olmaması ($p=0.419$), okul türü ($p=0.301$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.696$), anne babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.819$) ile medeni durumu ($p=0.714$), aile gelir durumu ($p=0.177$), baba eğitim seviyesi ($p=0.164$), anne eğitim seviyesi ($p=0.566$), baba mesleği ($p=0.813$) ve anne mesleği ($p=0.808$) açısından anlamlı fark saptanmamıştır. Cinsiyet ($p<0.001$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkek öğrencilerde küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlama oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlama üzerine etkisi Tablo 4.44’de gösterilmiştir.

Tablo 4.44. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlama üzerine etkisi

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Küçümseme ya da istemediği bir şey için zorlama		
		Uygulamadım n(%)	En az bir kez uyguladım n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	616 (83.9)	118 (16.1)	<0.001 ($X^2=17.520$)
	Kız	453 (92.1)	39 (7.9)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	1023 (87.4)	148 (12.6)	0.419 ($X^2=0.653$)
	Yok	46 (83.6)	9 (16.4)	
Okul türü	AL	453 (88.1)	61 (11.9)	0.301 ($X^2=2.398$)
	MTAL	544 (85.9)	89 (14.1)	
	ÖL	72 (91.1)	7 (8.9)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	903 (86.9)	136 (13.1)	0.696 ($X^2=0.725$)
	Geniş aile	73 (90.1)	8 (9.9)	
	Parçalanmış aile	93 (87.7)	13 (12.3)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	1032 (87.2)	151 (12.8)	0.819 ($X^2=0.053$)
	En az birisi yaşamıyor	37 (86.0)	6 (14.0)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	978 (87.1)	145 (12.9)	0.714 ($X^2=0.134$)
	Ayrı veya ölüm	91 (88.3)	12 (11.7)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	268 (88.2)	36 (11.8)	0.177 ($X^2=3.461$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	656 (87.8)	91 (12.2)	
	Gelirimiz giderimizden az	145 (82.9)	30 (17.1)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	644 (85.8)	107 (14.2)	0.164 ($X^2=3.621$)
	Ortaöğretim	294 (89.4)	35 (10.6)	
	Yükseköğretim	131 (89.7)	15 (10.3)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	832 (87.0)	124 (13.0)	0.566 ($X^2=1.138$)
	Ortaöğretim	174 (86.6)	27 (13.4)	
	Yükseköğretim	63 (91.3)	6 (8.7)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	58 (82.9)	12 (17.1)	0.813 ($X^2=1.575$)
	Kamu çalışanı	157 (88.7)	20 (11.3)	
	Özel sektör çalışanı	456 (87.2)	67 (12.8)	
	Serbest meslek çalışanı	313 (87.4)	45 (12.6)	
	Emekli	85 (86.7)	13 (13.3)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	785 (87.6)	111 (12.4)	0.808 ($X^2=1.605$)
	Kamu çalışanı	68 (88.3)	9 (11.7)	
	Özel sektör çalışanı	182 (85.5)	30 (14.2)	
	Serbest meslek çalışanı	26 (81.3)	6 (18.8)	
	Emekli	8 (88.9)	1 (11.1)	

Öğrencilerde kavga yapacağını bilmesinin okulda şiddetten korunma üzerine etkisine bakıldığında; cinsiyet ($p=0.055$), kardeşi olup olmaması ($p=0.402$), okul türü ($p=0.644$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.646$), anne babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.611$) ile medeni durumu ($p=0.563$), baba eğitim seviyesi ($p=0.120$), anne eğitim seviyesi ($p=0.959$), baba mesleği ($p=0.711$) ve anne mesleği ($p=0.268$) açısından anlamlı fark saptanmazken; aile gelir durumu ($p=0.012$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Gelirleri giderlerinden fazla olan öğrencilerde şiddetten korunmada etkili yöntem olarak kavga yapacağını bilmesini sağlama oranı daha yüksek saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zorunlu kalırsa kavga yapacağını bilmesinin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri Tablo 4.45'te gösterilmiştir.

Tablo 4.45. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zorunlu kalınırsa kavga yapacağını bilmesinin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri

Öğrencilerin bazı demografik özellikleri		Kavga yapacağını bilmesini sağlama		
		Etkili n(%)	Etkili Değil n(%)	P (X ²)
Cinsiyet	Erkek	484 (65.9)	250 (34.1)	0.055 (X ² = 3.678)
	Kız	298 (60.6)	194 (39.4)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	744 (63.5)	427 (36.5)	0.402 (X ² =0.702)
	Yok	38 (69.1)	17 (30.9)	
Okul türü	AL	329 (64.0)	185 (36.0)	0.644 (X ² =0.880)
	MTAL	399 (63.0)	234 (37.0)	
	ÖL	54 (68.4)	25 (31.6)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	662 (63.7)	377 (36.3)	0.646 (X ² =0.875)
	Geniş aile	55 (67.9)	26 (32.1)	
	Parçalanmış aile	65 (61.3)	41 (38.7)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	753 (63.7)	430 (36.3)	0.611 (X ² =0.258)
	En az birisi yaşamıyor	29 (67.4)	14 (32.6)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	719 (64.0)	404 (36.0)	0.563 (X ² =0.334)
	Ayrı veya ölüm	63 (61.2)	40 (38.8)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	214 (70.4)	90 (29.6)	0.012 (X ² =8.816)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	454 (60.8)	293 (39.2)	
	Gelirimiz giderimizden az	114 (65.1)	61 (34.9)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	482 (64.2)	269 (35.8)	0.120 (X ² =4.234)
	Ortaöğretim	198 (60.2)	131 (39.8)	
	Yükseköğretim	102 (68.9)	44 (30.1)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	608 (63.6)	348 (36.4)	0.959 (X ² =0.084)
	Ortaöğretim	130 (64.7)	71 (35.3)	
	Yükseköğretim	44 (63.8)	25 (36.2)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	48 (68.6)	22 (31.4)	0.711 (X ² =2.135)
	Kamu çalışanı	114 (64.4)	63 (35.6)	
	Özel sektör çalışanı	336 (64.2)	187 (35.8)	
	Serbest meslek çalışanı	227 (63.4)	131 (36.6)	
	Emekli	57 (58.2)	41 (41.8)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	576 (64.3)	320 (35.7)	0.268 (X ² = 5.193)
	Kamu çalışanı	53 (68.8)	24 (31.2)	
	Özel sektör çalışanı	131 (61.8)	81 (38.2)	
	Serbest meslek çalışanı	19 (59.4)	13 (40.6)	
	Emekli	3 (33.3)	6 (66.7)	

Öğrencilerde zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisine bakıldığında; kardeşi olup olmaması ($p=0.736$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.141$), anne babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.383$) ile medeni durumu ($p=0.835$), baba eğitim seviyesi ($p=0.221$), anne eğitim seviyesi ($p=0.715$), baba mesleği ($p=0.052$) ve anne mesleği ($p=0.274$) açısından anlamlı fark saptanmazken; cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p<0.001$), aile gelir durumu ($p=0.001$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde şiddetten korunmada etkili yöntem olarak zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etme oranı daha yüksekken, AL'de eğitim görenlerde ve gelirleri giderlerini tam karşılayan öğrencilerde daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinde; öğrenci ve ailelerin demografik özelliklerinin zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri Tablo 4.46'da gösterilmiştir.

Tablo 4.46. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri

Öğrencilerin bazı demografik özellikleri		Zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etmek		
		Etkili n(%)	Etkili Değil n(%)	P (X ²)
Cinsiyet	Erkek	340 (46.3)	394 (53.7)	<0.001 (X ² =55.846)
	Kız	124 (25.2)	368 (74.8)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	442 (37.7)	729 (62.3)	0.114 (X ² =0.702)
	Yok	22 (40.0)	33 (60.0)	
Okul türü	AL	160 (31.1)	354 (68.9)	<0.001 (X ² =16.987)
	MTAL	270 (42.7)	363 (57.3)	
	ÖL	34 (43.0)	45 (57.0)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	386(37.2)	653(62.8)	0.141 (X ² =3.918)
	Geniş aile	39 (48.1)	42 (51.9)	
	Parçalanmış aile	39 (36.8)	67 (63.2)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	445 (37.6)	738 (62.4)	0.383 (X ² =0.761)
	En az birisi yaşamıyor	19 (44.2)	24 (55.8)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	426 (37.9)	697 (62.1)	0.835 (X ² =0.043)
	Ayrı veya ölüm	38 (36.9)	65 (63.1)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	139 (45.7)	165 (54.3)	0.001 (X ² =14.500)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	252 (33.7)	495 (66.3)	
	Gelirimiz giderimizden az	73 (41.7)	102 (58.3)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	292 (38.9)	459 (61.1)	0.221 (X ² =3.021)
	Ortaöğretim	112 (34.0)	217 (66.0)	
	Yükseköğretim	60 (41.1)	86 (58.9)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	366(38.3)	590 (61.7)	0.715 (X ² =0.670)
	Ortaöğretim	71 (35.3)	130 (64.7)	
	Yükseköğretim	27 (39.1)	42 (60.9)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	30 (42.9)	40 (57.1)	0.052 (X ² =9.385)
	Kamu çalışanı	55 (31.1)	122 (68.9)	
	Özel sektör çalışanı	206 (39.4)	317 (60.6)	
	Serbest meslek çalışanı	154 (40.5)	213 (59.5)	
	Emekli	28 (28.6)	70 (71.4)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	331 (36.9)	565 (63.1)	0.274 (X ² =5.130)
	Kamu çalışanı	37 (48.1)	40 (51.9)	
	Özel sektör çalışanı	80 (37.7)	132 (62.3)	
	Serbest meslek çalışanı	14 (43.8)	18 (56.3)	
	Emekli	3 (33.3)	6 (66.7)	

Öğrencilerde zarar verici bir alet taşımamanın okulda şiddetten korunma üzerine etkisine bakıldığında; kardeşi olup olmaması ($p=0.989$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.095$), anne babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.659$) ile medeni durumu ($p=0.794$), baba eğitim seviyesi ($p=0.308$), anne eğitim seviyesi ($p=0.440$), baba mesleği ($p=0.462$) ve anne mesleği ($p=0.160$) açısından anlamlı fark saptanmazken; cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p=0.001$) ve aile gelir durumu ($p=0.004$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde ve gelirleri giderlerinden daha fazla olan öğrencilerde şiddetten korunmada etkili yöntem olarak zarar verici bir alet taşıma oranı daha yüksekken; AL'de eğitim görenlerde daha düşük olarak saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zarar verici bir alet taşımamanın okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri Tablo 4.47'de gösterilmiştir.

Tablo 4.47. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre zarar verici bir alet taşımamanın okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri

Öğrencilerin bazı demografik özellikleri		Zarar verici bir alet taşımamak		
		Etkili n(%)	Etkili Değil n(%)	P (X ²)
Cinsiyet	Erkek	338 (46.0)	396 (54.0)	<0.001 (X ² =49.115)
	Kız	129 (26.2)	368 (73.8)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	446 (38.1)	725 (61.9)	0.989 (X ² =0.000)
	Yok	21 (38.2)	34 (61.8)	
Okul türü	AL	165 (32.1)	349 (67.9)	0.001 (X ² =13.842)
	MTAL	266 (42.0)	367 (58.0)	
	ÖL	36 (45.6)	43 (54.4)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	387(37.2)	652 (62.8)	0.095 (X ² =4.699)
	Geniş aile	40 (49.4)	41 (50.6)	
	Parçalanmış aile	40 (37.7)	66 (62.3)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	452 (38.2)	731 (61.8)	0.659 (X ² =0.194)
	En az birisi yaşamıyor	15 (34.9)	28 (65.1)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	429 (38.2)	694 (61.8)	0.794 (X ² = 0.068)
	Ayrı veya ölüm	38 (36.9)	65 (63.1)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	140 (46.1)	164 (53.9)	0.004 (X ² =11.122)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	262 (35.1)	485 (64.9)	
	Gelirimiz giderimizden az	65 (37.1)	110 (62.9)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	289 (38.5)	462 (61.5)	0.308 (X ² =2.353)
	Ortaöğretim	116 (35.3)	213 (64.7)	
	Yükseköğretim	62 (42.5)	84 (57.5)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	363(38.0)	593 (62.0)	0.440 (X ² =1.641)
	Ortaöğretim	73 (36.3)	128 (63.7)	
	Yükseköğretim	31 (44.9)	38 (55.1)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	27 38.6)	43(61.4)	0.462 (X ² =3.604)
	Kamu çalışanı	61 (34.5)	116 (65.5)	
	Özel sektör çalışanı	204 (39.0)	319 (61.0)	
	Serbest meslek çalışanı	144 (40.2)	214 (59.8)	
	Emekli	31 (31.6)	67 (68.4)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	327 (36.5)	569 (63.5)	0.160 (X ² =6.569)
	Kamu çalışanı	39 (50.6)	38 (49.4)	
	Özel sektör çalışanı	84 (39.6)	128 (60.4)	
	Serbest meslek çalışanı	13 (40.6)	19 (59.4)	
	Emekli	4 (44.4)	5 (55.6)	

Öğrencilerde durumu okul idaresine bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisine bakıldığında; kardeşi olup olmaması ($p=0.812$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.377$), anne babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.110$) ile medeni durumu ($p=0.833$), aile gelir durumu ($p=0.809$), baba eğitim seviyesi ($p=0.385$), anne eğitim seviyesi ($p=0.191$), baba mesleği ($p=0.766$) açısından anlamlı fark saptanmazken; cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p=0.002$) ve anne mesleği ($p=0.007$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kızlarda ve AL'de eğitim görenlerde şiddetten korunmada etkili yöntem olarak durumu okul idaresine bildirme oranı daha yüksekken; annesi emekli olanlarda daha düşük saptanmıştır. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre durumu okul idaresine bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri Tablo 4.48'de gösterilmiştir.

Tablo 4.48. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre durumu okul idaresine bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri

Öğrencilerin bazı demografik özellikleri		Durumu okul idaresine bildirme		
		Etkili n(%)	Etkili Değil n(%)	P (χ^2)
Cinsiyet	Erkek	537(73.2)	197 (26.8)	<0.001 ($\chi^2=44.238$)
	Kız	437(88.8)	55 (11.2)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	931(79.5)	240 (20.5)	0.812 ($\chi^2=0.056$)
	Yok	43 (78.2)	12 (21.8)	
Okul türü	AL	433(84.2)	81 (15.8)	0.002 ($\chi^2=12.824$)
	MTAL	483 (76.3)	150 (23.7)	
	ÖL	58 (73.4)	21 (26.6)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	23(79.2)	216 (20.8)	0.377 ($\chi^2=1.952$)
	Geniş aile	69 (85.2)	12 (14.8)	
	Parçalanmış aile	82 (77.4)	24 (22.6)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	944(79.8)	239 (20.2)	0.110 ($\chi^2=2.556$)
	En az birisi yaşamıyor	30 (69.8)	13 (30.2)	
Anne-baba medeni durumu	Beraber	893(79.5)	230 (20.5)	0.833 ($\chi^2=0.045$)
	Ayrı veya ölüm	81 (78.6)	22 (21.4)	
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	244(80.3)	60 (19.7)	0.809 ($\chi^2=0.423$)
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	589(78.8)	158 (21.2)	
	Gelirimiz giderimizden az	141(80.6)	34 (19.4)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	590(78.6)	161 (21.4)	0.385 ($\chi^2=1.910$)
	Ortaöğretim	270(82.1)	59 (17.9)	
	Yükseköğretim	114(78.1)	32 (21.9)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	69(80.4)	187 (19.6)	0.191 ($\chi^2=3.307$)
	Ortaöğretim	155(77.1)	46 (22.9)	
	Yükseköğretim	50 (72.5)	19 (27.5)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	56(80.0)	14(20.0)	0.766 ($\chi^2=1.834$)
	Kamu çalışanı	144(81.4)	33 (18.6)	
	Özel sektör çalışanı	407(77.8)	116 (22.2)	
	Serbest meslek çalışanı	290(81.0)	68 (19.0)	
	Emekli	77 (78.6)	21 (21.4)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	728(81.3)	168 (18.8)	0.007 ($\chi^2=14.095$)
	Kamu çalışanı	55 (71.4)	22 (28.6)	
	Özel sektör çalışanı	160(75.5)	52 (24.5)	
	Serbest meslek çalışanı	27 (84.4)	5 (15.6)	
	Emekli	4 (44.4)	5 (55.6)	

Öğrencilerde durumu aileye bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisine bakıldığında; kardeşi olup olmaması ($p=0.630$), kiminle birlikte yaşadığı ($p=0.577$), anne babasının medeni durumu ($p=0.865$), aile gelir durumu ($p=0.344$), baba eğitim seviyesi ($p=0.494$), anne eğitim seviyesi ($p=0.356$), baba mesleği ($p=0.438$) ve anne mesleği ($p=0.096$) açısından anlamlı fark saptanmazken; cinsiyet ($p<0.001$), okul türü ($p=0.005$) ve anne babasının yaşayıp yaşamadığı ($p=0.050$) açısından anlamlı bir fark saptanmıştır. Kızlarda, AL’de eğitim görenlerde ve anne babasından her ikisi de yaşayan öğrencilerde şiddetten korunmada etkili yöntem olarak durumu aileye bildirme oranı daha yüksektir. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre durumu aileye bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri Tablo 4.49’da gösterilmiştir.

Tablo 4.49. Düzce merkez lise birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerine göre durumu aileye bildirmenin okulda şiddetten korunma üzerine etkisi hakkındaki düşünceleri

Öğrenci ve ailelerin bazı demografik özellikleri		Durumu aileye bildirme		
		Etkili n(%)	Etkili Değil n(%)	P (X^2)
Cinsiyet	Erkek	506(68.9)	228 (31.1)	<0.001 ($X^2=41.863$)
	Kız	419(85.2)	73 (14.8)	
Kardeş sahibi olma durumu	Var	882(75.3)	289 (24.7)	0.630
	Yok	43 (78.2)	12 (21.8)	($X^2=0.232$)
Okul türü	AL	411(80.0)	103 (20.0)	0.005
	MTAL	454(71.7)	179 (28.3)	($X^2=10.407$)
	ÖL	60 (75.9)	19 (24.1)	
Kiminle birlikte yaşadığı	Çekirdek aile	781(75.2)	258 (24.8)	0.577
	Geniş aile	65 (80.2)	16 (19.8)	($X^2=1.099$)
	Parçalanmış aile	79 (74.5)	27 (25.5)	
Anne baba yaşıyor mu?	Her ikisi de yaşıyor	898(75.9)	285 (24.1)	0.050
	En az birisi yaşamıyor	27 (62.8)	16 (37.2)	($X^2=3.855$)
Anne-baba medeni durumu	Beraber	48(75.5)	275 (24.5)	0.865
	Ayrı veya ölüm	77 (74.8)	26 (25.2)	($X^2=0.029$)
Aile gelir durumu	Gelirimiz giderimizden fazla	235(77.3)	69 (22.7)	0.344
	Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor	553(74.0)	194 (26.0)	($X^2=2.137$)
	Gelirimiz giderimizden az	137(78.3)	38 (21.7)	
Baba eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	559(74.4)	192 (25.6)	0.494
	Ortaöğretim	251(76.3)	78 (23.7)	($X^2=1.412$)
	Yükseköğretim	115(78.8)	31 (21.2)	
Anne eğitim seviyesi	İlköğretim ve altı	720 (75.3)	236 (24.7)	0.356
	Ortaöğretim	157 (78.1)	44 (21.9)	($X^2=2.067$)
	Yükseköğretim	48 (69.6)	21(30.4)	
Baba mesleği	Çalışmıyor	48 (68.6)	22(31.4)	0.438 ($X^2=3.774$)
	Kamu çalışanı	136(76.8)	41 (23.2)	
	Özel sektör çalışanı	391(74.8)	132 (25.2)	
	Serbest meslek çalışanı	279 (77.9)	79 (22.1)	
	Emekli	71 (72.4)	27 (27.6)	
Anne mesleği	Ev hanımı/Çalışmıyor	688 (76.8)	208 (23.2)	0.096 ($X^2=7.885$)
	Kamu çalışanı	57 (74.0)	20 (26.0)	
	Özel sektör çalışanı	148(69.8)	64 (30.2)	
	Serbest meslek çalışanı	27 (84.4)	5 (15.6)	
	Emekli	5 (55.5)	4 (44.4)	

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada şiddet alt gruplarını şiddet olarak algılayanların oranı “sert davranma” için %61 iken Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %71, Özcebe’nin çalışmasında %49.7; “eksikliklerin yüze vurulması” için %47.4 iken Özcebe’nin çalışmasında %31.2, Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %24.1; “kötü söz ve davranışta bulunma” için %79.0 iken Özcebe’nin çalışmasında %70.3, Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %53.7; “isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılması” için %35.6 iken Özcebe’nin çalışmasında %32.9; “azarlanma, fırçalanma” için; %65.4 iken Özcebe’nin çalışmasında %63.9, Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %40.5; “el şakası” için; %70.3 iken Özcebe’nin çalışmasında %65.2, Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %42.4; “alay edilme” için %55.9 iken Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %21.4, Özcebe’nin çalışmasında %63.2; “manevi değerlere hakaret edilmesi” için %66.8 iken Özcebe’nin çalışmasında %68.4, Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %23.1; “mala zarar verilme” için %76.6 iken Özcebe’nin çalışmasında %83.3; “kişilerin duygularının incitilmesi” için %73.2 iken Özcebe’nin çalışmasında %74.0, Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında %35.6; “hayvanlara zarar verme” için %91.4 iken Özcebe’nin çalışmasında %93.3 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre örneklemimiz kapsamına giren öğrencilerde farklı türlerdeki şiddet algıları daha yüksekken; Özcebe’nin çalışmasında duygusal şiddet türlerini algılamak daha yüksek, Dedeoğlu M ve ark’nın çalışmasında ise “sert davranma” hariç genel olarak şiddet algısı oranları düşük saptanmıştır (13,34). Sonuçlar değerlendirildiğinde bu çalışmada öğrencilerin neyi şiddet olarak algıladıkları sorusuna en fazla sırasıyla; duygusal ve sözel şiddet türleri olan “hayvanlara zarar verme” (%91.4), “tehdit etme” (%80.8) ve “kötü söz ve davranışta bulunma” (%79.0) cevapları verilmiştir. Öğrencilerin hayvanlara uygulanan şiddete karşı daha duyarlı oldukları, şiddetin en önemli kanıtlarından birisi olan ve toplumun bazı kesimlerince şiddet olduğunun farkına bile varılamayan “tehdit etme” davranışı ile toplumumuzda oldukça yaygın olan sözel şiddetin de daha fazla şiddet olarak algılandığı görülmektedir. Benzer şekilde Özcebe’nin yaptığı çalışmada da en fazla şiddet olarak algılanan madde “hayvanlara acı çektirme” (%91.4), Pehlivan M ve ark’nın yaptığı çalışmada “hakaret edilme ve kötü isim takma”, Dedeoğlu M ve

ark'nın çalışmasında ise fiziksel şiddet türü olan “sert davranma”nın olduğu yine benzer şekilde Özgür G ve ark'nın çalışmasında da fiziksel şiddet (%78.9) olarak görülmüştür (13,36,37).

En az şiddet olarak algılanan türlere bakıldığında ise “isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılması” (%35.6), “eksikliklerin yüze vurulması” (%47.4) ve “alay edilme” (%55.9) gibi daha çok duygusal/psikolojik şiddet grubunda yer alan şiddet türleri karşımıza çıkmaktadır. Çalışmaya benzer şekilde Özcebe'nin yaptığı çalışmada da en az algılananlar “eksiklerin yüze vurulması” (%31.2) ile “isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılması” (%32.9), Dedeoğlu M ve ark'nın çalışmasında “alay edilme” ve “manevi değerlere hakaret edilmesi” olarak bulunmuştur (13,35). Bunun nedeni duygusal şiddette somut bir bulgu saptanamadığı için farkında olunamaması veya öğrencilerin şiddete karşı duyarsız kalmaları olabilir.

Bu çalışmada ve Dedeoğlu M ve ark'nın çalışmasında “alay edilme” daha az, “tehdit etme” daha çok şiddet olarak algılanırken Pehlivan M ve ark'nın yaptığı çalışmada, en az şiddet olarak görülen davranış “tehdit edilme”; en çok şiddet olarak algılanan davranışlardan birisi “alaya alma” olarak bulunmuştur (13,37).

Çalışmada şiddet algısı cinsiyete göre değerlendirildiğinde tüm şiddet alt türlerini şiddet olarak algılama oranı kızlarda daha yüksekken, Özcebe'nin çalışmasında “sert davranma”, “laf atma”, “dedikodu yapma”, “eksikliklerin yüze vurulması” ve “isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılması” erkeklerde, diğer şiddet türleri ise kızlar öğrencilerde daha yüksek saptanmıştır (35).

Şiddet algısı okul türüne göre değerlendirildiğinde; “eksikliklerin yüze vurulması” AL grubu öğrencilerinde en yüksek saptanırken, Özcebe'nin çalışmasında resmi okullarda daha yüksek saptanmıştır. Çalışmamızda ÖL'ye devam eden öğrencilerde “isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılması”, “alay edilme”, “manevi değerlere hakaret edilmesi”, “mala zarar verme” ve “kişilerin duygularının incitilmesi” gibi duygusal şiddet grubu davranışların; Özcebe'nin yaptığı çalışmada ise aynı gruptaki öğrencilerin başkası tarafından “kasıtlı olarak yaralanma” ve “tartaklanma” gibi fiziksel şiddet olarak tanımlanan davranışların şiddet olduğu konusundaki yanıtları daha yüksek bulunmuştur (35). Yine çalışmamızda “eksikliklerin yüze vurulması” ve “tehdit etme” hariç diğer tüm şiddet türlerinde şiddet algısı MTAL'de eğitim gören öğrencilerde en düşük olarak saptanmıştır. Bu

durum MTAL’de eğitim gören öğrencilerin şiddet olarak değerlendirmesi gereken bazı davranışları normal algılamalarından kaynaklanmış olabilir.

Çalışmamızda son 12 ayda en az bir kez fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin oranı %19 bulunmuştur. Bu oran Rasmussen ve ark’nın çalışmasında %20.2, Celbiş O ve ark’nın çalışmasında %25.0, Granero R ve ark’nın çalışmasında %21.5, Ünlü A ve ark’nın çalışmasında meslek liseleri için %14.9 olarak bulunmuştur (10,38,39,40).

Bu çalışmada son 1 ayda en az bir kez şiddete maruz kalma sıklığı %22.9 bulunmuşken; aynı oran Özcebe’nin çalışmasında %14.4, Avcı A’nın çalışmasında %15.3, Özgür G. ve ark’ın çalışmasında ise %10.3 olarak saptanmıştır (35,40,42). Son bir ayda şiddet eylemlerine maruz kalma sıklığı değerlendirildiğinde; “vurma, tokat atma ve yumruklama” %76.3 oranında asla, %14 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %96.5 ve %2.6; “tekmeleme ya da çelme takma” %72.9 oranında asla, %17.8 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %92.7 ve %6.3; “dürtme ya da omuzla vurma” %57.9 oranında asla ve %26.4 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %82.9 ve %13.5; “bir objeyle vurma” %85.3 oranında asla, %9.5 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %97.7 ve %1.9; “zarar verici bir aletle saldırma” %94.3 oranında asla, %3.8 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %98.4 ve %0.9; “vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma, çimdikleme” %72.3 oranında asla, %16.6 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %91.3 ve %6.6; “fiziksel tacizde bulunma” %94.0 oranında asla, %3.5 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %98.3 ve %0.7; “sözel tacizde bulunma” %74.4 oranında asla, %14.8 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %86.7 ve %10; “sözel hakarete uğrama” %68.3 oranında asla, %19.7 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %80.6 ve %15.3; “vücut diliyle tehdit etme” %78.4 oranında asla, %14.3 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %90.8 ve %6.7; “küçümseme ya da zorlama” %73.7 oranında asla, %14.8 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G’nin çalışmasında bu oranlar %89.2 ve %8.3 olarak bulunmuştur (41). Bulgulara göre tüm şiddet şekillerine en az bir kez maruz

kalanların oranı çalışmamıza katılan öğrencilerde daha yüksek saptanmıştır. Bunun nedeni öğrencilerin şiddete karşı kendilerini koruyamamaları olabilir.

Maruz kalınan şiddet türü değerlendirildiğinde çalışmamızda daha çok fiziksel ve sözel şiddet ön plandayken; Dedeoğlu M ve ark'nın, Totan T ve ark'nın çalışmasında sözel; Karataş Baran G'nin çalışmasında ise fiziksel şiddet daha yaygın saptanmıştır (13,41,42)

Öğrencilerden “dürtme ya da omuzla vurma” ile “sözel hakaret” hariç değerlendirilen tüm şiddet türlerine maruziyet erkeklerde anlamlı düzeyde daha yüksek saptanmıştır. Çalışmamıza benzer şekilde Ayas T ve ark'nın çalışmasında da sözel mağduriyet hariç diğer tüm şiddet türlerine, Genç G ve Ark'nın çalışmasında ise tüm şiddet türlerine maruziyet erkeklerde daha yüksek saptanmıştır (43,44).

Şiddet maruziyet durumu okul türüne göre değerlendirildiğinde; “vurma, tokat atma ve yumruklama” ile “tekmeleme ya da çelme takma” MTAL'de, “sözel hakarete uğrama” ÖL'de eğitim gören öğrencilerde daha yüksekken; çalışmamıza benzer şekilde Ayas T ve ark'nın çalışmasında da meslek lisesi ve ÖL'ye devam eden öğrencilerin toplam şiddet kurbanı olma durumu AL'ye devam eden öğrencilerden anlamlı biçimde daha yüksek bulunmuştur (43).

Öğrencilerin şiddet gördükleri kişilerin başında %17.5 ile “arkadaşları” gelirken, daha sonra sırasıyla “diğer insanlar” (%6.2), “öğretmen” (%5), “baba” (%3.4) ve “anne” (%2.9) seçeneği gelmiştir. Özcebe'nin çalışmasında ise fiziksel şiddet görülen kişi sıralaması aynı olmakla birlikte oranlar daha yüksek bulunmuştur. Bunlar sırasıyla; “arkadaşları” için %30.8, “diğer kişiler” için %29,4, “öğretmen” için %17.1, “baba” için %13.5 ve “anne” için %9.3'tür (35). Dedeoğlu M ve ark'nın çalışmasında da en çok arkadaş (%28.5), daha sonra anne ve baba (%15.7), Özgür G. ve ark'nın çalışmasında da en çok arkadaş (%51.4), daha sonra aile bireyleri (%21.6) gelmekteydi (13,36). Çalışmalarda şiddet gördükleri kişilerin başında arkadaşlarının gelmesinin nedeni; öğrencilerin zamanının çoğunu okulda ve arkadaşlarıyla birlikte geçirmesi olabilir. İkinci sırada diğer insanların gelmesi ise öğrencilerin açıklamak istemediği kişileri bu kategoride sınıflamasından kaynaklanmış olabilir.

Çalışmamızda öğrencilerin şiddete maruz kaldıklarında verdikleri tepkilere baktığımızda çoğu “hiçbir şey yapmadığını” (%47.6), ikinci sırada ise “şiddete aynen

karşılık verdiği”(%28.5) belirtmişlerdir. Özcebe'nin çalışmasında da bu seçeneklerin sıklığı aynı sırada olup oranlar %35.6 ve %35.4'tür (35). En sık verilen cevaplara baktığımızda her ikisinin de istenmeyen tepkiler olduğu görülmektedir. Öğrencilerin şiddet karşısında hiçbir şey yapmaması şiddet uygulayanları cesaretlendirir, şiddete şiddetle karşılık verilmesinde olduğu gibi şiddet karşısında hiçbir şey yapılmaması da şiddeti artırıyor olabilir.

Şiddete karşı verilen diğer tepkilere baktığımızda bu çalışmada “aile bireylerinden birisine haber vermek” (%9.5), “arkadaşlarla paylaşmak” (%6.4) “öğretmen ya da okul görevlilerine haber vermek” (%5.6) ve “emniyet güçlerine haber vermek” (%2.3) olarak sıralanırken; Özcebe'nin çalışmasında “arkadaşlarla paylaşmak” (%15.1), “aileye haber vermek” (%5.7), “öğretmene haber vermek” (%5.3) olarak sıralanmıştır (35). Özcebe'nin çalışmasına kıyasla üçüncü sırada “arkadaşla paylaşmak” yerine “aileye bildirmenin” gelmesi çalışmamıza katılan öğrencilerin arkadaşlarından çok ailesine daha fazla güvendiği sonucu çıkarılabilir.

Çalışmamızda son 1 ayda şiddet uygulama sıklığı %16.9 olarak, Özcebe'nin çalışmasında ise bu oran %25.0 olarak bulunmuştur (35). Bu çalışmada son 12 ayda en az bir kez fiziksel şiddet uygulayanların oranı %30.4 olarak; Granero R ve ark'nın çalışmasında %28.2, Ünlü A ve ark'nın çalışmasında meslek liseleri için %26.9 olarak bulunmuştur. Bu oranların aylık sıklığına bakılırsa daha yüksek olması beklenmektedir. Düşük saptanmasının nedeni ise hafıza faktörü olabilir (39,40).

Çalışmamızda şiddet eylemlerini uygulama sıklığı değerlendirildiğinde; “vurma, tokat atma ve yumruklama” %74.2 oranında asla, %16.6 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %91.3 ve %6.2; “tekmeleme ya da çelme takma” %77.5 oranında asla, %13.7 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %90.8 ve %7.4; “dürtme ya da omuzla vurma” %68.5 oranında asla ve %20.6 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %85.9 ve %10.5; “bir objeyle vurma” %90.6 oranında asla, %4.8 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %97 ve %1.9; “zarar verici bir aletle saldırma” %95.3 oranında asla, %1.5 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %98.0 ve %1.2; “vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma, çimdikleme” %80.1 oranında asla, %12.5 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %91.7 ve %6.4; “fiziksel tacizde bulunma” %93.6 oranında

asla, %2.7 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %97.1 ve %1.7; “sözel tacizde bulunma” %83.6 oranında asla, %9.5 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %92.4 ve %5.5; “sözel hakarete bulunma” %78.6 oranında asla, %13.5 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %85.9 ve %11.2; “vücut diliyle tehdit etme” %84.6 oranında asla, %8.9 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %90.5 ve %6.9; “küçümseme ya da zorlama” %87.2 oranında asla, %8.0 oranında 1-2 defa, Karataş Baran G'nin çalışmasında bu oranlar %93.3 ve %5.1 olarak bulunmuştur (41). Bulgulara göre tüm şiddet şekillerinde en az bir kez şiddet uygulayanların oranı çalışmamıza katılan öğrencilerde daha yüksek saptanmıştır.

Bu çalışmada tüm şiddet türlerini uygulama oranı erkeklerde anlamlı düzeyde daha yüksek saptanmıştır. Benzer şekilde Ayas T ve ark'nın, Genç G ve ark'nın, Ünal H ve ark'nın çalışmasında da şiddet uygulama oranı erkeklerde daha yüksek saptanmıştır. Şiddet uygulama durumu okul türüne göre değerlendirildiğinde; genel olarak şiddet uygulama oranı MTAL'ye devam eden öğrencilerde daha yüksekken; Ayas T ve ark'nın çalışmasında ÖL'ye devam eden öğrencilerde yüksek bulunmuştur (43,44,45).

Öğrencilerin şiddet uyguladıkları kişilerin başında %22.3 ile “arkadaşları” gelirken, daha sonra sırasıyla “diğer insanlar” (%10.8), “aile bireyleri” (%2), “öğretmen” (%0.4) ve “hayvanlar” (%0.3) seçeneği gelmiştir. Özcebe'nin çalışmasında ise şiddet uyguladıkları kişi sıralaması aynı olmakla birlikte oranlar daha yüksek bulunmuştur. Bunlar sırasıyla; “arkadaşları” için %49.9, “diğer kişiler” için %29.4, “öğretmen” için %17.1, “baba” için %13.5 ve “anne” için %9.3'tür (35). Daha fazla vakit geçirmeleri nedeniyle şiddet uyguladıkları kişilerin başında arkadaşlarının olması beklenen bir bulgudur. Daha sonra diğer kişilerin gelmesi öğrencilerin yakınlığını belirtmek istemediği kişileri de bu kategoride değerlendirmesiyle ilgili olabilir.

Çalışmamızda öğrencilerin şiddet uyguladıklarında gördükleri tepkilere baktığımızda çoğu “hiçbir şey olmadığını” (%25.8), ikinci sırada ise “şiddetle karşılık gördüğünü” (%8.8) belirtmişlerdir. Özcebe'nin çalışmasında ise çalışmamızın aksine “şiddetle karşılık gördüğünü” söyleyenlerin oranı %45.9 ile en sık; “hiçbir tepki görmeyenler” ise %39.6 ile ikinci sıklıkta bulunmuştur. Diğer

tepkilere baktığımızda çalışmamızda “okul idaresinden ceza alma” (%2.3), “aileden ceza alma” (%1.2) ve “karakola şikayet edilme”(1.0) olarak sıralanırken; Özcebe'nin çalışmasında “aileden ceza alma” (%6.8), “okul idaresinden ceza alma” (%4.6) ve “karakola şikayet edilme”(3.0) olarak sıralanmıştır (35). Şiddet uygulama sonrası en sık görülen tepkilere bakıldığında; şiddet mağdurlarının sessiz kalması da şiddete şiddetle karşılık verilmesi de çözüm olma yerine şiddetin daha fazla artmasına sebep oluyor olabilir.

Öğrencilerin şiddet uygulama nedenlerine bakıldığında en çok şiddet uygulamadığını (%56.9) belirtenler bulunmuş, şiddet uygulayanlar arasında ise en çok “kendimi ve hakkımı korudum”(31.2) seçeneği işaretlenmişken bunu; “hoşuma gittiği için” (%3.3), “öç almak için”(3.1), “cezalandırmak için”(2.8) ve “sorun çözmede başka bir yol bilmiyorum”(2.6) seçenekleri takip etmiştir. Özcebe'nin çalışmasında da benzer sıralama bulunmuş olup sadece “cezalandırmak için” (%13.6) şiddet uyguladığını ifade edenler “öç almak için”(10.3) uygulayanlardan daha fazla bulunmuştur (35). Son 12 ayda en az bir kez fiziksel şiddet içinde bulunma (maruziyet ve uygulama) oranı; Alikashişoğlu M ve ark'nın yaptığı çalışmada dokuzuncu sınıflar için %45, Çavdar S ve ark'nın çalışmasında %49, ISCS (Indicators of School Crime and Safety) 2015'e göre 2013 yılı için 9-12. sınıflarda bu oran %25 olarak bulunmuştur (46,47,48).

Öğrencilerin bir kavgaya girme seçeneklerine katılma durumu değerlendirildiğinde; sırasıyla “benimle ilgili söylenti yayarsa” %66.9, “bana saygısızlık veya hakaret ederse” %64.1, “benimle kavgaya başlamayı denerse” %59.4, “bana gözdağı verirse” %56.0, “beni itip kakarsa” %55.9 oranında “katılırim” sonucu çıkmıştır. Karataş Baran G'nin çalışmasında ise aynı seçeneklere “katılırim” cevabı verenlerin oranı sırasıyla; %55, %57.9, %53.3, %51.8 ve %51.9 olarak bulunmuştur (41). Buna göre çalışmamıza katılanların genel olarak tüm seçeneklere “katılırim” deme oranları daha yüksek olduğu bulunduğundan bu çalışmaya katılanlara kıyasla şiddete daha meyilli oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin bir kavgaya girme seçeneklerine katılma durumu cinsiyete göre değerlendirildiğinde; “benimle ilgili söylenti yayarsa” ve “beni itip kakarsa” seçeneklerinde daha çok kız öğrencilerin; “benimle kavgaya başlamayı denerse” seçeneğinde ise erkek öğrencilerin kavgaya girebileceği anlamlı oranda yüksek

bulunmuştur. Özgür G ve ark'nın çalışmasında ise erkek öğrencilerde şiddet eğilimi daha yüksek bulunmuştur (36).

Son bir ayda şiddet nedeniyle okul devamsızlığı yapanların oranı bu çalışmada %9.9, Celbiş O ve ark'nın çalışmasında %8.3, 2015 yılında Amerika'da Rasmussen ve ark'nın 9-12. sınıflarda yaptığı çalışmada %5.6, Demissie Z ve ark'nın çalışmasında %4.9 gibi birbirine benzer oranlar saptanmışken, Khuzwayo N ve ark'nın çalışmasında %21.7 gibi daha yüksek bir oran saptanmıştır (10,38,49,50). Bu oranın fazla saptanması öğrencilerin okul ortamını daha az güvenli bulmasıyla ilgili olabilir.

Son otuz gün içinde okula zarar verici alet getirenlerin oranı çalışmamızda %6.0 bulunmuşken; Karataş Baran G'nin çalışmasında %1.3, Khuzwayo N ve ark'nın çalışmasında %2.4, Rasmussen ve ark'nın çalışmasında %4.1, Granero R ve ark'nın çalışmasında %7.1, Demissie Z ve ark'nın çalışmasında %5.6 bulunmuştur. Alikashişoğlu ve ark'nın çalışmasında bir önceki sönestr için bu oran %8, ISCS 2015'e göre 9-12. sınıflarda zarar verici aletle tehdit edilme veya yaralanma oranı 2013 yılı için %7, 2015 yılı için %6 olarak tespit edilmiştir (10,39,41,47,48,49,50).

Şiddetten korunma yöntemine yönelik soruya öğrenciler sırasıyla “durumu okul idaresine bildirme” (%79.4), “aileye bildirme” (%75.4) ile “kavga yapacağını bilinmesini sağlama”nın (%63.8) daha etkili; zarar verici alet taşıma” (%38.1) ve “zarar verici aletle tehdit etme”(%37.8) ifadelerinin ise daha az etkili yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmamızda “kavga yapacağını bilinmesini sağlama” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında %24.9'u “çok etkili”, %16.7'si “etkili”, %22.2'si “bir dereceye kadar etkili” derken; %14.7'si “etkili değil” ve %21.5'i “hiç etkili değil” cevabını vermiştir. Karataş Baran G'nin çalışmasında ise katılımcılardan “çok etkili” diyenler %17.0'sini, “etkili” diyenler %22.6'sını, “bir dereceye kadar etkili” diyenler %28.8'ini, “etkili değil” diyenler %16.2'sini ve “hiç etkili değil” diyenler %15.5'ini oluşturmuştur. “Zarar verici alet kullanmakla tehdit etmek” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında %15.1'i “çok etkili”, %10.4'ü “etkili”, %12.3'ü “bir dereceye kadar etkili” demişken; %20.3'ü “etkili değil” ve %41.8'i “hiç etkili değil” cevabını vermiştir. Karataş Baran G'nin çalışmasında ise “çok etkili” diyenler %9.0'unu, “etkili” diyenler %8.0'ini, “bir dereceye kadar etkili” diyenler %17.8'ini, “etkili değil” diyenler %22.7'sini ve “hiç

etkili değil” diyenler %42.6’sını oluşturmuştur. “Zarar verici alet taşımak” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında; “çok etkili” diyenler %15.4’ünü, “etkili” diyenler %9.5’ini, “bir dereceye kadar etkili” diyenler %13.1’ini oluştururken; “etkili değil” diyenler %19.5’ini ve “hiç etkili değil” diyenler %42.4’ünü oluşturmuştur. Karataş Baran G’nin çalışmasında ise “çok etkili” diyenler %7.2’sini, “etkili” diyenler %9.4’ünü, “bir dereceye kadar etkili” diyenler %14.3’ünü, “etkili değil” diyenler %22.7’sini ve “hiç etkili değil” diyenler %46.4’ünü oluşturmuştur (41). “Durumu okul idaresine bildirmek” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında “çok etkili” diyenler %43.3’ünü, “etkili” diyenler %21.7’sini, “bir dereceye kadar etkili” diyenler %15.1’ini “etkili değil” diyenler %6.5’ini ve “hiç etkili değil” diyenler %14.0’ünü oluşturmuştur. Karataş Baran G’nin çalışmasında ise %44.5’ini “çok etkili”, %21.6’sını “etkili”, %19.1’ini “bir dereceye kadar etkili”, %5.6’sını “etkili değil” ve %9.2’sini “hiç etkili değil” diyenler oluşturmuştur. “Durumu aileye bildirmek” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında %39.4’ünü “çok etkili”, %21.7’sini “etkili”, %14.4’ünü “bir dereceye kadar etkili”, %7.8’sini “etkili değil” ve %16.7’sini “hiç etkili değil” diyenler oluşturmuştur. Karataş Baran G’nin çalışmasında ise “çok etkili” diyenler %37.0, “etkili” diyenler %24.4, “bir dereceye kadar etkili” diyenler %17.6 iken “etkili değil” diyenler %10.6 ve “hiç etkili değil” diyenler %10.5 olarak saptanmıştır. Bulgular değerlendirildiğinde Karataş Baran G’nin çalışmasıyla benzer sonuçlar elde edildiği görülmüştür. Öğrencilerin kavgadan korunmak için “durumu okul idaresine” ve “durumu aileye bildirme”yi daha etkili yöntem olarak gördükleri söylenebilir. Çalışmamızın aksine Kırbas Ş ve ark’nın Amasya’da yaptığı çalışmada bir sorunla karşılaşıldığında bunun çözümü için “durumu okul idaresine” ve “aileye bildirme” oranları yalnızca %5.5 ve %2 olarak bulunmuşken “kavga ederek çözüme” oranı %18.3 olarak bulunmuştur (41,51).

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Araştırmaya göre öğrencilerin şiddet algısı, şiddet uygulama ve şiddete maruziyet durumunda farklı şiddet alt türlerinde cinsiyet, okul türü, anne ve babanın eğitim, çalışma, medeni durumu ve yaşayıp yaşamaması ile aylık gelirin yetme durumuna göre anlamlı farklılıklar saptandı.

Araştırmaya Düzce merkez lise birinci sınıflarında eğitim gören toplam 1226 öğrenci katılmıştır. Bunların %59.9'u erkek, %40.1'i kızdı. Okul türüne göre değerlendirildiğinde; öğrencilerin %41.9'u AL'de, %51.6'sı MTAL'de ve %6.4'ü ÖL'de eğitim görmekteydi.

Öğrencilerin neyi şiddet olarak algıladıkları sorusuna en fazla sırasıyla; “hayvanlara zarar verme”, “tehdit etme” ve “kötü söz ve davranışta bulunma” cevapları; en az ise “isteklerin engellenmesi veya sınırlandırılması”, “eksikliklerin yüze vurulması” ve “alay edilme” cevapları verilmiştir. Şiddet algısı cinsiyete göre değerlendirildiğinde tüm şiddet alt türlerini şiddet olarak algılama oranı kızlarda daha yüksek, okul türüne göre değerlendirildiğinde ise “eksikliklerin yüze vurulması” AL grubu öğrencilerinde en yüksek saptanırken; “eksikliklerin yüze vurulması” ve “tehdit etme” hariç diğer tüm şiddet türlerini şiddet olarak algılama oranı MTAL'de eğitim gören öğrencilerde en düşük bulunmuştur.

Son 1 ayda en az bir kez şiddete maruz kalma sıklığı %22.9 bulunmuş, maruz kalınan şiddet türleri daha çok fiziksel ve sözel şiddet türleri olarak saptanmış; “dürtme ya da omuzla vurma” ile “sözel hakaret” hariç değerlendirilen tüm şiddet türlerine maruziyet erkeklerde anlamlı düzeyde daha yüksek saptanmıştır. Okul türüne göre değerlendirildiğinde MTAL'de eğitim gören öğrencilerde “vurma, tokat atma ve yumruklama” ile “tekmeleme ya da çelme takma” maruziyeti daha yüksekken, “sözel hakarete uğrama” daha düşük oranda gözlenmiştir. Şiddete maruz kaldıklarında verdikleri tepkilere baktığımızda katılımcıların çoğu “hiçbir şey yapmadığını” daha sonra “şiddete aynen karşılık verdiğini” belirtmişlerdir. Öğrencilerin daha çok arkadaşlarından şiddet gördükleri bulunmuştur.

Öğrencilerden anne veya babalarından en az biri olmayanlarda; “zarar verici bir aletle saldırıya” ve “fiziksel tacize” uğrama oranı; gelirleri giderlerinden az olanlarda ise “küçümseme ya da istemediği şey için zorlama” ve “fiziksel tacize” uğrama oranı daha yüksek saptanmıştır.

Öğrencilerin son 1 ayda şiddet uygulama sıklığı %16.9 bulunmuşken, farklı şiddet türlerini uygulama oranı erkeklerde anlamlı düzeyde daha yüksek, okul türüne göre ise genel olarak MTAL’ye devam eden öğrencilerde daha sık saptanmıştır. Şiddet uygulama nedenlerine bakıldığında en çok şiddet uygulamadığını belirtenler bulunmuş, şiddet uygulayanlar arasında ise en çok “kendimi ve hakkımı korudum” seçeneği işaretlenmiştir.

Öğrencilerin şiddet uyguladıkları kişilerin başında “arkadaşları” gelmiştir. Şiddet uyguladıktan sonra gördükleri tepkilerden en çok “hiçbir şey olmadığını”, ikinci sırada ise “şiddetle karşılık gördüğünü” belirtmişlerdir. Öğrencilerden anne veya babalarından en az birini kaybedenlerde; “tekmeleme ya da çelme takma”, “zarar verici bir aletle saldırıya”, “vücudu çekme, kıvrırma, sıkıştırma ve çimdikleme”, “fiziksel taciz” ve “sözel hakaret”; gelirleri giderlerinden az olanlarda “sözel taciz”; babası çalışmayanlarda ise “fiziksel taciz” uygulama oranı daha yüksek saptanmıştır.

Öğrencilerin bir kavgaya girme seçeneklerine katılma durumu cinsiyete göre değerlendirildiğinde; “benimle ilgili söylenti yayarsa” ve “beni itip kakarsa” seçeneklerinde daha çok kız öğrencilerin; “benimle kavgaya başlamayı denerse” seçeneğinde erkek öğrencilerin, “saygısızlık ve hakarete uğrama” seçeneğinde ise babası çalışmayanların kavgaya girebileceği anlamlı oranda yüksek bulunmuştur.

Son 1 ayda şiddet nedeniyle okul devamsızlığı yapanların oranı %9.9, okula zarar verici alet getirenlerin oranı ise % 6.0 olarak bulunmuştur.

Öğrenciler şiddetten korunmak için “durumu okul idaresine” ve “aileye bildirme” yi daha etkili yöntem olarak belirtmişlerdir. Erkek öğrenciler “zarar verici bir alet kullanmakla tehdit etme” ve “zarar verici bir alet taşıma”; kız öğrenciler ise “durumu okul idaresine bildirme” ve “durumu aileye bildirme”yi; anne ve babalarından her ikisi de yaşayanlar ise “durumu aileye bildirme”yi daha etkili yöntem olarak görmektedir.

6.2. Öneriler

Okullarda şiddetin önlenmesi için öğrencilerle iş birliği içinde olunmalıdır.

MTAL grubu okullar başta olmak üzere tüm okullarda şiddet farkındalığını artırmaya yönelik eğitim çalışmaları yapılmalıdır.

Başta erkek öğrenciler ve gelirleri giderlerinden az olan öğrenciler olmak üzere verilecek özgüven dersleri öğrencileri şiddetten koruma adına yarar sağlayabilir.

Şiddetle mücadelede özellikle erkek ve MTAL’de eğitim gören öğrencilere, harekete geçmeden önce düşünme ve öfkeyi kontrol etmek için sakin kalma eğitimleri verilmelidir.

Şiddet görme açısından babaları çalışmayan öğrencilere karşı daha dikkatli olunmalıdır. Bu öğrenci grubunun babalarının herhangi bir işte istihdam edilmesine yardımcı olmak, çocuklarının olumlu yönde değişmesine katkı sağlayabilir.

Öğrencilerin eğitimini barış içinde sürdürebilmeleri için arkadaşlarıyla kaynaşmaları sağlanmalı, bunun için de okullarda çeşitli sosyal faaliyetler düzenlenmelidir.

Şiddetle mücadelede okul ortamında arkadaşın müdahalesinin daha erken olacağı düşünülürse, öğrencilere akran arabuluculuğu ve çatışma çözme eğitimlerinin verilmesi yararlı olacaktır.

Eğitim ve öğretimin daha sağlıklı olması ve başarının artması için, öğrencilere kaygılardan uzak, daha güvenli eğitim ortamları sağlanmalıdır.

Okullarda şiddeti önlemeye yönelik projeler hazırlanmalı ve uygulanmalı, pozitif geri bildirim alınan programlar geniş çapta uygulanması için Milli Eğitim Müdürlüğü’ne ve Milli Eğitim Bakanlığı’na önerilmelidir.

Konuyla ilgili tüm okul paydaşlarının görüşlerini de içeren daha geniş çaplı çalışmalar yapılmalı, uygun müdahalelerde bulunulmalı ve sonuçları paylaşılmalıdır.

7. KAYNAKLAR

1. World Health Organization, Programmes, Violence and Injury Prevention, Prevention of Child Maltreatment. http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/activities/child_maltreatment/en/ (Erişim Tarihi: 02.02.2016)
2. Kocadaş B, Özgür Ö, Öz bulut M. Gençlik ve Şiddet: Toplumsal Alanda Şiddetin Yükselişi, s:5-121. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2010.
3. World Health Organization, Health topics, Violence, 10 facts about violence prevention. <http://www.who.int/features/factfiles/violence/en/#> (Erişim Tarihi:02.02.2016)
4. Paksoy Erbaydar N. Şiddet, Nedenleri ve Sonuçları, Ed: Güler Ç, Akın L. Halk Sağlığı Temel Bilgiler 3.Cilt, s:1838-1854 Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 3. Baskı-Tıpkı Basım. Ankara 2015.
5. Mertoğlu M, Doğutaş C, Cemalcılar C ve ark. Şiddet Algısında Okula Bağlı Nedenler ve Alınabilecek Stratejik Önlemler, Okullarda Şiddet Ortamı, Ed: Doğutaş C, Doğutaş A. Erken Psikososyal Müdahale ve Düzenlemlerle Okullarda Şiddetin Önlenmesi, s:9-22, İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları, Ağrı, 2012.
6. Kılıç R. Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması, s:24, Ed: Gelbal S, Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları, Ankara, 2006
7. Ayan S. Aile ve Şiddet: Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddet, Ütopya yayınları. Ankara, 2010.
8. Tekin Ü. Şiddet, Şiddet Kavramı, Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Çocuk İstismarı. s:70. Orient Yayınları, Ankara, 2011.

9. Criminal Justice, Crime, School Violence, European union and school violence, <http://criminal-justice.iresearchnet.com/crime/school-violence/european-union-and-school-violence/> (Erişim tarihi: 05.12.2016)
10. Eds: Rasmussen S.A, Kent C.K, Casey CG et al. Youth Risk Behavior Surveillance: United States 2015. Centers for Disease Control and Prevention, Morbidity and Mortality Weekly Report Surveillance Summaries 2016; 65 (6): 9-10.
11. Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi İle Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/337, 343, 356, 357) Esas Numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu. Ankara, 2007.
12. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Okullarda Şiddet ve Psikolojik Danışma. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:VIbIfIZxq2AJ:m_ebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/04/03/748164/dosyalar/2014_03/06102524_okullardaiddetvepsikolojikdanma.doc+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr (Erişim Tarihi: 09.12.2016)
13. Dedeoğlu M, Yayla D, Karaşahin M. T.C Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Öğrencilerin Şiddet Algısı, Ankara, 2008.
14. World Health Organization, Health topics, Violence, <http://www.who.int/topics/violence/en/> (Erişim Tarihi:18.01.2016)
15. T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi:21.01.2016).
16. Kalyoncu H, Ergenlikte ve Gençlikte Şiddete Meyletmek, Aile İçi Şiddet ve Şiddet Ortamında Çocuklar, Hayat Yayınları, İstanbul, 2009
17. Ed: Wehmeier S. Oxford Wordpower Dictionary, s:685. Oxford University press. Eleventh impression. Oxford 1997.

18. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Rehber Öğretmen El Kitabı. Ankara, 2015.
19. Ögel K, Tarı I, Yılmazçetin Eke C. Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. Yeniden Yayınları No: 17, İstanbul, 2006
20. Okullarda Şiddet ve Zorbalığın Önlenmesi Öğrenci El Kitabı. http://kral.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/06/06/974807/dosyalar/2015_04/20084157_okullardaiddetinnlenmesiogrenci_el_kitabi.pdf (Erişim Tarihi: 16.12.2016)
21. Okullarda Şiddet ve Zorbalığın Önlenmesi Öğretmen El Kitabı. <http://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow/531732/75/124/3157/> (Erişim Tarihi: 16.12.2016)
22. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Öğretmenlerin Şiddet Konusundaki Bilgileri, Gözlemleri, Değerlendirmeleri ve Çözüm Önerileri. Ankara 2008.
23. Müftü G. Çocuk Hakları. Milli Eğitim Dergisi Sayı:151 http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/muftu.htm, (Erişim tarihi: 06.04.2017)
24. United Nations Children's Fund, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme: Özet. https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23a.html (Erişim tarihi: 17.01.2017)
25. Öztürk O. Güvenli Okul Projesi İstanbul'da Devlet Okullarında Uygulanıyor. Çağın Polisi Dergisi, Sayı:158, Şubat 2015
26. Kuyaksil A. İlköğretim Okullarının Güvenliği Üzerine, Çağın Polisi Dergisi, 2014; Sayı:150.
27. Kılıç R, Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması. Ed: Gelbal S, Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları, S:24, 2006.
28. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Malatya Yeşilyurt Turgut Özal Anadolu Lisesi, Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesi. http://toal.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/44/01/456125/icerikler/cocuga-

yoneklik-siddetin-onlenmesi-projesi_1561994.html?CHK=c662a7081e4de417ea36013fff104ee2

(Erişim Tarihi: 30.01.2017)

29. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Okullar hayat olsun projesi. http://hbogm.meb.gov.tr/oho/oho_index.html (Erişim Tarihi: 29.01.2017)
30. Erol F. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerin Belirlenmesi. Ankara, 2009.
31. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2002/11 ve B.08.O.ÖRG.0.20.02.01-426/412 sayılı Psikososyal Müdahale Hizmetleri Genelgesi. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/08101631_psikosoyalmdahalehizmetlerigenelgesi.pdf (Erişim Tarihi:06.04.2017)
32. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Mevzuat, Genelgeler. <http://www.meb.gov.tr/> (Erişim Tarihi:08.04.2017)
33. T.C. Düzce Valiliği, İlimiz, Düzce Genel Bilgiler. <http://www.duzce.gov.tr/> (Erişim tarihi: 08.04.2017)
34. T.C Milli Eğitim Bakanlığı, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Okullar/Kurumlar. <https://duzce.meb.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.03.2016)
35. Özcebe H. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye’de Ortaöğretime Devam Eden Öğrencilerde ve Ceza ve İnfaz Kurumlarında Bulunan Tutuklu ve Hükümlü Çocuklarda Şiddet ve Bunu Etkileyen Etkenlerin Saptanması, Araştırma Raporu, Ankara, Nisan 2007.
36. Özgür G, Yörükoğlu G, Baysan Arabacı L. Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 2011; 2(2): 53-60.
37. Pehlivan M. İstanbul İli Kadıköy İlçesi Liselerindeki Okul İçi Şiddet Algısı ve Şiddete Karşı Alınan Önlemler İlişkisi. TC Yıldız Teknik

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı,
Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.

38. Celbiş O, Karaoğlu L, Eğri M, Özdemir B. Violence Among High School Students in Malatya: A Prevalence Study. *Turk J Med Sci.* 2012; 42 (2): 343-350.
39. Granero R, Poni E.S, Escobar Poni B, Escobar J. Trends of Violence Among 7th, 8th And 9th Grade Students in The State of Lara, Venezuela: The Global School Health Survey 2004 and 2008. *Archives of Public Health,* 2011; 69(1): 1-6.
40. Ünlü A, Evcin U, Burakgazi Yılmaz H, Dalkılıç A. İstanbul Devlet Liselerinde Suç ve Şiddet Yaygınlığı: Okul Türlerinin Karşılaştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 2013;14(2): 152-160.
41. Karataş Baran G. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Görüşlerine Dayalı Olarak Okullarda Şiddet ve Okul Güvenliğinin İncelenmesi: Keçiören Örneği. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Bilimi Anabilim Dalı, Yüksek lisans tezi, Ankara 2008.
42. Totan T, Yöndem ZD. Ergenlerde Zorbalığın Anne, Baba ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi,* 2007; 8 (2): 53–68.
43. Ayas T, Pişkin M. Lise Öğrencileri Arasındaki Zorbalık Olaylarının Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Okul Türü Bakımından İncelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi,* 2011; 10(2): 550-568.
44. Genç G, Aksu MB. Genel Lise Öğrencilerinin Zorba Kurban Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 2010; 30(2): 413-448.
45. Ünal H, Çukur CŞ. Okula Bağlılık, Okulda Uygulanan Disiplin Teknikleri ve Okulda Mağdurluğun Lise Öğrencilerinin Sapkın Davranışları Üzerine Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi.* 2011; 11(2): 547-570.
46. Çavdar S, Çetinkaya Sümer E, Eliaçık K, Arslan A, Koyun B, Korkmaz N, Kanık A, Erginöz E, Ercan O, Alikışıfoğlu M. İzmir’de Liseye Devam

Eden Ergenlerin Sağlık Davranışları. Türk Pediatri Arşivi 2016; 51(1): 22-34.

47. Alikashiöglu M, Erginöz E, Ercan O, Uysal Ö, Kaymak D, İter Ö. Violent Behaviour Among Turkish High School Students and Correlates of Physical Fighting. European Journal of Public Health, 2004; 14(2), 173-177.
48. Zhang A, Musu-Gillette L, Oudekerk B.A. Indicators of School Crime and Safety: 2015. National Center for Education Statistics, U.S. Department of Education, and Bureau of Justice Statistics, Office of Justice Programs, U.S. Department of Justice. Washington DC. May 2016.
49. Demissie Z, Lowry L, Eaton DK, Hertz MF, Lee SM. Associations of School Violence With Physical Activity Among U.S. High School Students. Journal of Physical Activity and Health, 2014; 11(4): 705-711.
50. Khuzwayo N, Taylor M, Connolly C. Prevalence and Correlates of Violence Among South African High School Learners in Umgungundlovu District Municipality, KwaZulu-Natal, South Africa. South African Medical Journal, 2016; 106(12): 1216-1221.
51. Kırbaş Ş, Taşmektepligil Y, Üstün A. Ortaöğretimde Gençleri Şiddete Yönelten Nedenler ve Şiddeti Engellemede Spor Aktivitelerinin Rolünün İncelenmesi: Amasya İli Örneği. Ankara Üniversitesi Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2007; 5(4): 177-185.

8. EKLER

EK.1.Anketformu

OKULLARDA ŞİDDET ARAŞTIRMASI ÖĞRENCİ ANKETİ

Bu anketin uygulanması için Düzce Valiliği ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. 'Düzce İli'nde Liselerde Şiddet: Okul Türüne Göre Karşılaştırılması' isimli tez çalışması ile ilgilidir, vermiş olduğunuz cevaplar bu çalışma dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmayacaktır. Çalışmaya katılım isteğe bağlıdır. Gizliliğinizi korumak için anket formuna isminizi ve özel bilgilerinizi yazmayınız. Aşağıda belirtilen seçeneklerden uygun olanını işaretleyiniz, yardıma ihtiyacınız olursa anket formunu veren kişiden yardım alabilirsiniz. Lütfen anket sorularını eksiksiz cevaplayınız.

- 1) Doğum Yılınızı yazınız.
- 2) Okul türünüz nedir?
 - A) Anadolu Lisesi (Anadolu Lisesi/Fen Lisesi)
 - B) Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi
 - C) Özel Lise (Anadolu Lisesi/Temel Lise)
- 3) Cinsiyetiniz
 - A) Kız
 - B) Erkek
- 4) Kaç kardeşiniz? (Siz dahil)
- 5) Ailede kaçınıcı çocuksunuz?
 - A) Birinci
 - B) İkinci
 - C) Üçüncü
 - D) Dördüncü
 - E) Beşinci ve daha üzeri
- 6) Kiminle birlikte yaşıyorsunuz? (Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)
 - A) Anne ve baba
 - B) Beraber yaşadığım ebeveynlerimden biri tıvey
 - C) Büyükanne-Büyükbaba
 - D) Kardeş
 - E) Koruyucu-manevi aile
 - F) Diğer
- 7) Anne ve/veya babanız yaşıyor mu?
 - A) Her ikisi de yaşıyor
 - B) Yalnızca babam yaşıyor
 - C) Yalnızca annem yaşıyor
 - D) Her ikisi de yaşamıyor

8) Anne -Babanızın medeni durumu nedir?

- A) Beraber
- B) Ayrı
- C) Ölüml

9) Babanızın eğitim seviyesi nedir?

- A) Okuryazar değil
- B) Okuryazar
- C) İlkokul
- D) Ortaokul
- E) Lise
- F) Üniversite
- G) Yüksek Lisans/Doktora

10) Annenizin eğitim seviyesi nedir?

- A) Okuryazar değil
- B) Okuryazar
- C) İlkokul
- D) Ortaokul
- E) Lise
- F) Üniversite
- G) Yüksek Lisans/Doktora

11) Babanızın mesleği nedir?

- A) Çalışmıyor
- B) Kamu çalışanı (Memur)
- C) Özel sektör çalışanı
- D) Çiftçi
- E) Esnaf
- F) Emekli

12) Annenizin mesleği nedir?

- A) Çalışmıyor
- B) Kamu çalışanı(Memur)
- C) Özel sektör çalışanı
- D) Çiftçi
- E) Esnaf
- F) Emekli
- G) Ev hanımı

13) Ailenizin gelir durumunu nasıl tanımlarsınız?

- A) Gelirimiz giderimizden fazla
- B) Gelirimiz giderimizi tam karşılıyor
- C) Gelirimiz giderimizden az

14) Aşağıda belirtilen davranışlardan şiddet olarak gördüklerinizi belirtiniz.

a. Sert davranma	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
b. Eksikliklerin yüze vurulması	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
c. Kötü söz ve davranış (hakaret, azarlanma, küfür, laf atılma, alay edilme vb.)	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
d. Çocuğun , gencin isteklerinin engellenmesi veya sınırlandırılması	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
e. Azarlanma fırçalanma	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
f. El şakası (Tekme, tokat, yumruk)	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
g. Alay edilme	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
h. Manevi değerlere hakaret edilmesi	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
i. Mala (okul malzemelerine ve park ve bahçelerdeki eşyalara, park etmiş arabalara) zarar verme	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
j. Kişinin duygularını incitecek sözler söyleme ya da davranışlar sergileme	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
k. Tehdit etme	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok
l. Hayvanlara zarar verme, acı çektirme	a. Şiddettir	b. Şiddet değildir	c. Fikrim yok

15) Son 30 gün içinde okulda ya da okul çevresinde aşağıda belirtilen eylemlerden herhangi birine maruz kaldınız mı?

	Asla	1-2 defa	3-5 defa	6-9 defa	10 ve daha fazla
A) Vurma, tokat atma ya da yumruklama					
B) Tekmeleme ya da çelme takma					
C) Dürtme ya da omuzla vurma					
D) Bir obje ile vurma					
E) Zarar verici bir aletle saldırma					
F) Vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdikleme					
G) Fiziksel tacizde bulunma					
H) Sözlü tacizde bulunma					
I) Sözel hakarete bulunma					
J) Tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma					
K) Küçümseme ya da istemediğin bir şey için seni zorlama					

* Bir veya daha fazla kişi bir kimseye vurur ya da darp ederse veya başka birisine silahla (örneğin bir sopa, bıçak veya silah gibi) zarar verirse bir fiziksel saldırı meydana gelir.

16) Geçtiğimiz 12 ay boyunca kaç kez fiziksel saldırıya uğradınız?

- A) 0 defa
- B) 1-2 defa
- C) 3-5 defa
- D) 6-9 defa
- E) 10 ve daha fazla

* Zorbalık; bir öğrenci veya öğrenci grubu başka bir öğrenciye kötü ve tatsız şeyler söylediği ya da yaptığı zaman oluşur. Bir öğrenci hoş olmayan bir şekilde alay edildiğinde veya sataşıldığında ya da bir öğrenci bilerek birşeylerden mahrum bırakıldığında da zorbalık oluşur.

17) Son 30 gün içinde size kaç gün zorbalık yaptı?

- A) Bana zorbalık yapılmadı
- B) 1 ya da 2 gün
- C) 3-5 gün
- D) 6-9 gün
- E) 10-19 gün
- F) 20-29 gün
- G) 30 gün boyunca

18) En çok kim veya kimler tarafından şiddete maruz kaldınız?

- A) Annem
- B) Babam
- C) Öğretmenim
- D) Arkadaşlarım
- E) Diğer insanlar
- F) Bana fiziksel şiddet uygulanmadı

19) Şiddete uğradıktan sonra ne yaptınız

- A) Hiçbir şey yapmadım (bu olayı sakladım)
- B) Şiddete aynen karşılık verdim
- C) Aile bireylerinden birisine haber verdim
- D) Arkadaşlarımla paylaştım
- E) Öğretmen ya da okul görevlilerine haber verdim
- F) Emniyet güçlerine haber verdim

20) Şiddet nedeniyle hiç okul devamsızlığı yaptığınız oldu mu?

- A) Evet
- B) Hayır

edl

21) Aşağıdaki cümlelere ne kadar katılıp katılmadığınızı işaretleyiniz.

Bir kavgaya girebilirim, şayet birisi.....

	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım
A) Beni İtip Kakarsa			
B) Benimle Kavgaya Başlamayı Denerse			
C) Bana Gözdağı Verirse(Beni Tehdit Ederse)			
D) Benimle İlgili Söylenti Yayırsa			
E) Bana Saygısızlık veya Hakaret Ederse			

22) Son 30 gün içinde okulda ya da okul çevresinde herhangi birine aşağıda belirtilen eylemlerden birinde buldunuz mu?

	Asla	1-2 defa	3-5 defa	6-9 defa	10 ve daha fazla
A) Vurma, tokat atma ya da yumruklama					
B) Tekmeleme ya da çelme takma					
C) Dürtme ya da omuzla vurma					
D) Bir obje ile vurma					
E) Zarar verici bir aletle saldırma					
F) Vücudunun bir parçasını çekme, kıvrırma, sıkıştırma ya da çimdikleme					
G) Fiziksel tacizde bulunma					
H) Sözlü tacizde bulunma					
I) Sözel hakarete bulunma					
J) Tehdit etmek amacıyla vücut dilini kullanma					
K) Küçümseme ya da istemediğin bir şey için seni zorlama					

23) Son 30 gün içinde okula, zarar verici bir alet getirdiniz mi?

Evet	Hayır	Nedeni

*Aynı güç ve kuvvete sahip iki öğrencinin birbirleriyle kavga ederlerse fiziksel bir mücadele ortaya çıkar.

24) Geçtiğimiz 12 ay boyunca kaç kez fiziksel bir şiddette bulundunuz?

- A) 0 defa
- B) 1-2 defa
- C) 3-5 defa
- D) 6-9 defa
- E) 10 ve daha fazla

25) En çok kime veya kimlere şiddet uyguladınız?

- A) Hiç fiziksel şiddet uygulamadım
- B) Aile bireylerine
- C) Arkadaşlarıma
- D) Öğretmenlerime
- E) Diğer kişilere
- F) Hayvanlara

26) Siz şiddet uyguladıktan sonra ne oldu?

- A) Hiç şiddet uygulamadım
- B) Hiçbir şey olmadı
- C) Şiddetle karşılık gördüm
- D) Okul idaresinden ceza aldım
- E) Ailemden ceza aldım
- F) Karakola şikâyet edildim

27) Şiddet uyguladıysanız, bunun nedeni nedir?

- A) Hiç şiddet uygulamadım
- B) Kendimi ya da hakkımı korudum
- C) Öç almak için şiddet uyguladım
- D) Karşımdaki kişiyi cezalandırmak için şiddet uyguladım
- E) Şiddet uygulamak hoşuma gittiği için uyguladım
- F) Sorun çözmek için başka bir yol bilmiyorum

28) Okulda, şiddetten korunmada aşağıdaki yollar ne kadar etkilidir?

	Çok Etkili	Etkili	Bir dereceye kadar etkili	Etkili değil	Hiç etkili değil
Şayet Zorunlu Olursa Kavga Yapacağımın Bilinmesini Sağlamak					
Zarar Verici Bir Alet Kullanmakla Tehdit Etmek					
Zarar Verici Bir Alet Taşımak					
Durumu Okul İdaresine Bildirmek					
Durumu Aileye Bildirmek					

Ek 2: Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi İnvaziv Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu 04.04.2016 tarih ve 2016/23 karar numaralı etik kurul onayı

2016-23

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
İNVAZİV OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Düzce İli'nde Lise Birinci Sınıflarda ; Şiddet Algısı,Şiddete Maruziyet ve Şiddet Uygulama Durumu: Okul Türüne Göre Karşılaştırılması	
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU		
ETİK KURUL BİLGİLERİ	ETİK KURULUN ADI	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi İnvaziv Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu
	AÇIK ADRESİ:	Düzce Üniversitesi Tıp Fak. Morfoloji Binası 4. Kat Konuralp-Düzce
	TELEFON	0380 542 14 16
	FAKS	0380 542 13 02
	E-POSTA	duzceetik@duzce.edu.tr

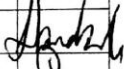

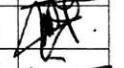

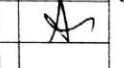
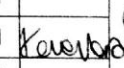

BAŞVURU BİLGİLERİ	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Doç.Dr.Atilla Senih MAYDA					
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Halk Sağlığı AD					
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD					
	VARSA İDARI SORUMLU UNVANI/ADI/SOYADI						
	DESTEKLEYİCİ						
	PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ UNVANI/ADI/SOYADI (TUBİTAK vb. gibi kaynaklardan destek alanlar için)						
	DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLCİSİ						
	ARAŞTIRMANIN FAZİ VE TÜRÜ	FAZ 1	☐				
		FAZ 2	☐				
		FAZ 3	☐				
FAZ 4		☐					
Gözlemsel ilaç çalışması		☐					
Tıbbi cihaz klinik araştırması		☐					
İn vitro tıbbi tanı cihazları ile yapılan performans değerlendirme çalışmaları		☐					
İlaç dışı klinik araştırma		☐					
Diğer ise belirtiniz Anket Çalışması							
TEK MERKEZ	☒	ÇOK MERKEZLİ	☐	ULUSAL	☐	ULUSLARARASI	☐

DEĞE RLEN DİREL EN BELG ELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili		
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐

Etik Kurul Başkanının
Unvanı/Adı/Soyadı:Doç.Dr.Seyit ANKARALI
İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
İNVAZİV OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI		Düzce İli'nde Lise Birinci Sınıflarda : Şiddet Algısı,Şiddete Maruziyet ve Şiddet Uygulama Durumu: Okul Türüne Göre Karşılaştırılması							
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU									
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU				Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐		
	OLGU RAPOR FORMU				Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐		
	ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ				Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐		
DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı	Açıklama							
	SİGORTA	☐							
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☐							
	BIYOLOJİK MATERYEL TRANSFER FORMU	☐							
	ILAN	☐							
	YILLIK BİLDİRİM	☐							
	SONUÇ RAPORU	☐							
	GUVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐							
KARAR BİLGİLERİ	Karar No:2016/23	Tarih: 04.04.2016							
	Yukarıda bilgileri verilen başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmann/çalışmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup araştırmann/çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına toplantıya katılan etik kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilmiştir. İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan araştırmalar/çalışmalar için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan izin alınması gerekmektedir.								
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU									
ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI		İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik, İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu							
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:		Doç.Dr.Seyit ANKARALI							
Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *	İmza	
Prof. Dr. Hüseyin YÜCE	Tıbbi Genetik	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Handan ANKARALI	Biyoistatistik	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Doç.Dr.Ege GÜLEÇ BAYBAY	Göğüs Hastalıkları	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Doç.Dr.Gülbin SEZEN	Anestezi	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Doç.Dr.Muhammet Ali KAYIKÇI	Üroloji	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Yrd.Doç.Dr.Birgül ÖNEÇ	İç Hastalıkları	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Uzm.Dr.Nuri Cenk COŞKUN	Farmakoloji	Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Uzm.Dr.Abdullah BELADA	KBB	Düzce Devlet Hastanesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Uzm.Dr.Ahmet KAŞOĞLU	Genel Cerrahi	Düzce Devlet Hastanesi	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Kenan VAROL	Ziraat Mühendisi	Varollar Demir Çelik Ürünleri San ve Tic.Ltd.Şti.	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	
Şerife SÜLEK	Avukat	Düzce Üniversitesi Hukuk Müşavirliği	E ☐	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	

*:Toplantıda Bulunma

Etik Kurul Başkanının
Unvanı/Adı/Soyadı:Doç.Dr.Seyit ANKARALI
İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

Ek 3: Düzce Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü 14.03.2016 tarihli ve 10240236-605.99-E.2929410 sayılı araştırma izni

T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 10240236-605.99-E.2929410
Konu : Araştırma İzni

14/03/2016

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Düzce Üniversitesi Rektörlüğü'nün 03.03.2016 tarihli ve 11414540/600/2016-E.5254 sayılı yazısı.
b) 07.03.2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı (2012/13) Genelge.

Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Dr.Sabri Sefa ERDEM'in ilgi(a) yazı ekinde bulunan "Düzce İli'nde Liselerde Şiddet: Okul Türüne Göre Karşılaştırılması" konulu araştırmasına veri sağlamak amacıyla Düzce Anadolu İmam-Hatip Lisesi, Düzce Cumhuriyet Anadolu Lisesi, Osman Kuyumcu Anadolu İmam-Hatip Lisesi, Bursa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Düzce Adnan Menderes Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Düzce Mevlana Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Özel Düzce Kültür Fen Lisesi, Özel Düzce Final Temel Lisesi, Özel Düzce Uğur Temel Lisesi ve Konuralp Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi birinci sınıf öğrencilerine "Okullarda Şiddet Araştırması Öğrenci Anketi" uygulamaya yönelik izin talebi, ilgi (b) Genelge'de belirtilen esaslar doğrultusunda incelenmiştir.

Söz konusu araştırmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması ve uygulamalarda sadece ekte bulunan mühürlü formun kullanılması şartı ile yürütülmesi Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Turan ŞAHİN
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
14/03/2016

Selda DURAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Mühürlü Form (6 Sayfa)
2-Komisyon Kararı (1 Sayfa)

Valilik binası 81010 Merkez /DÜZCE
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: isticatistik81@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Nagehan G. ÖZCAN
Tel: (0 380) 5241380-1621
Faks: (0 380) 5241383

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 882a-82e3-31c9-a08a-ff1c kodu ile teyit edilebilir.

